hymy

LEHTI 2

marion rung
foto:olli perttula
1967
1:60

teksti: ilpo hakasalo
kuvat: olli perttula

ONKO E. J. PAAVOLA ENÄÄ VAPAAMIELINEN?

Kun Vapaamielisten liitto ja Suomen kansanpuolue liittyivät toisiinsa, monella tavalla kiirehdittiin tekemään tiettyjä johtopäätöksiä.
Arveltiin, että kummankin ryhmän edustajat joutuivat liberaalitunnuksien alla tinkimään tuntuvasti aikaisemmista periaatteistaan.
Kyllä siinä Paavolakin saa nyt osoittaa uudelleen sovellettua vapaamielisyyttä, sanottiin.
Pitääkö paikkansa? kysyimme E. J. Paavolalta.

Ei tarvinnut sentään heittää lanttia, vaikka aluksi olikin hieman vaikea päättää tapaisimmeko E. J. Paavolan kotona vai eduskunnassa. Päädyimme eduskunnan kahvilaan. Eikä siinäkään ollut valittamista: kahvi oli hyvää ja Paavola tilasi sitä tupla-annoksen.

— Otetaan se valokuva sitten kotona, juhlapiippuni on siellä, hän huomautti.

Niin, se piippu. Päätin olla puhumatta siitä, mutta huomasin harmikseni sen olevan mahdotonta. Paras aloittaa siitä, niin saa sen puolen heti selväksi.

— Saivat minut aikoinaan houkutelluksi mukaan piippumiesten kiltaan. Tammikuussa hotelli Tornissa pidettiin taas piiputtelun suomenmestaruuskisat, mutta minä en oikein pärjää niissä — ainakaan yhtä hyvin kuin politiikassa, tekisi mieleni sanoa jos uskaltaisin. Piippu on minulle niin hyvä seuralainen, että pidän tuommoisia kilpailuja pahanlaisena eläinrääkkäyksenä.

Paavola aloitti piipunpolttonsa kahdeksantoistavuotiaana Mouhijärven puolessa. Siihen aikaan vain vanhat äijät käyttivät piippua ja Paavola toteaakin piipun kai merkinneen hänelle jonkinlaista protestia.

— Mutta piipunpolttoon tulisi suhtautua kunnioittavasti eikä pelleilemällä. Sota-aikana luin tanskalaisten kalastajien polttaneen korvikkeeksi kosteuden takia vahingoittuneita kauraryynejä. Kun itse tein saman tempun, siitä ei tullut yhtään mitään.

Keskustelu lähtee vauhtiin muillekin suunnille. Kansanedustajia liikuskelee kahvilassa, toiset nyökkäävät pöytäämme päin tuttavallisen notkeasti, toisten niska tuntuu olevan jäykkää lajia. Katsooko kansanedustaja E. J. Paavola olevansa oikeassa paikassa tässä talossa?

— No, kuka on ennen edustajaksi valintaa viettänyt enemmän aikaa tässä talossa! Jos olisin tullut toisenlaiseen tulokseen, en olisi uskaltanut tulla lehteriltä alas istumaan. Varsinaisesti ja pohjimmaltaan edelleenkin olen lehtimies. Luonnostaan lehtimies haluaa enemmän tai vähemmän vaikuttaa asioihin, mutta täällä voi vaikuttaa paljon suuremmassa määrin.

E. J. Paavola edustaa Liberaalista kansanpuoluetta. Katsooko hän olevansa myös oikeassa puolueessa? (Vastauksesta ei voine erehtyä, mutta kysytään kuitenkin!)

— Ei missään puolueessa ole sellaista mahtivoimaa, joka pystyisi sitomaan ja nujertamaan minun kannanottoni. Ennen vaaleja toin kantani julki ja vaikka ääntenkalastelun merkeissä pakataan puhumaan kaikenlaista katteetonta, seison samojen sanojeni takana edelleenkin. Ihminenhän on tärkein eikä sitä seikkaa saisi unohtaa.

— Oma puolueeni on sopivin minulle. Enpä usko, että missään muussa ryhmässä saisin esittää näitä mielipiteitä, vaan minut vaiennettaisiin.

Näin ollen E. J. Paavola lienee sitä mieltä, että hänen linjansa on täsmälleen sama nyt kuin Vapaamielisten liiton edustajanakin?

— Kyllä, kuuluu jyrkkä vastaus. — En tingi siitä tippaakaan.

Pääkaupungissa E. J. Paavola on myös tunnettu kunnallispoliitikko. Valtuustossa hän on paljon äänessä monien asioiden puolesta, mutta myös monia vastaan.

— Kansakoulu-, asuntotuotanto- ja sairaalamäärärahat ovat lähimpänä sydäntäni kaupunginvaltuustossa. Mutta aikojen kuluessa on tullut esiin muitakin asioita, joihin olen päässyt pistämään näppini aikamoisin tuloksin. Vaadin presidentinlinnan kamalaa savupiippua lyhennettäväksi niin ponnekkaasti, että se todella katkaistiin pilaamasta vaikuttavinta kaupunkinäkymäämme. Itse kaupunginjohtaja Ahokin oli samaa mieltä ja lupasi jonakin yönä lyhentää piippua, jollei se muuten tapahdu. Se oli ainoa kerta, jolloin voitiin sanoa ettei Paavola tykkää piipusta.

— Katajanokan kanavan täyttämistä vastaan olin myös niin kauan ja voimakkaasti, että asiasta luovuttiin. Ja eräänä pikkuparannuksena myös Kansakoulukujan levittäminen tapahtui minun aloitteestani. Asiaa ei muuten kannattaisi mainita, mutta vasta jälkeenpäin huomasin kenelle hyöty menikin. Keskustapuolueen pää-äänenkannattajan toimitalo on mainitulla kadulla ja paperia tuovat kuorma-autot saivat loistavat tilat lastinsa purkamiseen. Edistin siis erehdyksessä toisen puolueen toimintaa.

Muita erehdyksiä emme sitten saakaan häntä tunnustamaan. Mutta onko hänen kansanedustajatyönsä ja toisaalta innokas toimintansa Helsingin kaupunginvaltuustossa täysin ristiriidatonta? Helsinki on siksi suuri kaupunki, että sen edut ovat usein aivan toiset kuin valtion. Eikö pääkaupunkilaisten edustaja joskus noin henkisesti lyö korville kansanedustajaa?

— Ei, vaan mieluummin päinvastoin. Koska olen helsinkiläinen, esiinnyn tietysti helsinkiläisenä eduskunnassakin, täältähän olen sinne valittu. Kyllä maaseudun edustajat pitävät huolen omien alueittensa korostamisesta. En pyri kuitenkaan muuhun kuin tasapuolisuuteen, mutta pääkaupunki on ollut liian syrjityssä asemassa.

Olkoot muiden vaalipiirien edustajat toista mieltä, kuten luultavasti ovatkin. Joka tapauksessa Paavola jyrisee (menettämättä silti leppoisuuttaan):

— Kehitysaluelaki on nykyisessä muodossaan susi. Onko siinä laitaa, että raja on kiskottu etelään saakka. Todellinen hyöty on saatu häviämään ja laki menettämään merkityksensä. Oikean rajan tulisi kulkea Oulujoen tienoilla ja muualta otettaisiin sitten Pohjois-Savo ja Pohjois-Karjala mukaan. Kas kun sitä ei vedetty kulkemaan Helsingin Tehtaankadulla saakka.

Paavola sattuu itse asumaan mainitulla kadulla.

Toinen liberaali, Eeles Landström on myös istuutunut pöytäämme. Meillä on kahvia, mutta hänen edessään iso lasi piimää. Epäurheilijamaisuudesta häntä ei voi syyttää.

— Mitäs kirjailija, leukailee Landström Paavolalle ja saa samanlaisen vastauksen. Landströmin esikoisteos, poikakirja ilmestyi syksyllä, Paavolan toinen poliittinen teos samoin.

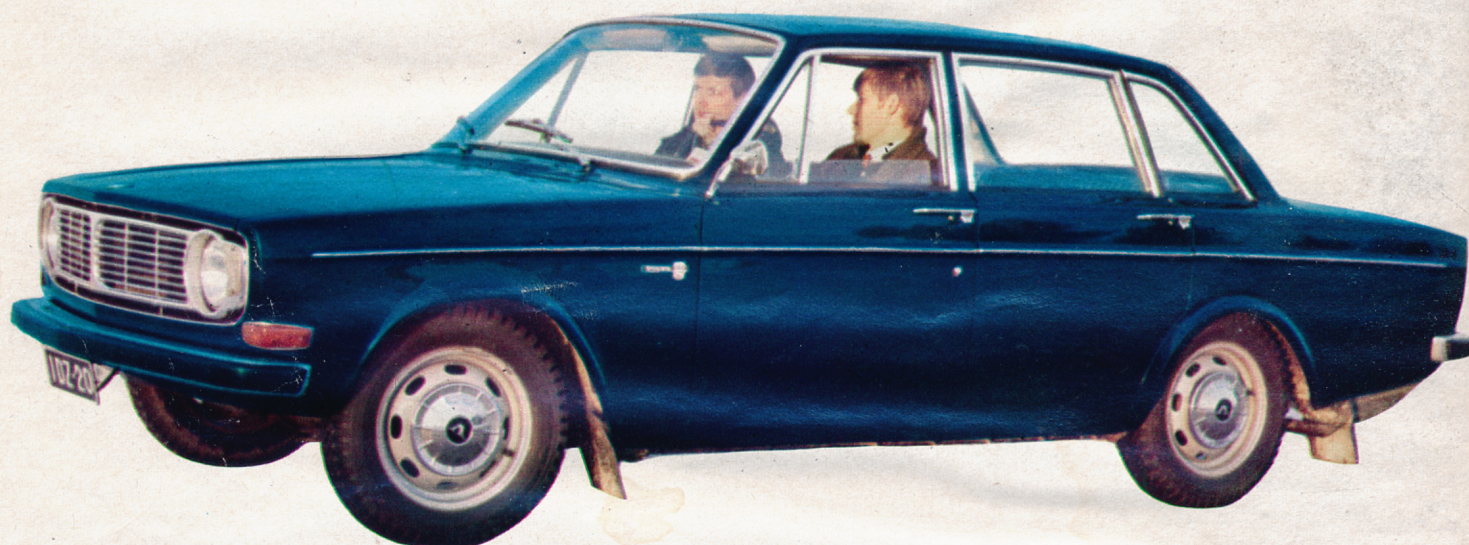
— Elämänreportteri minä vain olen, Paavola ilmoittaa. — Ensimmäinen, pikkuhitlereistä kertova jani ilmestyi jo vuonna 1959, joten väli seuraavaan oli melkoinen. Kustantaja olisi kyllä halunnut pitää vuosi-ja-kirja-tahtia, mutta sellaiseen urakkaan en tohtinut ryhtyä.

Ahkera kirjoittaja E. J. Paavola silti on. Kolme neljä aikakauslehteä saa häneltä säännöllisesti pakinansa, pääkaupunkilainen paikallislehti samoin. Vaikka hän ei enää ymmärrettävistä syistä kertoile eduskuntahuomioitaan radiossa, hänellä on vakituinen toimi erään rakennusalan julkaisun toimitussihteerinä.

— Toimituksessa viivyn päivittäin pari tuntia ja kerään salkkuni täyteen papereita. Rakennusala on minulle läheinen asia ja ennen muuta siinä esiintyvän tietämättömyyden

Jatkoa sivulla 24

ÄÄNESTÄ VOITA KESÄLOMAKUUKAUSI 1000 mk

• Nyt Teillä jokaisella on mahdollisuus voittaa kesälomanne ajaksi uusi VOLVO 144, Autonovon matkamökki, luottokortti sekä vapaasti käytettäväksi 1000 mk rahaa.

• Mitä tämä tarkoittaa?

• Todella sitä mitä lehteen on painettu: jos Teillä on vastaus- ja arpaonnea; jos Te voitatte tässä numerossa alkavan 3-osaisen kilpailumme, olette se onnellinen, joka saa upean auton sekä asuntovaunun ja öljy-yhtiön luottokortin omaan käyttöönsä yhden (1) kuukauden ajaksi tulevana kesänä voittajalle sopivana ajankohtana. Niin ikään, jotta matkanne esteenä ei olisi kaikesta tästä komeudesta huolimatta välttämättömiin kuluihin tarvittava rahasumma, saa voittaja lehtiyhtiöltämme kaupanpäällisiksi 1000 mk käyttörahaa.

• Kilpailun periaate on tämä: Täytätte helmi-, maalis- ja huhtikuun numeroissamme olevat kilpailukupongit mahdollisimman oikein.(Lähettäkää vastauksenne joko jokainen erikseen tai kaikki huhtikuun numeronkin ilmestyttyä.) Sääntöihin kuuluu lisäksi, että Teidän tai jonkun perheenjäsenenne tai yleensä kesälomamatkallenne mukaan lähtevän tulee luonnollisestikin omistaa ajokortti (viimeistään kuukautta ennen ao. palkinnon luovuttamista). Vastuun autosta sekä asuntovaunusta ottavat ao. maahantuojat Oy Volvo-Auto Ab sekä Autonovo.

Luottokortin käyttö ei ole rajoitettu paitsi, että ainoastaan voittajan omaan matkaan liittyvät polttoaineostot, öljyt ja yleensä auton huolto saadaan sen avulla suorittaa ilmaiseksi.

Matkailu on tarkoitettu tapahtuvaksi kauniissa kotimaassamme.

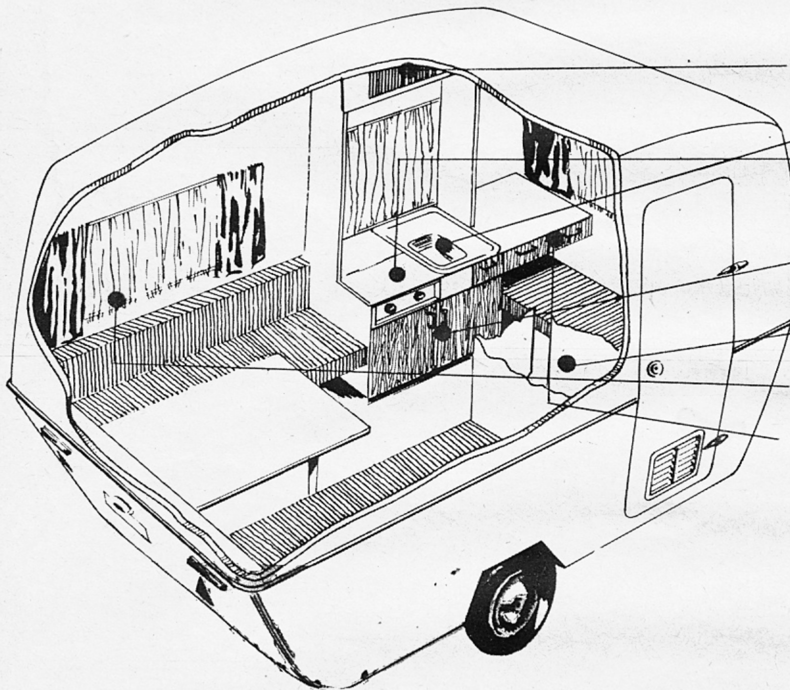
KESÄLOMAKUUKAUSI

upealla autolla ja tyylikkäällä asuntovaunulla on nyt mahdollinen ja kaiken lisäksi ilmaiseksi!

VOLVO 144:

Volvo 144 on ulkonäöltään ajaton ja sisältää koko joukon teknillisiä hienouksia, kuten kaksipiirisen jarrujärjestelmän, jossa on levyjarrut kaikissa pyörissä, erikoisen tehokkaan tuuletus- ja lämmityslaitteen, perusteellisen ruostesuojauksen (mm. sivukotelopalkkien raitisilmatuuletus) ja yhä parannetut, Volvon hyväksi tunnetut jousitus- ja ohjausominaisuudet esimerkkinä noin sadasta uudesta turvallisuudesta ja ajomukavuutta edistävästä seikasta. Autot on varustettu joko 85 tai 115 hv moottoreilla ja ohjehinnat vapaasti Helsingissä ovat vastaavasti 18.900:— ja 19.300:— mk.

MATKAMÖKKI:

Tehokas kaksiliekkinen kaasuliesi. Liesi voidaan peittää saranoiden varassa liikkuvalla tasolevyllä, jota alaslaskettuna voidaan käyttää työpöytänä.

Tilavat alakaapit, joissa on varattu tilaa 50 litran jääkaappia varten.

Tilava vaatekomero on vaununkorkuinen, joten esim. päällysvaatteet mahtuvat sinne suorana ripustettaviksi.

Ikkunapuitteet on varustettu kaksoisurilla, joten »tuplan» asentaminen on yksinkertainen toimenpide.

Messinkivetimin varustettuihin laatikoihin mahtuvat ruokailuvälineet, taloustarvikkeet, käsityökalut ym.

Vaahtomuovipehmusteiset sohvat sijataan mukavasti ja helposti vuoteiksi. Ruokapöytä toimii sohvatasolle laskettuna lisävuoteena.

Tehokas kaksiliekkinen kaasuliesi, jonka suojalevyä voidaan käyttää työskentelytasona.

Pesu- ja työskentelytaso ylim. laatikkoineen ja säilytystiloineen.

Vaununkorkuinen tilava vaatekomero.

LEIKATKAA IRTI JA POSTITTAKAA

KESÄLOMAMATKA

1	**Mikä näistä Volvon tyyppimerkeistä on uusin**	**a** 544	**b** 144	**c** GT
2	**Mikä oli Hymylehden painosmäärä jouluna 1966**	**a** 100 000	**b** 87 000	**c** 165 000
3	**Tarvitaanko henkilöauton ja asuntovaunun kuljettamiseksi ajokortti**	**a** henkilöautolle	**b** kuorma-autolle	**c** henkilöautolle lisättynä erikoistutkinnolla

VASTAAJAN NIMI: ....

OSOITE: .... POSTITOIMIPAIKKA: ....

IKÄ: .... MAHD. PUHELINNUMERO: ....

LIUKKAAN KELIN HARHAOPIT

Kuka vastaa siitä, että autoilijoille annetaan väärää tai puutteellista ajo-opetusta Taljan toimesta televisiossa. Ei kukaan. Tai kyllähän autoilija vastaa, jos pystyy vastaamaan, sitten myöhemmin oikeudessa. Mutta se, että oppi on saatu suusta suurimmasta, kelpaa tuskin edes lieventäväksi asianhaaraksi.

Tarkoitamme — kuten autonajotaitoinen lukijamme jo varmaan arvasi — uutta oppia n.s. »höyhenjarrutuksesta». Televisiofilmit nimittäin opettavat, että liukkaalla kelillä jarrutettaessa painetaan ensin kytkin pohjaan ja sen jälkeen ryhdytään varovasti painamaan jarrua. — Älkää herran tähden tehkö niin!

Olen keskustellut asiasta parinkymmenen maan huippuihin kuuluvan urheiluautoilijan kanssa. Ja kaikki ovat yhtä mieltä. Ei kytkintä pohjaan! Varsinkin suurella nopeudella ajettaessa kytkimen pohjaan painaminen on varmin keino toimittaa auto ohjauskyvyttömäksi ja ojaan.

Radiossa Matti Heinivaho haastatteli AK:n tuomari Seppo Sinivaaraa ja allekirjoittanutta tästä uudesta höyhenjarrutusopista. Olimme kumpikin yksimielisiä, että yli 50 kilometrin tuntinopeuksilla uusi oppi ei ole käyttökelpoinen vaan suorastaan vaarallinen. Haastattelusta tuli kai hyvä ja se herätti huomiota radion maakuntaohjelmassa. Siksi sen sisältänyt ääninauha toimitettiin liikenneradioon seuraavana lauantaina välipalana kuultavaksi. Mutta eipä sitä kuulunut. Liikenneradion profeetat eivät nauhaa hyväksyneet: Näin vaiennettiin vastakkaiset mielipiteet ja keskustelu asiasta.

Kiinnostuin jutusta enemmän ja tein gallupistani yhä laajemman. Kysyin asiaa miltei jokaiselta kilpailuissa tapaamaltani huippuluokan ralli- tai rata-autoilijalta. Ja kaikki olivat samaa mieltä. Suurissa nopeuksissa kytkimen pohjaan painaminen ennen jarrutusta on vihoviimeinen temppu. Tätä tapaa voidaan käyttää vain kaupunkiajossa ja muutoin pienissä nopeuksissa. Kokeilin asiaa jäällä, missä oli tilaa. Ja kokemukset vahvistivat aikaisemman käsitykseni.

Jos auton pyörät »lukitaan» jarrutuksella, on auto tunnetusti ohjausta tottelematon. Liukkaalla kelillä melko vähäinenkin jarrutus saattaa lukita pyörät. Jos sen sijaan painetaan vain varovasti jarrua mutta ei kytkintä, moottori pyörittää jonkin verran auton vetäviä pyöriä, ja tämä ehkäisee niiden vaarallisen liukumisen. Jos esimerkiksi auton takapyörät jarrutuksessa lukkiutuvat, se useimmiten heittää auton perää sivulle. Auto alkaa kieppua ja menee minne menee. Ja etupyörien lukkiutuessa auto puskee suoraan kuin lautapää härkä. Sellaista tulee varoa kuin syntiä. Takapyörien lukkimista saattaa tottunut autoilija kuitenkin käyttää hyväkseen n.s. käsijarrukäännöksessä, mutta se vaatii jo taitoa.

Paljon autonajon hienouksia harjoitelleiden ja moneen kiperään tilanteeseen kilpailuissa joutuneitten ralliautoilijoitten yksimielinen neuvo liukkaalle kelille oli: Jarruta varovasti ja nosta välillä jalkaa jarrulta, jos auto alkaa mennä kiertoliikkeeseen. Pidä kytkin ylhäällä, kunnes nopeus on hiljentynyt pyöreästi alle 50 km:t. Vasta sitten voit painaa kytkimen pohjaan ja edelleen varovasti jarrutellen pysäyttää auton. Muista, että kun moottori vetää, on autoa helpompi ohjata.

Erittäin hyvä liukkaan kelin ajon oppimiskeino on, että menee liukkaalle kentälle tai jäälle, missä ei ole muita autoja tai ihmisiä, ja kieppuu siellä autonsa ominaisuuksia kokeillen. Silloin voi ohjata liian jyrkästi, jarruttaa liian lujaa, ja kokeilla liian äkäistä kaasun käyttöä. Siinä oppii, jos missään.

Tätä kirjoittaessani soi pöydälläni oleva puhelin. Puhelu Rovaniemelle oli valmis. Langan Lapin puoleisessa päässä oli Raimo Kossila, tunnettu ja taitava rallimies parhaillaan kilpailuun harjoittelemassa. Kerroin että laadin arvostelevaa kirjoitusta tästä uudesta liukkaan kelin ajokikasta.

— Se on hyvä. Kytkimen alas painaminen alettaessa jarruttaa suurissa nopeuksissa on idioottimainen temppu. Mutta pidä varasi, sen sanoessasi saat kyllä muutamia kirjaviisaita automiehiä silmillesi. Viime talvena olin itse luennoimassa liukkaan kelin ajosta, ja kun arvostelin tätä oppia, olivat jotkut kirjanoppineista ihan hurjina. Se uusi temppu voi olla pätevä kun ollaan autonajossa alakoulutasolla, mutta myöhemmin on tärkeätä tietää paremmat ja pätevämmät keinot.

Ja allekirjoittanut on samaa mieltä.

Urpo Lahtinen

hymy LEHTI

puhuu asiat halki

kustantaja
LEHTIMIEHET OY
HÄMEENKATU 20
TAMPERE

toimitusjohtaja-päätoimittaja
URPO LAHTINEN
29 999

toimituspäällikkö
JORMA K. VIRTANEN
29 992

toimittajat
VEIKKO ENNALA
MARKKU ERONEN
IRIS TUUNAINEN
20 666 ja 29 999

ilmoitukset
ulkoasu
ANTTI ARO
20 666

taiteilija
JYRKI PAAVOLA

levikki
ANTTI HONKASUO
29 992

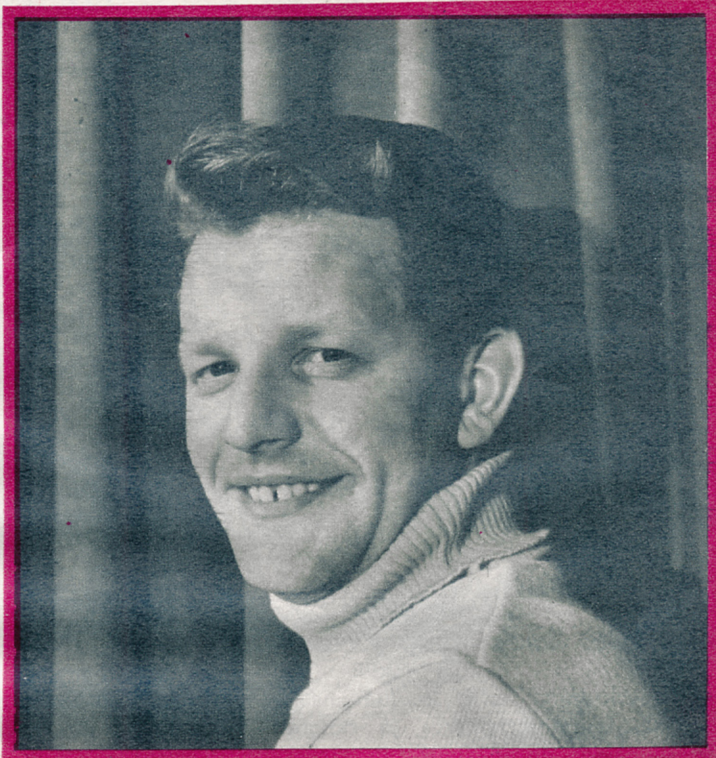
konttori
26 666 ja 28 888

matti heinivaho:

MUUSIKON ON AIKA HERÄTÄ

Matti Heinivaho, että kehtasit tehdä niin halventavan ohjelman suomalaisista keikkamuusikoista televisioon! – Halventavan?
Että keikkamuusikot vain ryyppäävät ja rilluttelevat! – Yksipuolinen tuomio. Katsoitko ohjelman kokonaisuudessaan ... on käsittääkseni korkea aika herättää suomalaiset muusikot huomaamaan oma asemansa!
Matti Heinivahon ja kirjailija Erkki Lepokorven televisio-ohjelmaa ruotivat puheenvuorot eivät ole kirjoittajan, vaan muutamien muusikoiden. Onko nyt niin, että "se koira älähtää, johon kalikka ...". Vai liioitteliko Matti Heinivaho, muusikko ja siviiliammatiltaan toimittajana TV 2:ssa työskentelevä "Lännen tien" menestyksekäs levylaulaja.

Mitä sanot sinä, Matti?

— Kielteisellä kannalla ohjelmaa kohtaan ovat tosiaan olleet monet muusikot. Vastaavasti myönteisin lausunto on kaverilta, jonka suhtautumista odotin ehkä suurimmalla mielenkiinnolla: »Kyllä me pojat ollaan valmiita taputtamaan käsiämme aggressiivisuudelle (hyökkäävyydelle), kunhan kysymyksessä on esimerkiksi vakuutusasia on toinen ääni. Mutta nyt kun aggressiivinen ohjelma sattuu omaan nilkkaan ...

— Halusimme »Keikassa» pysyä totuudessa. Siksi en voinut antaa televisio-ohjelmassa esiintyneiden keikkamuusikoidenkaan keskustella asioistaan selvin päin.

— Selvin päin kun muusikot eivät asemansa parantamisesta puhu. Lasin ääressä ollaan kyllä maailmanparantajia ja keksitään toinen toistaan älykkäämpiä »oman käden» keinoja ajamaan esimerkiksi ulkomaiset orkesterit maasta. Selvin päin humalassa keksittyjä keinoja ei sitten käytetä — onneksi ei käytetäkään.

— Muuten pienenä lisäselvityksenä: »Keikassa» ei suinkaan yleistetty kaikkia muusikoita ohjelman kaltaisiksi. Kysymyksessä olivat nimen omaan keskitason tanssimuusikot. Eivät konserttimuusikot tai huipulla olevat solistit, eivätkä studiomuusikot — heidän asiansa Suomen Muusikkojen liitto on kyllä hoitanut kiitettävästi.

Onko Muusikkojen liitolla mitään merkitystä?

— Suomen Muusikkojen liitto on olemassa. Järjestönä se on toistaiseksi melko heikko ajatellen jälleen keikkamuusikoita.

— Miksi ei saada aikaan vaikkapa jotakin vastaavaa systeemiä kuin mikä on Teostolla. Teostohan saa lakivoimaisesti huvitilaisuuksien järjestäjiltä määrätyn prosentin, joka menee laulujen sanoittajille, sovittajille ja tekstittäjille.

— Eikö mahdollisesti samaa tapaa noudatellen voitaisi järjestää muusikoitten sairaskassaa, kesälomakorvauksia jne.

Viimeisen ajatuksen Matti esittää tosiaan kysymyksenä. Hän sanoo, ettei ole varma, voidaanko juuri tuota tapaa hyväksi käyttäen auttaa asiaa. Mutta jotakin vastaavaa menettelyä.

Entä, mitä mieltä on keikoilla vieläkin kiertävä kuuluisuus manageri-asiasta? Nieleekö manageri liian suuren prosentin keikkatulosta?

— En voi puhua muista kuin omalta kohdaltani. Minulle managerin käyttö ainakin suoranaista ajan ja rahan säästöä. En ehtisi millään istua puhelimessa ja yrittää huvitilaisuuksien järjestäjiä eri puolilta maata langan toiseen päähän ja saada sopimusta keikasta. Niin ikään sopimusten lähettelyt ja mainokset hoitaa manageri.

Minkälainen on suorasanainen mies kotosalla

Matti katsoo Tuula-vaimoaan hymyillen. Lattialla Heinivahojen omakotitalon olohuoneessa telmivät 6-vuotias Tarja ja 4-vuotias Tiina. 12-vuotias Jussi-poika on pelaamassa jääkiekkoa.

Olohuone on viihtyisä. Sitä hallitsee luonnollisestikin flyygeli; seinällä riippuu isoisän perintönä kantele.

— Musiikki periytyy meidän suvussa äidin puolelta, isoäidistä ja -isästä. Omista lapsista on vielä vaikea sanoa, toistaiseksi ainakin tuntuvat epämusikaallisilta.

Montako iltaa muuten kuukauden mittaan ehdit olla kotosalla?

Tuula-vaimo naurahtaa merkitsevästi:

— Yleensä niitä ei tule laskettuakaan. Mutta kuinka nyt pahuuttani viime kuun merkkailin almanakkaan ja sain Matin kotonaoloiltoja kertymään kokonaista neljä kappaletta!

Onko tuo moitelause?

— Ei suinkaan. Matilla on televisiotyönsä, orkesterikeikat, levytykset jne.

Minusta tuntuu, että useimpien aviovaimojen suhtautuminen miestensä iltatyöhön ei ole tuollainen. Matti, onko vaimosi poikkeusyksilö?

— Tottakai. Kuulithan juuri mitä hän puhui mm. talomme kirvesmiehentöistä!

matti heinivaho

Rouva oli hetkeä aikaisemmin naurahtanut Matin kouluaikaiselle käsityönumerolle (10) ja sanonut »minähän ne maalaus- ja kirvesmiehentyöt joudun meillä tekemään».

Uskon, että lukijat odottavat meidän keskustelevan myös ja ennen kaikkea »Lännen tiestä» ...

— Pajupuron »Patsi» sitä minulle esitti ensimmäisenä. Soitteli ja sanoi, että oletko kuullut, sopisi sinun äänellesi varmasti ...

Selvitettäköön sen verran, että Pauli Pajupuro on nykyisin Mainos Lehmuksen mediapäällikkö ja Matin erittäin hyvä ystävä; kuului aikoinaan tunnettuhin »Pelimannipoikiin», joissa Mattikin aloitti keikkamatkansa.

Samainen Pauli Pajupuro kertoi muutama päivä sitten tavatessamme Matin keikkamatkojen syntyhistoriankin:

— Haimme Pelimannipoikiin laulusolistia. Panimme lehteen ilmoituksen ja järjestimme koelaulutilaisuuden. Paristakymmenestä koelaulajasta emme löytäneet mieleistämme, kunnes joku siinä vihjaisi, että miksette ota yhteyttä siihen messukyläläiseen opettajan poikaan; joku Heinivaho tai sinnepäin ...

— Matti oli ylivoimainen ja sopeutui iästään huolimatta erinomaisesti porukkaan, jatkaa Pauli Pajupuro.

Mitä muuten pidit Matin »Keikka»-ohjelmasta?

Täysin realistinen. Matti on muusikko, joka tietää mitä puhuu!

*

Mutta palatkaamme takaisin tiistai-iltaan Heinivahoilla Messukylässä. Olemme siinä vaiheessa kun perheen nuorimmainen tytär hiipii isänsä luo ja kuiskaa jotakin hänen korvaansa ...

— Pelkäät? kysyy isä-Matti.

Tyttö nyökkää. On pää kallellaan isänsä olkapäätä vasten.

— Voi hyvä tyttö, jos sinä kerran pelkäät että kynttilästä tule tulipala, sammutetaan kiireessä pois.

Olohuoneen pöydällä lepatti paksu pöytäkynttilä. Yhdessä isä ja tytär sammuttivat sen. Matti pudisti päätään, kun tyttäret poistuivat makuuhuoneeseen:

— Mistähän se tuonkin on saanut päähänsä. Vaikka hyvähän se on ...

. . . tai tulee turpihin!

Löyly pihahtaa kiukkuisesti kiukaalta; joudun työntämään kiireesti pääni polviin. Matti tuumaa:

— Kyllä se on niin, että tälle saunanlämmityksellekin täytyy omistautua. Ei tällä tavalla saa kunnon löylyjä kun vain silloin tällöin piipahtaa lisäämässä pesään puita.

Juttu jatkuu löylyn laskiessa ...

Oletko koskaan keikoilla joutunut riitaan paikkakunnan nuortenmiesten kanssa?

— En. Suunsoittoa tietenkin kuuluu joskus. Viimeksi Pohjanmaalla sattui tapaus kun muuan n. 15-vuotias pojannappula asteli orkesterikorokkeen eteen, otti pullon taskustaan ja kaatoi kaikkien varmasti nähdessä aika kulauksen suuhunsa. Sen jälkeen nuorimies heilui eteeni ja komensi: »Laulahan sitten poika se »Lännen tie» tai tuloo turpihin!»

— Myöhemmin illalla muuan toinen kaveri otti kiusallaan vibrafonin polkimesta kädellään kiinni. Kopautin kaveria suutuksissani päähän vibran nuijalla.

— Tuollainen rehvakkuus iljettää ...

Mutta, ettei tämä olisi tavanmukainen haastattelu, otetaan makkaraa kiukaalta välillä!

Eikö ole vaikea tehdä aina uusia ja uusia ajanvieteohjelmia kärkkäästi arvostelevalle katselijakunnalle?

— Nimen omaan. Pitäisi löytää jatkuvasti uusia kasvoja, jotta katsojat olisivat tyytyväisiä. Ja — tehdä nyt sitten sellaisten »tähtien» kanssa televisioon ajanvieteohjelmaa, jotka levyäänkin tehdessään joutuvat ottamaan laulun 20 kertaa sisään ja levy kootaan sitten 19 eri palasesta!

19 palasta?

— Juuri niin. Levytysstudioiden teknikot ansaitsisivat tällaisissa tapauksissa kiitokset ja ihailijakirjeet. Eivät laulajat, jotka eivät edes kappaleen aikaa pysty pysymään oikeassa sävellajissa.

— Nykyään kiinnitetään aivan liian paljon huomiota muihin tekijöihin kuin asianomainen musiikillisiin tai laulullisiin taipumuksiin. Ja siihen työhön, mitä jotkut edelleen kehittyäkseen tekevät.

— Nuoren aloittelijan pitäisikin mielestäni kehittää itseään laulutunneilla, musiikin teoriassa, harrastaa jotakin instrumenttia, käydä puhetunneilla, harrastaa liikuntaa ja kehittää kielitaitoaan.

— Ettei nyt kukaan kuitenkaan sanoisi, että »kai se Heinivaho puhuu tuolla tavalla, että saisi itse levyttää mahdollisimman monta kappaletta», heille pieni huomautus. Teen televisioon ajanvieteohjelmia, kuten puhe oli. Olisin ikionnellinen, jos löytyisi jatkuvasti uusia ja käyttökelpoisia laulajia. Nyt joudumme — jotta ohjelma kestäisi edes jonkinlaisen arvostelun — käyttämään sitä samaa vanhaa kaartia, joiden kasvot katselijoiden mielestä ovat jo järin kuluneet!

*

Nousemme rappuja saunasta kahvipöytään, jonka Tuula-rouva on meille yömyöhällä auliisti kattanut.

Mikä sitten on lyhyesti se syy, ettei muusikoiden asioita hoideta kaikkien muusikoiden etujen mukaisesti?

— Ehkä se on se, kun kansanedustuslaitoksessamme ei ole ainoatakaan muusikkoa; mikään puolue ei ole asiaan kiinnittänyt minkäänlaista huomiota, naurahtaa Matti. □

Teksti: IRIS TUUNAINEN Kuvat: LEHTIKUVA

MISSIT MONSIEUR MOSSEN SILMIN

Kun Moniseur Mosse saapui studioon, kävi lehdistön ja järjestäjien keskuudessa pieni kohdahdus. Mosse on tunnettu naiskauneuden asiantuntija ja samalla tunnettu myöskin suorasanaisuudestaan. Kaikilta tahoilta ei hänen läsnäoloaan toivottu, mutta asiasta ei syntynyt sen enempää kiistaa, koskapa Mosse edusti paikalla lehdistöä – Hymylehteä.

Ennakkosuosikkeja ei ollut, vaikka tyttöjen valokuvia olikin katseltu etukäteen melko tarkkaan. Mossen mielestä oli hyvä, että missikokelaitten keski-ikä oli nyt hiukan suurempi kuin edelliskerroilla. Tälläkin kertaa olivat tytöt Mossen mielestä liian nuoria, monikaan heistä ei ole vielä löytänyt omaa persoonallisuuttaan, luonut tyyliään.

Jo etukäteen oli kehuttu missitasoa hyväksi, mutta sitä se ei ollut Mossen mielestä. Taso oli tavallista, kukaan ei loistanut ulkonäöllään selvästi. Oli muutamia, jotka muistuttivat entisiä missejä, oli Virpin näköisiä, Aulikki Järvisen tyylistä jne. •

1. *Sinikka Uotinen*, 24 v. Helsinki. Myyjätär. Pituus 170 sm, paino 53 kg. Harrastaa hiihtoa ja musiikkia.

Mosse: Miellyttävän näköinen tyttö, melko hyvä vartalo. Ihmeellisen rauhallinen tyyli.

2. *Beatrice de Bruyn*, 20 v. Pohjankuru. Postiaseman hoitaja. Pituus 173 sm, paino 58 kg. Harrastaa mm. popmusiikkia ja autoilua.

Mosse: Hän on luultavasti yleisön ennakkosuosikki, onhan hän Yvonne de Bruynin pikkusisko. Yvonne oli eräs meidän näyttävistä misseistämme joku vuosi sitten. Sellainen majesteetillinen. Kauniit kasvot on tällä siskollakin, klassillisen tyyliset, mutta reidet ovat huonot, samoin kävelytyyli.

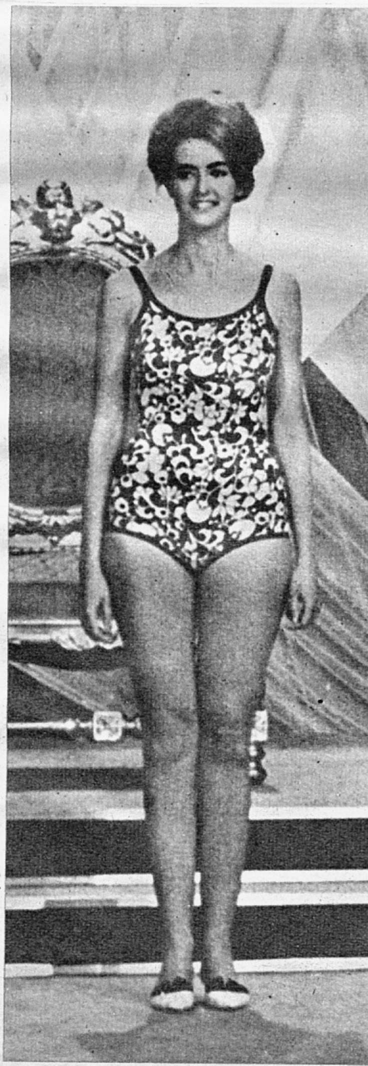
3. *Kaija Kero* 18 v. Helsinki. Kampaaja. Pituus 172 sm, paino 63 kg. Harrastaa mm. elokuvia ja ulkoilua.

Mosse: Pikkutytön näköinen, vaikka onhan hän vielä nuorikin. Ei oikeastaan pitäisi olla Miss Suomi -ki-

1 SINIKKA UOTINEN

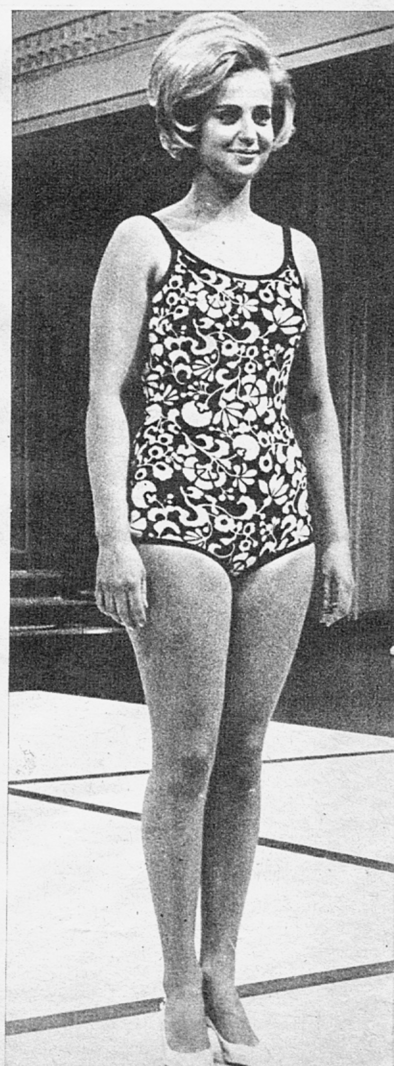
2 BEATRICE DE BRUYN

3 KAIJA KERO

4 RIITTA PELTONEN

soissa, vaan joissakin teinikilpailuissa. Edustaa mukavasti pirhakan näköistä suomalaistyttöä. Pikkuisen pysty nenähän on useimmilla suomalaisilla. Kävelee hyvin rumasti, lantiossa on hiukkasen liikaa.

Riitta Peltonen, 20 v. Tampere. Dipl.kosmetologi. Pituus 168 sm, paino 58 kg. Harrastaa ulkoilua ja käsitöitä.

Mosse: Taas kerran huonot reidet, suomalaistyttöjen perusvika. Ja kansainvälisillä markkinoilla kun kiinnitetään juuri noihin seikkoihin niin paljon huomiota. Kasvot ovat nätit. Oikein suomalaisen näköinen tyttölapsi. Kampaus kehystää aika kauniisti kasvoja.

5. *Pirjo-Riitta Österlund*, 18 v. Lahti. Konttoristi. Pituus 168 sm, paino 56 kg. Harrastaa slalomhiihtoa, liikuntaa ja kirjallisuutta.

Mosse: Paras vartalo tähänastisista. Vahinko vain että on alle 170 senttinen. Pitkät selviävät parhaiten kansainvälisissä kilpailuissa. Kasvot ovat herttaiset nuoren tytön kasvot. Kampaus voisi olla hiukan yksinkertaisempi, sopisi paremmin tyyliin. Tämä tyttö menestyisi teinitärkilvassa, hänessä olisi juuri sitä nuorekasta reippautta ja herttaisuutta.

6. *Ritva Lehto*, 21 v. Kangasala. Opiskelija. Pituus 171 sm, paino 56 kg. Harrastaa kirjallisuutta ja retkeilyä.

Mosse: Erikoisen näköinen tyttö. Hyvä nenä. Ei tosiaankaan hassumman näköinen, hänestä voisi muokata melko hyvän tyypin. Reidet ovat hiukan huonot. Kampaus saisi olla sileämpi, hän on tuollaista lempeää madonnatyyppiä. Kulmakarvat ovat hiukan liian lähekkäin, ne pitäisi muotoilla uudelleen. Silmät ovat melko lähekkäin, mutta oikealla meikillä asia on autettu. Ujon näköinen.

7. *Arja Asp*, 20 v. Turku. Opiskelija. Pituus 171 sm, paino 58 kg. Harrastaa kieliä ja matkailua. Opiskelee TV-toimittajaksi.

Mosse: Ei missityyppiä. Sopusuhtainen vartalo ja reipas tyyli. Poikkeaa näistä muista ehdokkaista lyhyen tukkansa ansiosta. Kampaus on hiukan liikaa tupeerattu. Rauhallinen esiintyminen ja hyvä hymy.

8. *Marjukka Lairio*, 20 v. Jyväskylä. Merkonomi. Pituus 169 sm, paino 53 kg. Harrastaa laulua, soittoa ja kieliä.

Mosse: Taas vanha perusvika, liikaa reisiä. Tyttö on muuten sievä, hiukan ujo. Kampaus ei tee oikeutta tyypille, mutta iästä päätellen hän ei ole vielä itsekään löytänyt tyyliään.

9. *Marianne Träskman*, 18 v. Tikkurila. Mannekiini. Pituus 165 sm, paino 52 kg. Harrastaa hiihtoa ja musiikkia.

Mosse: Liian lyhyt. Vartalo on kaiketi paras tähänastisista, oikein sopusuhtainen. Kasvot pikkusievät, kampaus tyylitön. On hiukan liikaa mannekiini, esiintyminen on liiallista asentojenottoa ja suun suipistusta. On liian nuori ja persoonaton vielä.

10. *Marianne Ström*, 21 v. Tammisaari. Sairaala-apulainen. Pituus 174 sm, paino 63 kg. Harrastaa retkeilyä ja käsitöitä.

Mosse: Yksi paha vika on jo se, että hän puhuu vain ruotsia. Kyllä Miss Suomen pitäisi osata suomea.

6 RITVA LEHTO

7 ARJA ASP

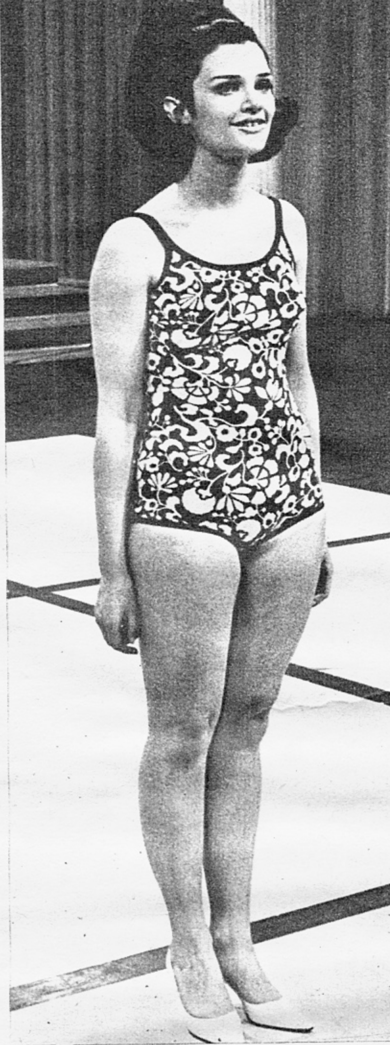
8 MARJUKKA LAIRIO

9 MARIANNE TRÄSKMAN

Pituutta tytöllä on, mutta ei ryhtiä. Olkapäät ovat harvinaisen jäykät, liikunta samoin melko nykivää. Se saattaa tosin johtua jännittämisestä. Linjakas kampaus.

11. Tuula Hakamäki, 20 v. Seinäjoki. Kartanpiirtäjä. Pituus 168 sm, paino 54 kg. Harrastaa laulua ja käsitöitä.

Mosse: Sievät kasvot, muistuttaa jollakin lailla Aulikki Järvistä. Etuhampaiden välissä on liian iso rako, valokuvissa se näyttäisi hassulta. Vartalo ei ole mitenkään kehuttava, ryhtikin vielä valitettavan huono, se vain korostaa vartalon virheitä. Kampaus on pukeva.

12. Hedy Rännäri, 20 v. Helsinki. Valokuvamalli. Pituus 171 sm, paino 55. Harrastaa urheilua ja tanssia.

Mosse: Missähän tyttö on esiintynyt valokuvamallina? Enpä ole sattunut näkemään kuvia. Joka tapauksessa hän on ottanut ennenkin osaa missikilpailuihin. Hänellä on oikein hyvä vartalo, liikkuu myöskin luontevasti. Kampaus on hiukan liian jäykkä, nenä vähän terävä.

13. Satu Kostiainen, 20 v. Imatra. Opiskelija. Pituus 172 sm, paino 55 kg. Harrastaa voimistelua, urheilua ja käsitöitä.

Mosse: Tässä nyt on Satu Östringin hyvä ystävätär. Satu on kovasti koettanut tuoda häntä esiin. Kampaus on hyvä, hymy liian pingoittunut. Kävelee jäykästi, taitaa jännittää kovasti. Voimistelu- ja urheiluharrastuksesta huolimatta reidet eivät ole kunnossa.

Jatkuu sivulla 50

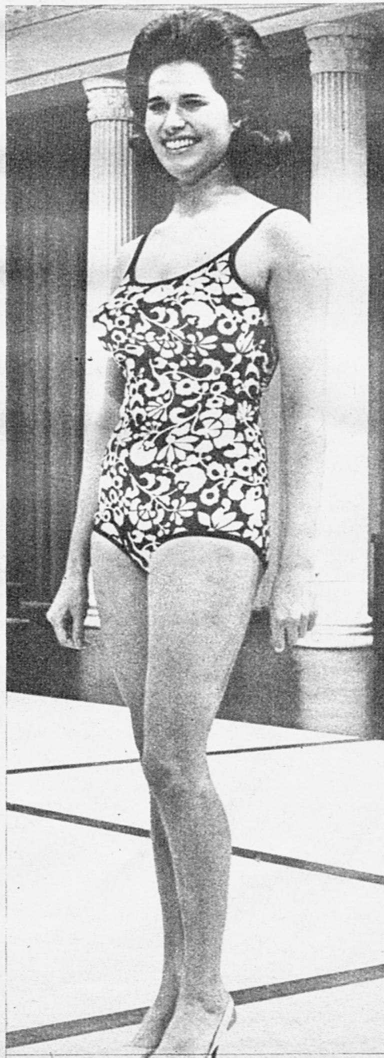
10 MARIANNE STRÖM
11 TUULA HAKAMÄKI

12 HEDY RÄNNÄRI

13 SATU KOSTIAINEN

14 BERITH LILJEBERG

15 TERTTU-IRMELI MAISALA

Teksti: Leena Eronen
Kuvat: Paul Reinhardt

Miss Suomi 1967 — Ritva Lehto

RITVA LEHDON PERHE

Koko Lehdon perhe yhteisessä kuvassa. Takana oleva Ritva oli silloin 8-vuotias.

Miss Suomi 1967 Ritva Lehto on syystä onnellinen voitostaan, mutta vielä onnellisempi on hänen veljensä Heikki. Hän on nimittäin se, joka ilmoitti tulevan missin kilpailuun ja 18-vuotiaalle pojalle 1000 markkaa merkitsee sievoista pääomaa. Ja tietysti koko Lehdon perhe oli onnellisempi kuin koskaan ennen lauantai-iltana 4.2.1967

Puutarhuri Lehdon perhe sellaisena kuin se missikilpailujen jälkeisenä päivänä oli, isä, veli-Heikki ja äiti.

— Kissan viikset minä misseistä välitän, mutta 1000 markka on sentään jotakin, hurrasi laskiaissunnuntaina vastavalitun Miss Suomen 18-vuotias veli Heikki. Tunnettuahan on, että Miss Suomen ilmoittajalle maksetaan 100 000 vanhaa markkaa. — Veroihin ne rahat tietysti aika mukavasti menevät, mutta kai niistä ainakin 700 käteensä saa, jatkoi Heikki. — En aio missään tapauksessa tuhlailla pennosiani, vaan panen ne pankkiin korkoa kasvamaan.

Ritvan missikisoihin ilmoittautuminen ei ollut kuitenkaan aivan sataprosenttisesti charmikaspartaisen Heikin ansiota. Itse kaunotarkin oli silloin tällöin perheväelleen vihjaillut, että olisi se sentään aika mukavaa ihan noin leikin päiten osallistua tuollaisiin mittelöihin. Tietysti Ritva ei edes salaisimmissa unelmissaankaan uskaltanut ajatella kärkipaikoille sijoittumista. Mutta jos nyt sitten kuitenkin . . .

Puutarhuri Arvo Lehto (53) ja hänen vaimonsa Siiri (52) olivat yllättyneitä jo siitäkin, kun heidän nuorempi tyttärensä kelpuutettiin 15 parhaan joukkoon. Järvenpäässä sairaanhoitajattarena työskentelevälle, jo naimisissa olevalle, vanhemmalle sisarelle Hilkalle (22) ilmoitettiin Ritvan kilpailusta vasta televisioesityksen alkaessa. — Oli siinä Hilkalla ihmettelemistä kerrakseen, naureskeli velipoika. Taisi olla ihmettelemistä monella muullakin, sillä kenellekään ulkopuoliselle ei Ritvan osallistumisesta ollut edes henkäisty.

Oikeastaan Ritvan Miss Suomeksi tuleminen oli aika tipalla. Kun näet tyttöjen tutustuminen TV-studioon Nipa Niemen johdolla nauhoitettiin, Ritvalla oli kuumetta 38 astetta. Tyttö tunsi olonsa pikemminkin epävarmaksi kuin varmaksi ja päätti jäädä pois koko kilpailuista. — Tuula Ignatius sai hänet kuitenkin ylipuhutuksi, virkahti iloinen rouva Lehto. — Rouva Ignatius oli Ritvan kertoman mukaan hoivaillut häntä ja kehoitellut kaikesta huolimatta osallistumaan.

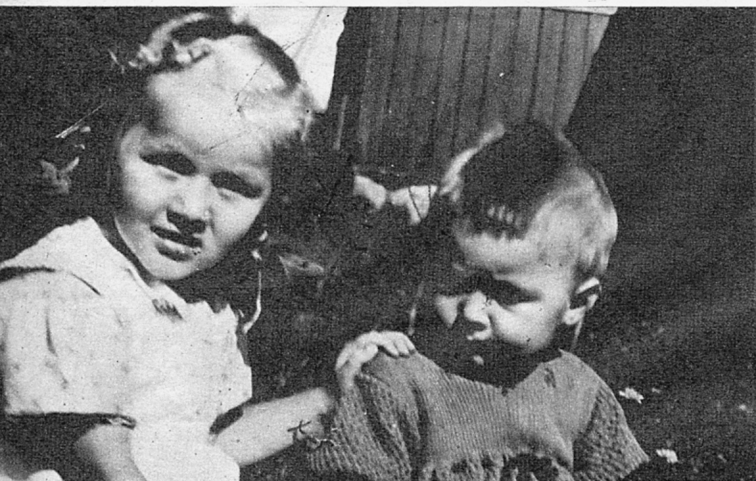
— Kyllä Ritva todellakin näytti ihan haamulta, myönsi Heikki, vaikka hänen mielestään Ritvaa mukavampaa ja kauniimpaa tyttöä ei tässä maailmassa olekaan.

Lauantai-iltana Lehdon kodissa Kangasalla Huutijärven Jokioisten kylässä jännättiin television edessä. — Ei noita muita tyttöjä tullut pahemmin seurattua, hymähti herra Lehto. — Omaahan siinä piti silmä kovana tarkkailla. Mutta kyllä olimme varmoja, että Maisalan tytöstä tulee Miss Suomi, koska hänet kerran lehdistökin ihannetytökseen valitsi. Hämmästyksemme oli siis tavaton, kun Suomen kauneimmaksi kuulutettiinkin Ritva.

Ennen kilpailuihin lähtemistään oli 21-vuotias Ritva, joka opiskelee toista vuotta Tampereen yliopistossa Suomen kieltä, vakuutellut, että häntä ei sitten jännitä yhtään. — Kyllä sen polvet epäilyttävästi tutisivat kuitenkin, selitti Heikki. — Varsinkin niiden tanssiaisten alkaessa luulin, ettei tyttö pysy tolpillaan ollenkaan. Kirjoittaja ei kuitenkaan huomannut Ritvan askelissa minkäänlaista ylimääräistä notkahtelua.

Lehdon perheeseen oli hankittu puhelin vasta pari viikkoa ennen kilpailuita, joten numeroa ei ole vielä minkään valtakunnan luettelossa. Mutta heti kun tulos oli julistettu, oli puhelin pirahtanut soimaan ja ensimmäinen onnittelija langan päässä. Seuraavana päivänä tulvi onnittelijoita jo Helsingistä asti ja talo oli kukkia tulvillaan.

Lehdoilla on kolme huonetta ja vinttikamarin käsittävä puinen omakotitalo melko syrjässä Kangasalan keskustasta. Talon vieressä on oma kauppapuutarha, jota hoitelee koko perhe yhdessä ja josta ansaitaan toimeentulo. — Onhan meillä joskus kesäisin vähän veiraitakin töissä, myönsi Arvo Lehto. — Mutta hyvin

Tällainen napero oli Ritva Lehto kaksivuotiaana. Vasemmalla oleva tytön typykkä on vuotta vanhempi Hilkka-sisar.

Tämän talon puutarhassa vastaleivottu Miss Suomikin on kesäisin harventanut kukkapenkkejä.

tulemme oman väenkin kanssa toimeen. Heikki on jo täysoppinut. Ritvakin autteli kesäisin, mutta taitaa auttamiset jäädä tältä kesältä aika vähiin. Lehtojen puutarhassa viljellään pääasiassa kurkkua. Ritvalla on siis ollut oiva tilaisuus ottaa kasvoilleen kurkkuhoitoa, mikäli on sen joskus havainnut tarpeelliseksi.

— Ritvan iho on kylläkin oikein puhdas ja kaunis, sanoi rouva Lehto, mutta pari päivää ennen missikisoja hän sai kaksi finniä leukaansa. Sekös tuotti huolta ja murhetta. Heikki kuljetti hänelle sitten alppilampun, jonka avulla näppylät kuolivat nälkään. Rusketusta hän ei kuitenkaan ehtinyt hankkia.

Kun tuli puhe Ritvan mahdollisesta sydämen valitusta, perhe vaikeni yksimielisesti. — Kyllähän niitä poikia on täällä aina laukannut, myönsi Heikki, mutta ei Ritva ole heistä paljon välittänyt. Siiri-äiti tokaisi tähän, että Ritva on aina sanonut haluavansa jäädä vanhaksi piiaksi. — Hän on suorastaan luotaan työntävä miehiä kohtaan, mainitsi rouva Lehto.

Laskiaissunnuntaina eli päivän vanhana Miss Suomena Ritva oli ehtinyt soittaa kotiväelle jo pari kertaa. — Sanoi olevansa hyvin väsynyt, huokaili Siiri Lehto. — Sanoi, että Hedy Rännäri oli jopa pyörtynytkin. Taitavat olla kovemmat kisat kuin ulkopuolinen voi kuvitellakaan. Kotiin ei tyttö ehdi vielä pitkään aikaan, sillä Helsingistä matka suuntautuu suoraan Turkuun. Taisimme menettää tyttömme vuodeksi maailmalle.

Ritva ei ole koskaan elämässään ollut ulkomailla paitsi mitä nyt pikipäin Ruotsissa käynyt. Hän on kuitenkin aina halunnut maille vierahille, joten on nyt sekin toive täyttynyt. Puhelimessa Ritva oli maininnut pääsevänsä alkajaisiksi Nizzaan, jos ei Heikki-veli ole häntä nyt aivan väärin käsittänyt.

Arvo Lehto toivoo kuitenkin, ettei tytär unohtaisi opiskelujaankaan. — Tärkeintä on, että tyttö suorittaa lukunsa loppuun, hän vakuutteli. — Tietysti ne nyt pakostakin jäävät, mutta toivottavasti eivät liian pitkäksi aikaa.

Ei ole kovin vaikea huomata, että Ritva on perinyt hauskannäköisen ulkomuotonsa äidiltään, Sortavalasta syntyisin olevalta rouva Lehdolta. Kummallakin on samanlainen tumma tukka ja eloisat tummat silmät. Luonne on taas isän kertoman mukaan periytynyt kummaltakin yhteisesti. Ritvaan on tullut jotakin äidin vilkkaudesta ja välittömyydestä, mutta myös jotakin hämäläisen isän harkitsevuudesta ja vakavuudesta.

Opiskeluaikana Ritva on asunut yksityisessä opiskelija-asuntolassa lähellä yliopistoa ja vienyt mukanaan joukon henkilökohtaisia tavaroita. Varsinkin valokuvia. Niitä Ritva on monen monta kertaa boksissaan haikeana katsellut. Ehkä ei kuitenkaan joka ilta, sillä opiskelujensa ohessa Ritva on silloin tällöin esiintynyt mannekiinina ja valokuvamallina.

— Ritva on sellainen tyttö, että häneen voi aina luottaa, kertoi rouva Lehto. — Kyllä hänet voi huoletta päästää ulkomaille.

Heikki ei kuitenkaan jaksanut syventyä siihen, miten luotettava hänen sisarensa on, vaan hihkui väliin: — On se sentään jotakin tuo 1000 markkaa. Hyvä kun tuli meille eikä muille! □

PUUTA HEINÄÄ

JYKÄ RIKE

SARJASSAMME „HYÖDYLLISTÄ TIETOA" JULKAISEMME TÄLLÄ KERRALLA „KOTILÄÄKÄRIN KÄSIKIRJAN."

VESIKAUHU
ON MELKO KAUSILUONTOISTA. SUURIMMAT EPIDEMIAT ILMENEVÄT KEVÄISIN JA SYKSYISIN.

SILMÄPAKO
PUOLESTAAN ON VAARALLINEN SAIRAUS, JOSSA JO ENSIMMÄISEN KOHTAUKSEN JÄLKEEN SAATTAA NÄKÖ HEIKENTYÄ.

MAKUUHAAVAT
EIVÄT OLE MEILLÄ LÄHESKÄÄN NIIN YLEISIÄ, KUIN ESIM. ITÄMAILLA.

KAATUILUTAUTI
ON MELKO IKÄVÄ, MUTTA HYVÄLLÄ HOIDOLLA SEN SAA PARANTUMAAN MELKO NOPEASTI.

KULTAKUUME
ON MELKO HARVINAINEN TAUTI, SITÄ ILMENEE VAIN KULTASEPILLÄ.

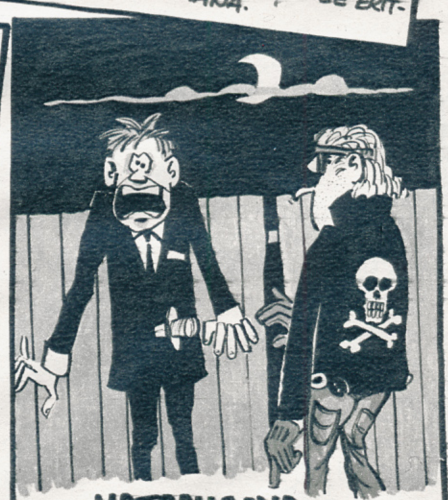
LUUVALO
ON MELKO MERKITYKSETÖN TAUTI, PAITSI MILLOIN SE ILMENEE ERITTÄIN VOIMAKKAANA.

KURKKUMÄTÄ
ON PAHA SAIRAUS, JOKA RASITTAA PUUTARHURIN HERMOJA.

JAKOMIELITAUTI
ILMENEE YLEENSÄ SITEN, ETTÄ POTILAS ALKAA JUTELLA KAKSIMIELISIÄ.

VATSAHAAVA
ON MELKO HELPOSTI TARTTUVA TAUTI. TARTUNNAN VOI SAADA MM. TERÄASEISTA.

entä jos varjo ei aukea?

Siinä kaikkien ystävieni vastalausetuulahdus, kun kerroin lähteneeni mukaan Tampereen Ilmailuyhdistyksen Laskuvarjojaoston laskuvarjohyppykursseille. Kauhisteltiin, epäiltiin, pelättiin ja peloiteltiin. Jossakin vaiheessa koin itsekin kaikki kauhut ja epäilykset, mutta istuessani koneen lattialla, jalat ilmassa heiluen maan näkyessä jossakin 600 metriä alapuolellani, en ajatellut moisia. En tainnut ajatella juuri mitään. Jossakin alitajunnassa olivat kaikki ne ohjeet ja opetukset, joita kurssin aikana olin saanut. Ja minä hyppäsin.

Kaikki sai alkunsa siitä, että näin muutamia hyppyjä Härmälän lentokentällä. Hermostutin rakkaat työtoverit kertomalla kuinka mukavannäköinen harrastus se oli, kuinka komeasti hyppymestari oli hypännyt, kuinka varjoja pakattiin jne. Jonkin aikaa he kestivät jutteluani, kunnes kyllästyivät ja tokaisivat, että mene hyppäämään. Maksetaan se kurssi jos uskallat hypätä. Oletpa ainakin ensimmäinen naistoimittaja joka hyppää.

Tottakai minä uskaltaisin. Suomalaiselle ei pitäisi mennä moista epäilyä ääneen lausumaan. Ilmoittauduin kurssille äitini ja ystävieni kauhistukseksi. Heidän mielestään oli suorastaan hullua lähteä hyppäämään laskuvarjolla jos ei kerran ollut pakko. Joku huomautti, ettei pelastusvälineillä sovi leikkiä. Kaikki he juttelivat minun parastani ajatellen mitä kammottavimpia juttuja niin, että vietin monta unetonta yötä vaikka koetinkin olla välittämättä heidän jutuistaan. Lopulta otin henkivakuutuksen ja unohdin koko jutun.

Jos jollakin on asioista se käsitys, että tässä nyt puetaan varusteet ylle, noustaan koneeseen ja hypätään, on hän pahasti väärässä. Sain istua monta tuntia kuuntelemassa luentoa sääopista, laskuvarjon rakenteesta, huollosta, varomääräyksistä jne. Kerrottiin, mitä kaikkea saattaa sattua, millaisiin vaaratilanteisiin saattaa joutua. Kerrottiin myöskin, miten näiltä tilanteilta vältytään ja miten on toimittava jos jotakin yllättävää sattuu. Harjoittelimme oikeata kaatumistekniikkaa. Muutamia suuria mustelmia, pari oikein tehokasta kolhaisua, ja johan alkoi hiljalleen mennä oikein. Voimistelu ei ole koskaan ollut minun parhaimpia puoliani, joten eniten teki kiusaa juuri tämä kaatumisharjoittelu. Kun muutaman kerran löin pääni permantoon, opin minäkin kaatumisen niinkuin se pitää osata. Yksi kurssitoverini loukkasi hiukan pahemmin olkapäänsä, mutta jatkoi kuitenkin innokkaasti harjoituksia heti olkapään parannuttua.

Vaikka kouluttajat itsekin olivat nuoria — vaikka sinuttelimme ja olimme hyviä kavereita — säilyi kuri hyvin. Läpi sormien ei katsottu missään vaiheessa. Asiat piti tuntea ja osata ennen hyppyä. Kokeet järjestettiin niin teoriasta kuin kaatumisestakin, eikä siinä armoa pyydelty. Kaikki selvisivät hyvin läpi. Varjoja pakattiin moneen kertaan. Auki, kiinni ja taas auki. Jokaisen on osattava hyppynsä jälkeen pakata varjo.

Siinä onkin kai se kohta, joka sivustakatsojaa eniten kauhistuttaa. Että joku pakkaa tuossa varjon, eikä ole mikään ammattipakkaaja. Voiko tuollaiseen pakkaukseen luottaa? Eikö jokaisen pitäisi saada pakata itselleen se varjo jolla hyppääkin? Käytäntö on kuitenkin se, että hän, joka on hypännyt, pakkaa myös varjon seuraavaa hyppääjää varten. Lohduttakoon kuitenkin kaikkia se, että hyppymestarin ja kouluttajan tarkka silmä vartioi kaikkea mitä tehdään. Omin neuvoin ei tehdä mitään.

Alastulossa on monta muutakin mutkaa matkassa kuin oikea kaatuminen. Kentälle tehdään maaliristi, jota kohden koetetaan tulla. Koettamiseksi se tahtoo oppilailla jäädä, mutta kokeneemmat hyppääjät aukkovarjoillaan pystyvät ohjaamaan itsensä melkein maaliristille.

Hyppymestari »heittää» hyppääjän ulos tarkkaan lasketulla paikalla niin, että hyppääjä putoaisi mahdollisimman lähelle tuota tarkoitettua maalipaikkaa. Oikukkaat ylätuulet saattavat viedä hyppääjää paljonkin sivuun; ellei tämä kantopunoksista vetämällä pysty muuttamaan putoamissuuntaansa. Joka tapauksessa oppilas voi valmistautua putoamaan metsään, talojen katoille, kesällä veteen tai vaikkapa puutarhakeinuun kuten eräälle hyppääjälle viime kesänä kävi. Kaikkea voi sattua, kaikkeen on varauduttava. Siihenkin, että kun onnellisesti ollaan jo tukevalla maankamaralla, saattaa hilpeä tuulenpuuska täyttää kuvun uudelleen ja vetää hyppääjää perässään pitkin kenttää.

Opettelimme varjontukahduttamista eräänä tuulisena pyhäpäivänä kentällä. Se oli juuri tuo pyhä, jolloin laivoja haaksirikkoutui merellä. Tuuli oli mitä melkoisin, mutta kaikki oppilaat ilmestyivät kentälle. Kahlasimme lumessa pitkälle kiitoradan taa, uljaasti päin tuulta nenä punaisena. Jossakin siellä kentän perällä varjo otettiin irti pakkauksesta, kouluttaja itse veti malliksi valjaat ylle, kävi polvilleen hankeen ja odotti hetken. Tuli reipas tuulenpuuska, kupu täyttyi hetkessä ja me saimme juosta syvässä hangessa varjon perässä roikkuvan kouluttajan vierellä nähdäksemme, mitä tuollaisessa tilanteessa piti tehdä.

Oli kaunis, kirkas aamu

Sen näki heti ikkunasta ulos kurkistaessaan. Tuuli hiukan. Olisikohan tuuli liian voimakas? Tällaiset ajatukset liikkuvat varmasti kaikkien meidän mielessämme sunnuntaiaamuna. Tai ei ehkä niiden neljän onnellisen, jotka lauantaina olivat saaneet hypätä ensimmäisen hyppynsä. Mutta me muut, me jotka odotimme vuoroamme.

Käännä!

Kentällä olivat taas tavalliseen tapaan melkein kaikki. Oli pakkastakin, mutta kuka siitä olisi välittänyt. Oltiin hengessä mukana kun pari oppilasta sai käskyn pukeutua. Muistutettiin, onniteltiin, autettiin ja katseltiin. Oltiin kateellisiakin. Kuunneltiin eilisten sankareiden juttuja ensimmäisestä hypystä. Seisottiin maalipaikan lähellä niska vinossa tuijotellen ylös taivaalle. Joko kohta joku hyppäisi? Jo tuli, jo. Hyvin tuli, oikein nätisti. Kadehdimme taas. Mutta kun hyppymestari Harri Toivonen hyppäsi, emme kadehtineet, ihailimme vain. Niin sitä pitää! Taitavasti ohjaten hän putosi melko tarkkaan maaliristille. Voi kun mekin joskus. Mutta hän onkin mestariluokkaa!

Taas kerran oli edessä varjojen pakkaus. Se vie meiltä vielä paljon aikaa, kaikki tehdään tarkkaan, varovasti. Hyppymestari tarkistaa jokaisen vaiheen erikseen. Kuluu tunteja. Miksi meillä ei vielä ole varjoja enempää? huokailemme.

Tämä Tampereen Ilmailuyhdistyksen Laskuvarjojaosto on vielä niin nuori — me olemme ensimmäinen varsinainen kurssi — ettei meillä ole varoja. Varjot ovat vuokralla, hyppymestarilla on oma varjonsa, samoin nyt eräällä vanhalla hyppääjällä. Oppilaat eivät saa hypätä kuin umpikupuvarjoilla joita meillä on kaksi. Hidasta siis. Varjot ovat kalliita, joten vielä kestää jonkin aikaa ennenkuin jaostomme sellaisia omikseen saa, ellei sitten joku mukava liike lahjoita jaloon tarkoitukseen varjoa ... elämme toivossa.

Kun sitten varjot olivat melkein paketissa, tuli hyppymestari sanomaan nuo jo jonkin aikaa odotetut sanat:

Saat hypätä

Olin pompata hallin kattoon pelkästä riemusta. Riemua kesti vain hetken; sillä ulkona oli alkanut pyryttää, ja epäiltiin, voimmeko nousta ollenkaan 600 metrin korkeuteen. Olin masentunut mutta sain kuitenkin käskyn mennä valmistautumaan.

Ei pelottanut, ei. Ehkä jännitti. Tai no, sanotaan suoraan, että olin hiukkasen hermostunut. En oikein tiennyt, missä järjestyksessä olisin varusteita päälleni pukenut. Nyin vähän sitä ja tätä ja pelkäsin koko ajan koneen jättävän. Hukkasin tavaroita ja löysin niitä uudelleen. Kun sitten lopulta olin valmis, olisi tuskin kukaan ystävistäni minua tuntenut.

Päälläni oli haalarit, harmaat, oikein mukavat. Jalassani erikoiset hyppykengät, paksupohjaiset, vahvaa nahkaa, tiukkaan nyöritetyt. Sisällä neljä paria sukkia. Päässä suuri kypärä ja silmälasien suojaksi suuret suojalasit. Ei siinä näkynyt juuri muuta kuin hiukan nenänpäätä. Kuinkahan moni kentän laidalla seisoskelevista tiesikään, että Tampereen ensimmäinen naispuolinen laskuvarjokurssilainen oli valmis ainakin yrittämään.

Puin ylleni varjot. Varsinainen päävarjo selkään, varavarjo kiinni valjaisiin tuohon vatsan päälle. Hihnat kireälle. Hyppymestari tarkisti varustukseni, nykäisi muutaman kerran valjaista nähdäkseen, ovatko ne kunnossa, kiinnitti pakkolaukaisimen, komensi koneeseen määrätylle paikalleni. Olisin hyppääjä numero kolme. Kaksi muuta hyppääjää läpikävivät saman »sekkauksen», saivat numeronsa ja kiipesivät koneeseen. Toinen heistä oli jo vanha tekijä, hyppäsi kolmatta hyppyään, toinen taas ihan yhtä uusi tapaus kuin minäkin.

Koneessa oli hiukan ahdasta, varjot veivät tilaa, suuriin kenkiin tungetut jalat olivat ensin tiellä, kunnes oikeat paikat löytyivät. Nousimme ilmaan.

Tässä vaiheessa kaipasin nenäliinaa. Se vähä, mitä nenästäni näkyi suojalasien alta, tahtoi tuhista. Tietenkään ei ollut nenäliinaa käsissä. Se olisi ollut jossakin suojapuvun alla, monien valjaiden ja vetoketjujen takana. Tulin toimeen ilman sitäkin.

Nousimme kiertäen yhä ylemmäs. Lentokenttä näytti kovin pieneltä siellä jossakin. Kurssitoverit olivat kuin nuppineulan päitä valkoisuuden keskellä. Kaikki he katsoivat ylös niska kenossa. Odottivat.

Ensin tipautti hyppymestari streamerin. Kreppipaperirullan, jonka toisessa päässä oli 50 g metallipaino. Tämä paperirulla putoaa samalla nopeudella kuin hyppääjä, ja sen tarkoituksena on määritellä hyppypaikka. Hyppymestari kurkoitteli ulos avoimesta ovesta tarkkaillen paikkaa minne streamer putosi. Kädenliikkeillään hän antoi ohjeita lentäjälle. Palailimme kiertäen ta-

Kuvat vasemmalta oikealle:

Ensimmäinen hyppy vetää niin vakavaksi, ettei naurata edes hyppytoverin valjaidenkiinnitys. Hän ei näet saa pyydystettyä kiinni noita takanaan roikkuvia hihnoja..

Hyppymestari Harri Toivonen kiinnitti meidät kaikki kiinni koneeseen ns. napanuoralla, -pakkolaukaisijalla, joka nykäisee varjon auki.

Täällä sitä tullaan. Varjo on juuri avautumassa koko komeuteensa, korkeutta 600 metriä. Vielä kaksi minuuttia ja olen maassa.

Kohtaaminen maan kanssa lähestyy. Vielä muutama metri, käännä jalkasi oikeaan asentoon, muista suojata pää, leuka rintaan.

Kaikki hyvin, ambulanssia ei tarvita. Sormet ovat jäässä mutta se on pikkujuttu. Hyppy on takanapäin.

kaisinpäin. Ensimmäinen mies sai käskyn luukulle.

Koneessa ei ollut ollenkaan ovea. Piti istua lattialle, pistää jalat ulos, toiselle jalalle löytyisi hetken etsimisen jälkeen askelma. Kädet ovipielissä. Katse kohti maata. Hyppymestarin käsi laskeutui hyppääjän olalle.

— Mene.

Ja sinne meni Pekka, vanha hyppääjä. Kone teki uuden kierroksen, jossakin alapuolella leijaili Pekka varjonsa varassa kohti maata. Hyppymestari tarkkaili meitä molempia jäljellejääneitä, uusia. Kone otti jyrkän kaarteen, minun piti jalallani ottaa tukea vastakkaisesta seinästä, etten lähtisi liukumaan kohti avonaista oviaukkoa. Vielä ei ollut minun vuoroni.

Kädenheilautusta seuraten lähti hyppääjä kakkonen liikkeelle koneen peränurkasta. Oli hiukan epävarmasti jaloillaan, koskapa putosi takaisin istumaan. Ponnistautui uudelleen liikkeelle, tuli ovelle. Katselin poikaa siinä sivussa ja ihmettelin, mahtoiko pelätä. Kasvoista päätellen pelkäsi. Istui kuitenkin koneen lattialle, pisti jalkansa ulos ja käskyn saatuaan lähti. Uusi kierros. Vieläkään ei pelottanut. Olin vain utelias. Millaista se nyt sitten olisi, siitä on niin paljon puhuttu. Ehkä en pidäkään siitä? Uskallanko lähteä koneesta — joskus kuulema maassa niin innokas hyppääjä ei kuitenkaan uskalla hypätä. Saisinko minäkin tuollaisen hyppykammon?

Sain käskyn siirtyä asemiin. Istuin lattialle, tartuin lujasti kiinni ovipieliin ja työnsin jalkani ulos. Voimakas ilmavirta tarttui niihin heti tempoen niitä hilpeästi edestakaisin. Kesti jonkin aikaa ennenkuin oikea jalkani löysi ponnistuspaikaksi sopivan jalansijan. Korjasin asentoa, olin valmiina luukulla. Maa oli jossakin alapuolellani. Pikkuiset talot, paljon valkeaa lunta. Se näytti oikein kutsuvalta eikä ollenkaan kovalta. Hyppymestarin käsi laskeutui olkapäälleni. Vilkaisin häneen, hän nyökkäsi, hymyili koko kasvoillaan ja sanoi:

— Antaa mennä.

Ponnistin itseni irti koneesta. Levitetyin käsin putosin alaspäin. Tuntui kuin olisi sukeltanut, ilma otti vastaan aivan kuin vesikin. Putoamisasentoni ei ollut aivan oikeaoppinen — putosin liikaa jalat edellä. Mutta mitä siitä. Tuntui loistavalta viillettää ilmassa. Sitä tosin kesti vain hetken, sitten tuntui pikkuinen nykäys olkapäissä — varjo avautui.

Olimme moneen kertaan kysyneet, tempaiseeko avautuva varjo lujastikin olkapäistä. Yhtä monta kertaa meille kerrottiin, ettei se juuri tunnukaan, jos valjaat ovat tarpeeksi kireällä. Ja se oli totta. Ei sitä kylläkään kukaan usko ennenkuin kokee.

Piti tarkistaa kupu, välähti mielessäni. Kuka tietää vaikka siellä olisi jotakin vikaa. Mahdollisuuksia olisi, muistin selvästi kaikki vajaatoimisuudet. Saattaahan olla, että väärän pakkaamisen takia varjo ei avaudu kokonaan, tai ehkä siellä on pari kaistaa palanut. Kohotin pääni, siristelin silmiäni ja näin loisteliaan oranssivalkoisen kuvun kaikessa komeudessaan yläpuolellani.

Saatoin siis katsella maisemia kaikessa rauhassa. Minulla olisi pari minuuttia aikaa. Alhaalla näin toverini, he olivat jo varjoineen maassa. Varjot olivat kuin kukkaset hangella. Maaliristin lähettyvillä taas seisoskelivat kaikki muut. Kuului huutoakin. Ohjeita kouluttajalta.

— Etummaiset alas.

Vedin siis etummaisset viillekkeet alas. Tarvitsin siihen kaikki voimani, mutta onnistuin sentään. Ajelehtimisen suunta muuttui hiukan. Koetin ottaa oikean alastuloasennon, tarkkailin maastoa. Kiitorata vilisi silmissä. Vielä kymmenen metriä, ajattelin.

Eipäs ollutkaan. Arviointi petti, olin maassa. Kiitoradan asvaltilla. Ällistelin jonkin aikaa moista yllättävää kohtaamista maan kanssa. Varjo lepatti, siinä oli vielä tuulta. Se piti pian kerätä pois ennenkuin tuuli tarttuisi siihen tosiaan ja lähtisi vetämään minua perässään. Nousin ylös, irrottauduin vapisevin kylmänkohmeisin käsin valjaista. Kädet todella vapisivat. Voin huonosti.

Kamalaa. Se oli sitä alaspäintulemisen riemua. Koen sen joka kerta kun kone lähtee laskeutumaan alas. Joka ainoa kerta. Nousu ja lento eivät tee minua matkasairaaksi, mutta lasku! Laskua se oli tämäkin alastulo, ja kaipasin tuttuun tyyliin paperipussia. Olin kai kalpea, koska toverit kysyivät, oliko minuun sattunut.

Ei, ei minuun sattunut. Pahoin-

entä jos varjo ei aukea?

vointikin meni ohi. Kone rullasi kentällä, poimi minut kyytiin varjoineni.

— Pimuhan lähti reippaasti koneesta, totesi pilotti.

Ilahduin. Olin juuri laskeskellut mitä kaikkia virheitä olin tehnyt. Huono maahantulo masensi — vaikka eipä silti, jokainen meistä tuli maahan ihan tyylillään, opetuksista ja kovasta koulutuksesta huolimatta. Muilla vain oli ollut sen verran onnea, etteivät ihan kiitoradalle pudonneet.

Ensimmäinen hyppy on vasta alku

Tunnustan suoraan, etten ajatellut jatkaa harrastusta kovinkaan pitkälle. Uteliaisuutta se vain oli silloin, kun läksin mukaan. Mieli on nyt kuitenkin muuttunut. Ensimmäinen hyppy oli alku. Toinenkin hyppy on jo takana ja aion yhä jatkaa, vaikka harrastus onkin melko kallis. Olen innostunut kuten niin moni muukin kurssitovereistani. Saatamme istua tuntikaupalla puhumassa laskuvarjoista, hypyistä, hyppääjistä, vaatimuksista jne. Tämä on harrastus joka ottaa omakseen tai jättää syrjään.

Hyppymestarimme Harri Toivonen laskeskeli joskus kurssin alussa, että alunperin 18:sta hyppääjästä jäisi aktiivisia hyppääjiä vain 5. Aika sen näyttää. Useimmat kuulema kokemusten mukaan hyppäävät pari ensimmäistä hyppyä ja jättävät harrastuksen sikseen. Jotkut ehkä hyppäävätkin pitkin välein, mutta innostus katoaa hiljalleen pois, kun taas ne, jotka ovat todella innostuneita hyppäävät aina kun on mahdollisuus.

Nyt, kun minä aion itsepäisesti jatkaa, on seuraava vaihe se, että kuudennella hypyllä kiinnitetään laukaisukahva oikealle paikalleen. Suoritan harjoitusvedon, vaikka varjo vielä toistaiseksi aukeaakin pakkolaukaisijalla. (Pakkolaukaisija on muuten n. 5½ metriä pitkä vahva hihna, jonka toinen pää sidotaan varjoon ja toinen pää taas on kiinni lentäjän istuimessa. Kun hyppääjä putoaa viitisen metriä koneesta, irtaantuu pakkolaukaisin varjosta vetäen sen samalla auki.)

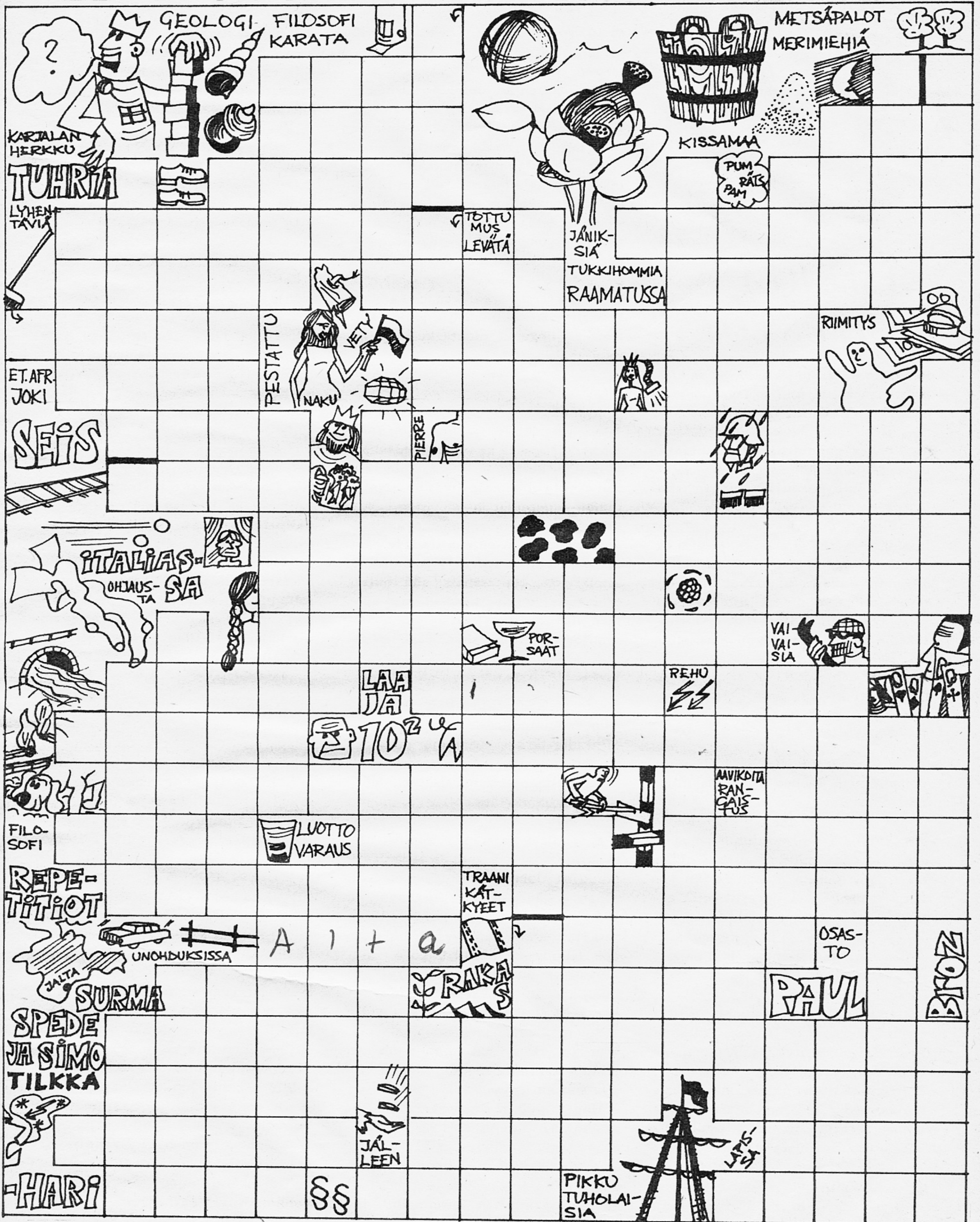
Koneen oviaukosta tähystää hyppymestari oppilaan toimintaa. Pystyykö tämä vetämään kahvasta oikein, oikealla ajallaan? Pystyykö hän yleensä ollenkaan toimimaan pudotuksen aikana. Pysyykö asento hyvänä vai tekeekö hyppääjä kuperkeikkoja? Mikäli hyppääjä saa kolme perättäistä täysin onnistunutta harjoitusvetoa, on hän valmis ensin Helsinkiin testattavaksi (ns. Psyko) ja sen läpäistyään hän saa koettaa itselaukaisuhyppyä.

Siitä se alkaa. Hyppyjen lisääntyessä karttuu taitoa. Hypyt osuvat lähemmäs maaliristiä. Hyppymestarin harkinnan mukaan oppilas saa ajallaan aukkovarjon, joka tottelee ohjausta huomattavasti herkemmin kuin umpikupu, jolla ensimmäiset hypyt hypätään. Tällaisella varjolla voi jo lähteä koettamaan tarkkuushyppyjä oikein kilpailuihinkin.

Meidän hyppymestarimme kertoman mukaan — hän on muuten meidän kaikkien esikuva näissä hommissa — vapaapudotus on parasta koko hypyssä. Ensin on pudotusta vain muutaman sekunnin ajan, sitten enemmän, enemmän. Korkeutta tulee samalla lisää. Ja kun on taitoa kuten Harri Toivosella, voi ryhtyä vapaapudotuksen aikana suorittamaan liikesarjoja. Ilma on näet kannattavaa, pienellä kädenliikkeellä voi koko vartalon liikettä ohjata. Käännöksiä oikeaan, vasempaan, ympäri. Todellinen taitaja vie määrätyn ohjelman läpi varmuudella ja määräaikaan.

Sinnepäin sitä ollaan pyrkimässä. Innostusta on, haaveena jossakin tulevaisuudessa oma varjo jossa olisi paljon aukkoja. (Mitä enemmän aukkoja, sitä parempi ohjautuvaisuus.) Vielä en osaa sanoa, onnistunko yrityksessä, mutta yritän ainakin. □

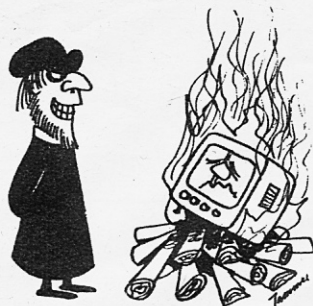
-helmisanapunos 1-

TAMMISANAPUNOKSEN ratkaisseiden kesken jakaantuivat palkinnot seuraavasti. Mustetäytekynä: Tyyne Konttinen Toppila B. 9. Oulu. Kirjapalkinnot: Kauko Vuorimaa Viiala 4 kp., Saara Tiihonen Yrjönkatu 42. A. Jyväskylä ja Kauko Siitonen Fastbölentie 20, Helsinki 75.

Ratkaisut pyydämme lähettämään 25.2. mennessä osoitteella: Hymylehti Hämeenk. 20. Tampere. Kuoren laitaan HELMISANAPUNOS.

Jammu:

JÄMERIÄ JÄRJESTÖJÄ!

Inkvisitio oli velho järjestö. Se vartioi käärmeen kieltä muistuttava puukko hihassa ihmiskunnan moraalia sekä kuranssasi pimeitä sieluja. Mikäli rikkeitä havaittiin, pudotettiin harhautunut henkilö sillalta jokeen riippakivi kaulassa. Synnit pulahtivat pinnan alle ikuisiksi ajoiksi.

Inkvistio otti raskaaksi tehtäväkseen ajatella asiat muiden puolesta. Mitä semmoiset ihmiset pystyvät ajattelemaan, jotka eivät ole tutustuneet kiven alta löydettyihin hebrealaisiin kirjoituksiin? Eivät enempää kuin karusellissa pyöritetty pässi. Siispä katsottiin oikeaksi perustaa Inkvisitio tekemään aivotyöt ja vipuamaan vikaan menneissä ajatuksissa napaansa myöten rähmivä väki kuiville.

Inkvisitio on kumminkin jälkimaailman silmissä saanut mustan maineen. Jälkiviisaat ovat pitäneet sen toimintaa ikävänä lukuna maailmanhistorian novellissa. Varsinkin muistetaan pahalla Inkvistion toimintamuotoja mitä tulee nälkähäkkeihin, venytyskoneisiin ja siihen tapaan, että kuumia hikkoripuun tikkuja työnnettiin toisinajattelevan persoonan kynsien alle. Historioitsijat peijoonit eivät ole huomanneet, että Inkvisitio tarkoitti pelkkää hyvää leikatessaan pään semmoisilta, joiden kallossa ei liikkunut muuta kuin synnin muurahaisia.

* * *

Joopa joo, ihmisten toimet ovat usein sen sorttisia, että ne vaativat kovia otteita. Luu kurkkuun ja pelut pieniksi. Sen ovat huomanneet myös muutamat radion kuuntelijat ja television katselijat, jotka ovat pahentuneet nykyaikaisista radio- ja tv-ohjelmista. He ovat nyt perustaneet suuren valtakunnallisen järjestön töllöttämään sitä tuotetta, joka valuu tv-putkista suoraan Suomen ihanteellisen kansan olohuoneisiin. Jos järjestö havaitsee vanhoja, perinteistä rikkaita arvoja solvattavan, isänmaallisuutta polJettavan tai kansallistunnetta pantavan alta lipan, antaa se radiotalolle jyrkkäsanaisen paheksumislausunnon. Enempään ei tässä vaiheessa kyetä, sillä piinapenkit ja polttoroviot ovat visusti museoitten lukkojen takana.

Ehkäpä tämä valtakunnallinen vartiomies piakkoin antaa myös selkeäsanaisen lausuntonsa siitä, millaista ohjelmaa television oikeastaan tulisi illan mittaan esittää.

Ehkä tähän malliin:

Viritysmusiikkia kanteleella ja lehmitorvella, Urheiluruutu (Anssi Kukkonen seuraa kirkkoveneiden kilpasoutua), Lanttuloota on sydämenasia (Reino Paasilinnan erkioisohjelma), Rallirahi (Spede Pasanen ja Simo Salminen laulavat Kantelettaren runoja), Moottorimaailmassa tapahtuu (Hannu Karpo perehtyy pärehöylään), Poppis (Irwin Goodman esittää eteläpohjalaisia kansanlauluja), Kulttuurikimara (Kaisa Korhonen laulaa Mikkihiiri-lauluja), Pyhimys seikkailee (Jännityssarja piispa Henrikistä jatkuu, II osa, Lallin emäntä), Uutiset (ei suositella nuorisolle), Teatterituokio (Ylioppilasteatteri esittää näytelmän Rovaniemen markkinoilla), Illan viimeinen virsi.

Onko E. J. Paavola...

Jatkoa sivulta 3

poistaminen. Monet oman asunnon tai talon hankkijat tekevät kauppansa silmät ummessa. Arkkitehtienkin työssä on parantamisen varaa. Jokaisen suunnittelijan pitäisi asua puoli vuotta piirtämässään talossa ja pestä sen ikkunat, niin eiköhän vähitellen tulisi parempia taloja.

Kevään aikana maan isät ja äidit ratkovat sellaisia asioita kun jumalanpilkkakysymystä, alkoholilakia, ja maataloustulolakia. Kaksi ensimmäistä ovat taatusti kuumaa tavaraa, mutta kyllä jälkimmäisestäkin puhetta riittää.

Joskus herää epäilys, eikä eduskunnan työskentelyyn mahdu myös annos bluffia? Tosiaan, syyllistyvätkö kansanedustajat joskus silkkaan hämäykseen?

— Ainakin sen verran että mainita voi! En tosin tiedä muuta kuin yhden seikan. Kun valtiopäiväpäätös ojennetaan tasavallan presidentille asianmukaisessa järjestyksessä niinkuin tärkeä asiakirja pitääkin, presidentti itse asiassa saa pelkät kannet ilman mitään sisältöä. Mutta olisikohan tätä pitänyt mennä sanomaan . . .

E. J. Paavola aloitti toimittajanuransa Kuopiossa vuonna 1925. Kaupunkiin juuri saavuttuaan hän oli erään ystävänsä kanssa kävelyllä Väinölänniemen suunnalla. Tällöin ystävä tokaisi haluavansa muuttaa pois Kuopiosta, koska tämä oli niin kuiva kaupunki. Paavola oli eri mieltä ja osoittaakseen olevansa oikeassa viittasi kahteen sattumalta vastaan tulevaan neitoseen ja sanoi, että jo yksin vasemmanpuoleisen tähden kannattaisi kaupungissa viipyä seitsemän vuotta.

Hän viipyikin juuri saman neitosen takia. Vuonna 1932 he olivat jo naimisissa ja siirtyivät Helsinkiin. Paavola totesi Aili-vaimonsa olevan arvostelija, johon hän luottaa. Hän ei ole pyrkinyt vaientamaan vaimonsa ääntä poliittisissakaan kysymyksissä, kuten eräät toiset ovat tehneet, vaikka väittävät päinvastaista . . . Sellaistakin on kuulemma siis tapahtunut.

Neljä lasta ovat jo suuria. Molempien poikien Paavola kertoo olevan rauhanmiehiä, he kun ovat syntyneet 1934 ja 1947, mutta tyttöjen sotasaaliita (syntymävuodet 1940 ja 1942).

Vaikka kesät yleensä kuluvat mökillä Hollolassa, Paavolat tekivät viime kesänä hieman myöhästyneen häämatkansa ulkomaille. Kun E. J. (eli Erkki Johannes, selvitetään sekin) lähti parlamenttivaltuuskunnan myötä Lontooseen, rouva lekotteli Riccionen hietikoilla Italiassa. Molemmilla oli näin paljon enemmän kerrottavaa.

Mutta miten on sen vapaamielisyyden laita oikein suoriksi puhuen? Paavola:

— Sen laita on hyvin! En ole yhtään huolissani nuorisostakaan, kun ajattelen millainen poika minun vanhemmilleni sattui! □

KAPLA ON KUOKITTU

Helmikuun ensimmäinen päivä oli vuoden aamu Antti Hammarbergille. Samaisena aamuna Antti Hammärberg jälleen kuoli ja sijaan sikisi Irwin Goodman.
Rattijuoppoudesta oli tuomittu Antti Hammarberg, mutta Irwin Goodmankin sai kestää saman ajan. Irwin virui kolme kuukauttaan mielekkäästi, Antti Hammarbergin ajatuksia ei kysyttykään.
Irwin Goodman käy jälleen keikoillaan ja elää kuulijoidensa haluamaa elämää; Antti Hammarberg raahautuu kuuluisuuden mukana.

KAPLA ON KUOKITTU...

◀
—Voi kiltti rakas Irwin, me olemme odottaneet sinua takaisin siviliin ja laulamaan meille. Kuvan tytöt esittelevät muuten muotia Irwinin ensimmäisen siviili-illan tanssiaisissa.

▼
Vaisu hatunnosto ja ''päivää'' oli Irwin estraadille paluu. Ehkä se on sitä Irwiniä, jota nuoriso haluaa. Ehkä nuoriso haluaa rautaista kundia, Irwiniään juuri tuollaisena.

Helmikuun ensimmäisen päivän aamu oli samanlainen kuin muutkin talviaamut. Tosin paukkuva pakkanen piti hienotunteisesti vapaapäivää muutaman viikon kovan aherruksen jälkeen. Tuntui kuin herra pakkanen olisi vaatimattomalla tavallaan halunnut kunnioittaa yhden »Seutulan konnan kaplan päättymistä».

»Hyvää huomenta, nukuitteko hyvin», ja niin edelleen kyseli radiokuuluttaja typeriä asioita imelällä äänellään, kun käänsimme auton nokan työsiirtolan portista sisään. Samaa olisi voinut ironisesti kysyä vapautuvalta konnalta, joka oli jo monta tuntia ennen määräaikaa puhallellut pilliinsä ilmoittaen muille paikalla oleville, että »vanhan kapla oli nyt kuokittu», ja »vanha lähtisi pian siviiliin, vanha ei enää ollut vanki».

Haikeat silmäparit seurasivat parakkien ikkunoista »konnan» maallisen omaisuuden siirtymistä kaapista siviiliautoon. Sellaista se oli, hänellä oli tänään juhlapäivä: vapautuspassi taskussa ja rautakanki luovutettu. Huomenna tulisi uusi mies ja niin edelleen . . .

— Pojat, olenks mä nyt vapaa kysyi konna nimeltä Irwin Goodman vielä varmuuden vuoksi meiltä, ennen kuin hyppäsi auton etupenkille ja heilutti hyvästit niille, jotka valmistautuivat töihin lähtöön lentokentälle.

Kiertelimme puoli tuntia siirtolan työalueella ja Irwin esitteli innokkaasti paikkoja: »Tossa mä heilutin rautakankee muutaman kuukauden, mutta sitten mut siirrettiinkin sisähommiin tonne vaakalle. Pojat mennään ottaan auton paino vaakassa!»

Auto ajettiin vaakalle ja Irwin ryntäsi vaakakoppiin, jossa yksi »konna» vielä suoritti rangaistustaan yhteiskunnalle.

— Pojat, nyt toi kundi puhu siviilihenkilön kanssa, sillä voi alkaa tuomio alusta; mähän olen nyt si-

viili, pojat siviili, naurahtaa Irwin.

Irwin kaivoi taskustaan pari alueella käytettävää rahaa, »kalkkua», joihin oli painettu teksti: »Kakolan lääninvankila».

— Nyt pannaan kalkut autonavaimiin. Aina kun meinaa nousta pöhnässä autoon, niin huomaa, kun kalkut kilisee, jatkaa ystäväni Goodman.

— Eilen muuten kävi hyvä juttu. Pamppu (työnjohtaja) näki kun yksi kaveri käveli portista ulos, ja ne piti heti nimenhuudon, mut yhtään ei puuttunut. Kyl' ne ihmetteli sitä juttua, kun kaikki tosiaan oli paikalla. Nääs yks edellisellä viikolla vapautunu konna oli pöhnässä tullu vahingossa nukkumaan entiseen punkkaansa, ja lähti sitten aamulla käveleen!

— Mihin ajetaan, kysyi autokuski, kello on vasta puoli seitsemän.

— Aja Katajanokalle, määräsi Irwin, mä näytän teille sellin, jossa mä olin muutaman päivän. Tiedätteks mitä varten. »Vexi» (manageri Veikko Salmi) oli antanut johonkin lehteen haastattelun, että »pamput on ihmisiä, jotka ei pärjää missään muissa hommissa ja että ne siks on vartijoina Seutulassa. Sit ne kysy multa sitä, ja vaikka mä sanoin, ettei se oo mun antama haastattelu, niin ne sano vaan, että samaa porukkaa ootte kuitenkin. Tää oli todellinen syy, mutta tottakai ne sitten papereihin kirjoitteli jotain muuta. Mä olin siellä matkasellissä kolme päivää. Sellanen pimee selli, jossa oli katossa pieni ikkuna ja kalterit. Mutta nyt mä olen siviili, on nääs kapla (rangaistusaikaa tarkoittava sana) kuokittu, eli »rikos sovitettu yhteiskunnalle»!

— Tuli kova lopputili. Neljä hunttia (satasta) ja litterat siviiliin. Ei enää ikinä vankilaan, mulle riitti!

Aurinko nousi utuisen pilviverhon saattamana hitaasti taivaalle; se oli Irwin Goodmanille ensimmäinen »siviiliaurinko».

Tuntui kuin aurinkokin olisi hymyillyt. Elämä alkoi jälleen tuntua elämältä. Ei rajoittavia kanaverkkoaitoja, eikä erikoissäädöksiä. Voi tehdä periaatteessa mitä halusi. Oli alkanut uusi »kapla». Paljon pitempi, jota kuokittiin kuin kuokkavieraana kenenkään rajoittamatta. »Kalkkuun» oli tullut uusi leima. Ei enää Kakola, vaan Suomen Pankki.

»Konnasta» oli tullut jälleen yhteiskunnan jäsen. Yksi sen monista rattaista, joka jauhoi omaa elämäänsä.

Esiintyminen vapautumisiltana

Elämän oli jälleen jatkuttava omaa rataansa. »Suoraan Seutulasta», ilmoitettiin lehdissä. Sensaationälkäinen kansa halusi nähdä gladiaattorinsa. Minkälainen oli mies Seutulasta. Olisiko Irwin entisensä?

Jo paljon ennen lipunmyynnin alkamista oli Hämeenlinnan nuorisotalon eteen kerääntynyt uteliaita ihmisiä. Tulisiko Goodman, vai ei? Olisiko huhuissa, joissa hänen väitettiin olevan Katajanokalla tai Konnunsuolla perää? Oli monta kysymystä, joihin haluttiin saada vastaus. Tungos tiivistyi. Ovet aukesivat; jokainen halusi olla ensimmäisenä sisällä. Lipunmyyjät keräsivät ryppyisiä seteleitä kuin jätepaperia. Yleisö kuiskutteli toisilleen. »Ei se tu, mä kuulin, että se oli ryypänny Seutulassa ja saanut tuomiota lisää. Kyllä se tulee, joku oli nähnyt sen. Missä se on sitten. En mä tiedä.»

Irwinin elämä kulki jo omaa rataansa: uteliaita ihmisiä, meteliä, ahtaita pukuhuoneita, pitkästyttävää odotusta. Mutta Irwin oli jo tottunut tuohon, ammatin haittapuoliin. Hän ei ollut mikään tavallinen ihminen. Hän oli antautunut alalle, jossa ei saanut olla omaa elämää, se oli elämää sellaisena kuin ihmiset sen halusivat, rahoittajat eli pääsylipun lunastaneet. Oli annettava heille sitä mitä he tulivat katsomaan. Sensaatioita. Hän oli kansan riepoteltavana. Hän oli lehtimiesten omaisuutta. Heidänkin oli kirjoitettava, ja heidänkin sitä, mitä kansa halusi. Sensaatioita.

Kukaan ei halunnut nähdä Antti Hammerbergiä, vaan entisen Seutulan konnan Irwin Goodmanin, joka oli »rautainen kundi». Oli nääs ollu Seutulassa, eikä välittänyt siitä. Kukaan ei kysynyt Antti Hammarbergin tunteita, ja Irwin Goodmannilla niitä ei ollut. Kansa ei tarvinnut niitä, se vain halusi nähdä ja kuulla Irwin Goodmanin irwistelevän yhteiskunnalle, kaverin joka uskalsi.

Kellon viisarit kulkivat eteenpäin. Yhdeksän, yhdeksän viisitoista. Yleisö tungeksi lavaa kohti. Sieltä hän saapui. Irwin oli sittenkin vapaa.

— Hyvää päivää (sama tuttu lippalakin nosto), laulan tässä aluksi kuinka »Homma käy ja henki haisee.»

— Ei se o yhtään muuttunut, ihan samanlainen. Kyllä se on rautanen jätkä toi Irwin, sanoi kansa.

Esitys oli ohi. Kansa oli saanut tyydytyksen haluilleen. Auto odotti pihalla, ja »Seutulan konna» pääsi lopultakin juhlimaan kuokittua kaplaansa. Nyt hän oli Antti Hammarberg, tavallinen nuorimies, joka iloitsi ja suri samoja asioita kuin muutkin. Irwin Goodman, tuo rautainen jätkä, oli jäänyt lavalle. Hän ei välittänyt mistään, ei Seutulastakaan. Mutta nuorimies Hammarberg istui auton etupenkillä aurinkoisin ilmein, hän nautti vapaudestaan. Nyt hän meni sinne, minne hän halusi. Yleisö jäi taakse, sillä oli puhuttavaa. Ensimmäinen siviilipäivä oli päättymässä, kalkut taskussa kilisivät osoittaen että oli ollut kapla, kuokka, ja pamput, ynnä muuta, mutta se aika oli ohi.

Hän oli vapaa. □

OSA II OLIN MUSTAN HUIJARILÄÄKÄRIN VAIMONA

Viime numerossamme aloin mielenkiintoisen sarjan, jonka keskushahmoina ovat viime päivinäkin lehdissä useaan otteeseen mainittu Helsingin Töölön sairaalaan palkattomaksi lääkäriksi pyrkinyt »Svasimaan erikoissuurlähettiläs» James Ayodele Franks sekä hänen suomalainen vaimonsa Karin os. Halonen. Karin Franks'in oman kertomuksen pohjalla olemme edenneet ohi Englannin Butlins'in työleirikesän 1962 sekä sitä seuranneen lyhyen tutustumisen »filosofian tohtoriin, kirurgiin, kirjailijaan, Nigerian tiedotusministerin ja englantilaisen lordin tyttären poikaan».

Kaikki edelläluetellut arvonsa James Franks esitti tosina, useimmat »virallisina asiakirjoina» vaimolleen . . . niin viikon tuntemisen jälkeen »filosofian tohtori» pystyi nimittäin taivuttamaan kokemattoman suomalaisen opiskelijatytön avioliittoon kanssaan. Mitä tapahtui tuolle »12 000 vmk ansaitsevalle tohtorille» heti avioliiton jälkeen: hänen isänsä »jäädytti pojalleen avaamansa pankkitilin, koska poika oli mennyt vastoin isänsä tahtoa naimisiin valkoisen naisen kanssa. Niin ikään sairaala, jossa Franks vaimolleen kertoi työskentelevänsä »kiitti palveluksista, eikä enää katsonut tarvitsevansa jalkaleikkauksiin erikoistunutta kirurgiaan».

»Nyt on kysymys rotuerottelusta ja -ennakkoluuloista! Meidän on voitettava satoja vaikeuksia. Kaikki ovat meitä vastaan. Minusta kerrotaan mitä hurjimpia juttuja. Ne ovat todellisuudessa kuitenkin vain rotuerottelua», valmisteli huijarilääkäriksi myöhemmin paljastunut James Ayodele Franks tuolloin Karin-vaimoaan.

Karin Franks jatkakoon:

— Heti avioliittomme jälkeen alkoi kotiväen ja meidän kesken kiivas kirjeenvaihto. James oli valmistanut minua »pahimpaan». Hän sanoi, ettei olisi ihme, vaikka »minua sanottaisiin maailman suurimmaksi kelmiksi ja huijariksi ja että vaikka sitä varten pystyttäisiin hankkimaan vuorenvarmat todisteetkin!»

Siksipä — mitä tahansa kotiväki minulle kirjoittikin Jameksesta, kaikuivat kehoitukset kuuroille korville. On vaikea vastata, mikä oli se keino, jolla James sai minulle uskoteltua tuon kaiken. Joka tapauksessa noina avioliittoa seuranneina myrskyisinä aikoina en edes osannut epäillä häntä.

Minut kutsuttiin mm. kerran Lontoon Suomen suurlähetystöön, jossa lähetystöneuvos Talvitie vahvisti isäni tiedot Jameksesta huijarina. Mutta olin mennyt suurlähetystöön sillä mielellä, että »mitä tahansa sinulle siellä sanotaankin, kuuntele ne kuin kimpullinen valheita, esiinny kuitenkin hillitysti ja pidättyvästi», kuten mieheni minua oli valmistanut.

Ehkä ohessa oleva osa kotiväen minun ja eri virallisten elinten kanssa käymää kirjeenvaihtoa selvittää asiaa parhaiten. Joka tapauksesta vastauskirjeistäni käy erittäin voimakkaana esiin seikka, jota olen yrittänyt tässäkin korostaa: mieheni kertomukset, valmistelut olivat häivyttäneet uskoni jopa omaan kotiväkeeni!

James kertoi minulle lukuisia esimerkkejä, joissa jokaisessa oli käynyt samalla tavoin kuin meillekin. Oli mustia lääkäreitä, asianajajia, insinöörejä, jotka valkoisen naisen naituaan joutuivat yhteiskunnan hyökkäysten kohteeksi; menettivät virkansa, elämänsä ja heidät todistettiin hyvinkin pian huijareiksi. Ja yksinomaan avioliittonsa vuoksi!

Olimme kuin pannaanjulistetut. Käännyimmepä minne tahansa tuntui seinä olevan aina vastassa. Suurella vaivalla saimme hankituksi huoneuston Earls Courtista. Kaupunginosa tosin on miellyttävä ja hiljainen, mutta asuntomme ei suinkaan ollut mitään ylellisyysluokkaa.

James myi muuton aikaan osan henkilökohtaisesta omaisuudestaan, mm. kameran ja tulimme toimeen vaikkei kumpikaan meistä käynytkään työssä.

Vuokranmaksun aikaan olimme vaikeuksissa. Minulta »hävisi» kukkaro muutamine kymmenine punttineen! Elimme jatkuvan odotuksen tunnelmissa: odotimme että hänen isänsä viha lauhtuisi, että hän jälleen avaisi poikansa pankkitilin. Odotimme, että James saisi suuret veronpalautuksensa, joista hän puhui useaan otteeseen. Odotimme, että James saisi muutaman vielä saamattoman tekijänpalkkionsa kirjoistaan. Kävimme jopa »tapaamassa hänen kirjallista agenttiaan»! (Sikäli kuin silloin vielä olin kielestä perillä, ei puhe kuitenkaan liikkunut rahan ympärillä).

Joskus ehdotin hänelle, että emmekö voisi erota, etenkin hänelle se olisi parasta. Hän suuttui suunnattomasti ja sanoi: »Eikö sinulla ole uskoa minuun, kuinka halpamainen ja heikko saatatkaan olla!»

Niin ikään hän väitti minun joutuvan perheeni ja sukulaisteni syrjimäksi ja vihaamaksi jos nyt palaisin kotiini. Hän pyysi minua olemaan kärsivällinen; olisi vain ajan kysymys kun me vielä löytäisimme onnen yhdessä. Erittäin kaunopuheisesti ja taitavin sanankääntein hän vakuutti, että huolimatta nykyisistä ikävyyksistä, hän ei koskaan elämässään ollut ollut onnellisempi kuin nyt!

James oli myös ''sähköteknikko''!

Istuimme Kensingtonin puistossa eräänä syksyisenä aamuna pohdiskellen tulevaisuuttamme. James puhui jo tuolloin lähdöstä Kanadaan. Silloin kuitenkin varojen puute vielä ehkäisi ajatuksenkin.

Syyksi Kanadaan muutolle hän esitti, että »hänen lääkärinuransa oli nyt ikuisiksi ajoiksi turmeltu Englannissa». Samaan hengenvetoon hän kuitenkin tunnusti, että hän voisi saada työpaikan sähköinsinöörinä. Hän oli muka harrastanut sähköoppia, toiminut ilmavoimissa sähköttäjänä ja suorittanut jopa alan tutkinnon!

Sanomalehdestä hän luki ilmoituksen, että eräässä maaseutukaupungissa kaivattiin sähköteknikkoa. Siitä paikasta pakkasimme matkalaukkumme ja matkasimme kohti etelärannikolla sijaitsevaa pientä maaseutukaupunkia, Worthingia.

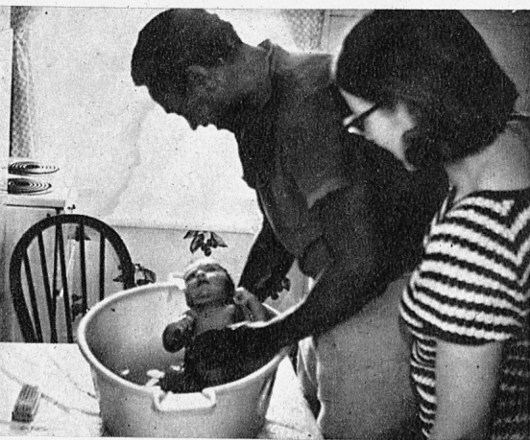
Ja suunnistus ei ollut turha. Esittäydyttyään sähköteknikkona James saikin ao. paikan ja jäimme kaupunkiin. James jopa hankki jostakin tuona »sähköteknikkokautenaan» radio- ja televisioalan tutkinnosta todistuksen, joka soi hänelle arvon »Associate Member of the Television Society».

Seuraavat viikot olivatkin elämämme rauhallisimmat. James lähti säännöllisesti työhön aamulla ja palasi työajan päätyttyä. Elimme kuin ketkä tahansa vastanaineet:

TEKSTI: JORMA VIRTANEN

Käännä!

Konkurssin jälkeen palasimme jälleen kurjiin asuntoihin Lontooseen.

OLIN MUSTAN...

vaatimattomasti ja onnellisina. Minä opettelin yksikseni taloustöitä ja kodinhoidon aakkosia, jotka minusta siihen asti olivat tuntuneet ikävystyttävimmiltä mitä maailmassa saattoi kuvitella. Iltaisin istuimme takan ääressä ja pohdiskelimme elämää. Puhuimme tulevasta lapsestamme. James halusi jo silloin rakentaa »pojalleen» sähköjunan.

Joskus James toi kotiin radion tai television korjattavaksi ja puuhaili sen kimpussa myöhään yöhön. Kerran tai kahdesti kävin tapaamassa häntä hänen työpaikallaan ja kävimme yhdessä lounaalla.

Perustetaan oma yhtiö!

Kunnes sitten eräänä päivänä James tuli kesken päivän pois työstä ja kertoi, että »hänet oli erotettu, että liikkeen johtaja oli näennäiseksi syyksi sanonut, että James varastaa liikkeeltä asiakkaita. Mutta, että todellinen syy oli se kun James osasikin tehdä työnsä paremmin kuin muut. Että liikkeen muuta henkilökuntaa oli alkanut sapettaa Jameksen taitavuus, jota he eivät voineet sulattaa!»

»Rotusyrjintää eikä mitään muuta,» pauhasi James, »huomasivat että värillinen pärjää heille työnteossa!»

Elämämme sai nyt jälleen uuden käänteen. Muuan Worthingissa asuva eläkkeellä oleva ilmavoimien eversti oli jo ennen mieheni erottamista pistäytynyt meillä juttelemassa ajoista, jolloin hän oli asustanut Afrikassa.

Eversti oli viettänyt elämästään kokonaista 20 vuotta Ghanassa erään kultakentän työnjohtajana, mutta Ghanan istenäistyttyä joutunut palaamaan takaisin »haisevaan, vanhaan Englantiin», niin kuin hän itse asian ilmaisi.

Eversti kuuli Jameksen onnettomuudesta työpaikansa suhteen ja teki ehdotuksen. Hän oli valmis rahoittamaan liikeyrityksen, jonka teknillisenä johtajana tulisi toimimaan mieheni, eversti itse olisi toimitusjohtajana. (Lienee tässä yhteydessä syytä mainita, että tuskin monikaan eurooppalainen palaa Afrikasta tyhjin taskuin, niin kuin ei ollut tehnyt myöskään eversti.)

Muutamassa viikossa liikeyritys oli pystyssä ja aluksi siihen palkattiin vain yksi ulkopuolinen työntekijä. Myöhemmin heidän lukumääräänsä lisättiin. Yritys näytti kannattavan ja kevättalvella perustettiin Lontooseen jo haaraliike. Jokainen ihaili Jameksen taitoa ja energiaa.

Muutimme pois entisestä asunnostamme ja vuokrasimme kokonaisen talon omaan käyttöömme. Kalustimme sen kodikkaasti ja yläkerran annoimme alivuokralaisille.

Liike osti ja myi sähköalan tuotteita, se suoritti korjauksia ja asennuksia. Koska mieheni oli paljon poissa kotoa, minä kulutin aikaani lueskelemalla paikallisen kirjaston teoksia sekä kuuntelemalla valtaisia äänilevyvarastojamme, jonka olimme saaneet kokoon »suhteilla» alan liikkeistä. Seurustelimme tuohon ai-

---

12. 9. 1962

Hyvä perhe!

1) En ole enää suomalainen. Olen Englannin lakien alainen ja kuningattaren alamainen. Se merkitsee sitä, ettei edes Interpol voi lähettää minua Suomeen, ellen itse halua.

2) Englantilaisena pääsen opiskelemaan mihin tahansa Englannin yliopistoon. Ajattelin tosin palata Helsinkiin, ostaa osakkeen ja lopettaa opintoni ja viettää lokoisaa elämää, mutta täkäläinen seurapiiri sotki koko tulevaisuudensuunnitelmani. Siksi minun oli jäätävä tänne.

3) Tohtori Franks ei ole Afrikan villi-ihminen. Hän syntyi, kasvoi, ja opiskeli Englannissa. Hänen kansalaisuutensa on englantilainen. Älkää unohtako hetkeksikään, että hänen äitinsä kuuluu Englannin aristokratiaan, hän on englantilaisen lordin tytär. Isä on Nigerian tiedoitusministeri. Franks opiskeli 7 vuotta Cambridgen yliopistossa, hän on erikoistunut syöpäleikkauksiin ja ansaitsee n. 12 000 mk tunnissa. Hän harrasti urheilua opiskeluvuosinaan, oli Helsingissä olympiakisoissa 1952 ja tuli toiseksi pitkän matkan juoksijana (1 mailin matkalla). Sen lisäksi hän on kirjailija. Amerikassa myydään parhaillaan hyvällä menestyksellä hänen kirjaansa erästä epänormaalista ihmislajista. Hän on julkaissut Englannissa kaiken kaikkiaan seitsemän näytelmää ja ansainnut niillä useita kymmeniä miljoonia markkoja. Tietenkin taiteilijanimellä lääkäriuransa vuoksi. Hän säveltää itse musiikin näytelmiinsä. Hän on valmistanut yhden elokuvan ja näytellyt siinä elokuvassa. Englantilaisena hänen oli palveltava kaksi vuotta armeijassa ja nykyään hänellä on lentoluutnantin arvo.

4) Hänen vanhemmilleen tämä avioliitto oli täydellinen shokki. He pitävät minua ahnaana nousukkaana ja tekivät parhaansa tehdäkseen tyhjäksi avioliittomme. Äiti on joutunut vuoteen omaksi ja isä on vähällä tulla hulluksi, sillä hän oli todella maksanut omaisuuden antaakseen pojalleen parasta maailmassa.

5) Älkää kuvitelko hetkeäkään, että minä olen ensimmäinen naisihminen, jonka hän on nähnyt elämässään. Täällä Lontoossa on kokonainen liuta naisia, niin mustia, valkoisia kuin keltaisiakin, jotka ovat korkeassa yhteiskunnallisessa asemassa ja joilla on rahaa ja jotka halusivat naida hänet.

6) Hän ei aio viedä minua päiväntasaajalle. Kotikaupunkimme tulee aina olemaan Lontoo. Saatte olla ylpeitä siitä, että tämän avioliiton perusteella kuulun Lontoon ylämaailmaan. Joku päivä sitten kävimme tapaamassa ja erästä kuuluisaa salapoliisikirjailijaa viime lauantaina olimme erään kuuluisan professorin kutsuilla. Siellä tapasin mm. Malaijan prinssin.

7) Mieheni ei pidä minua vankinaan, tänä aamuna hän sanoi viimeksi, että milloin tahansa minä haluan palata Suomeen ja saada avioeron, hän järjestää kaiken valmiiksi minulle ja antaa minun mennä. En ole tehnyt rikosta, en ole antanut hetkeäkään tilaa turhanpäiväiselle tunteilulle, kaiken olen harkinnut kylmästi ja loogillisesti.

Karin

Karin Franks'in kirje kotiin ennen kuin välit täysin katkesivat.

kaan sähköalan ihmisten kanssa. Ajoimme useasti Lontooseen tutustumaan johonkin yökerhoon ja James näytti olevan erikoisen tarkka siitä, että vierailimme vain kaikkein parhaimmissa paikoissa — joissa Englannin hienosto liikkui.

Kunnes kesäkuussa syntyi poikani maailmaan ...

Konkurssi!

Mistään tärkeästä liikkeen asiasta ei minun kuulteni koskaan keskusteltu, vaikka James useasti toikin kotiin liiketuttavia ja neuvotteli heidän kanssaan yömyöhään.

Kesän lopulla kuulin jälleen epämiellyttäviä uutisia. Eversti, toimitusjohtaja, antoi minun hienovaraisesti ymmärtää puheistaan, että hän ei ollut täysin tyytyväinen liikkeensä asioiden hoitoon. Sen paremmin hän ei kuitenkaan tyytymättömyytensä syitä selitellyt, eikä kukaan muukaan liikkeen asioista perillä oleva. Englantilaiseen luonteeseen ei juuri kuulu avomielisyys, ei ainakaan silloin kun on kysymys arkaluontoisesta asiasta.

Syyskesällä liike sitten teki konkurssin. Ilman minkäänlaista minulle selville käynyttä ennakkovaroitusta, ellei oteta huomioon everstin vihjauksia.

Vasta päivää paria ennen konkurssia kertoi James asioiden huonosta tilasta minulle. Kun kysyin miksi nyt vasta sain tietää tämän, selitti hän pitäneensä minut tietämättömänä vain, koska »hän ei tahtonut vaivata minua ikävillä uutisilla; koska miehen tehtävänä on suojella vaimoaan kaikelta epämiellyttävältä».

Yritin selittää, että hänen asenteensa oli väärä, että epämiellyttävä uutinen näin yht'äkkiä oli minulle paljon suurempi shokki kuin, jos olisin ollut asioista tietoinen koko ajan.

Samalla kun paljastui, että James oli pitänyt minua asioista tietämättömänä, aloin ajatella samaa kaikista hänen muistakin puuhailuistaan, joista minulla ei ollut aavistustakaan sen jälkeen kun hän sulki kotioven jälkeensä. Joskus välähtivät mieleeni kotiväenkin varoitukset, mutta ne tuntuivat vielä aivan liian

Jatkuu sivulla 62

21. 9. 1962

Hyvä Veli!

Palaan kirjeeseeni 17. 9. saatuani nyt vasta kokoon haluamani tiedot. Olen myös keskustellut Pelastusarmeijan majuri Gretton'in kanssa, joka on täällä tutkinut asiaa vanhempien pyydettyä Suomessa Pelastusarmeijan apua.

Ensiksi on todettava, että lailliseen puoleen ei voi puuttua. Tyttö on täysi-ikäinen ja vihkiminen suoritettiin Englannin lain mukaan. Kuulostaa ehkä uskomattomalta, mutta täällä ei vaadita mitään kuulutus- tai muuta esteettömyystodistusta. Avioliiton solmimiseksi riittää että voi osoittaa olevansa täysi-ikäinen.

Kaikki, jotka olivat pariskunnan tavanneet, s.o. hotellin henkilökunta, Aeron Lontoon toimiston virkailija ja meidän lähetystömme passiasioita hoitava sihteeri, kertoivat yhtäpitävästi, että tyttö oli henkisesti tasapainoinen ja ilmeisesti tiesi mitä teki ja että Franks käyttäytyi moitteettomasti ja teki pikemmin myönteisen kuin kielteisen vaikutuksen vaikuttaen kasvatusta saaneelta henkilöltä.

Mutta toisaalta on niin ikävästi, että pariskunta katosi hotellistaan 15.9. noin 30 punnan suuruista laskuaan maksamatta ja Mr. Franks'in vippailtua ennen lähtöään sieltä täältä pikkusummia ja savukkeita.

Toinen ikävä uutinen: Franks tuskin on mikään »tohtori», ei ainakaan lääkäri. Häntä ei tunnettu sairaalassa, jossa hän oli hotellissa ilmoittanut olevansa työssä (Mount Vernon Cancer Research Hospital, Northwood). Täkäläisessä lääkärirekisterissä ei liioin löytynyt hänen nimeään. Nigerian High Commission'issa ei tunnettu häntä.

Nähdäkseni jatkotoimenpiteet ovat mahdollisia vain Pelastusarmeijan kautta. Pelastusarmeija voi suorittaa tiedusteluja Lagos'issa siinä mielessä, että saataisiin selville, onko Franks aikaisemmin naimisissa. Hänen hotellille ilmoittamansa osoite Lagos'issa oli: 4 Akini Lane. Toinen tie olisi pyytää Pelastusarmeijaa tekemään tiedusteluja kateissa olevista henkilöistä, sillä siitähän tällä hetkellä on kysymys. Maj. Gretton sanoi kummankin vaihtoehdon olevan avoinna.

Valitettavasti en voi olla enemmän avuksi, mutta anna kuulua, jos luulet, että voin vielä tehdä jotakin.

Lähetystöneuvos Talvitien yksi monista kirjeistä Lontoosta Suomeen.

No niin, Mrs Franks!

Kiitokset kolmesta kirjeestäsi. Erityisesti haluan kiittää viimeisestä kirjeestäsi, josta käy ilmi lopullisesti, mitä me vanhempasi olemme ansainneet kaikesta siitä mitä olemme hyväksesi tehneet tai jättäneet tekemättä. Kun me emme voi punnita ansioitamme, niin olet tietysti tarkkaan harkinnut ja punninnut meidät ja asettanut oikeaan järjestykseen. Sillä siisti.

Jos nyt kuitenkin tekisin lyhyen yhteenvedon kirjeistäsi: kaikki kirjeesi vaikuttivat ensinnäkin hermostuneilta. Kolme viimeistä ei vastaa enää kielitieteen ylioppilaan oppiarvoa missään suhteessa ...

... Tulimme ensimmäiseksi kiinnittäneeksi huomiota miehesi Helsingin olympialaisten mailin juoksun toiseen sijaan. Ensinnäkään mailia ei ole juostu, toisekseen koko osanottajaluettelosta ei löytynyt Franks'in nimeä. Ja kun kerran paljastui yksi vale, päätimme etsiä muitakin. Ja niitä löytyi ...

... En ole vieläkään saanut vastausta pyytämääni miehesi titteliin. Lähettämäsi eivät kelpaa mihinkään. Jos miehelläsi kerran on fil. tohtorin arvo niin kuin väität, miksi hän sitten käyttää virallisessa paperissa (vihkitodistus) ammattinimitystä »puoskari» (Surgical Chirobodist). Ehkä tietänet, että tuo »chirobodist» on vailla tieteellistä pohjaa. Meillä Suomessa on vastaavanlaisia parantajia mm. »Viekin mummo», »Seinäjoen Sanni» ym.!

... Emme huuda sinulle mikä tuleva on, mutta toivomme sen tulevan mahdollisimman lievänä ...

Viimeinen kirje, jonka Karin Franks'in isä tyttärelleen tuolloin kirjoitti.

VERNERI VIILLOS MAKASI

"ARKUSSA"

MAAN ALLA 170 TUNTIA

TEKSTI: VEIKKO ENNALA
JORMA VIRTANEN

KUVAT: VÄINÖ ANDERSSON
PAUL REINHARDT

Maasta sinä olet tullut ja maaksi sinun pitää jälleen tuleman.

Hautajaistunnelmasta ei oikeastaan puuttunut mitään kun voimamies Verneri Viillos tammikuun 15 päivänä kello 13.00 asettui puiseen arkkuunsa Tampereen Pispalassa. Kansi painettiin paikoilleen ja kohta kopisivat ensimmäiset lapiolliset multaa kirstun pintaan peittäen sen näkyvistä. Hauta täyttyi vähitellen kokonaan ja pian sitä paikkaa, jossa elävä kuollut makasi parin metrin syvyydessä, osoitti vain kummusta esiin pistävää metallisen ilmanvaihtoputken päätä.

Pappia ei saattoväen joukossa ollut, virttä ei laulettu eikä paikalle liioin pystytetty ristiä.

Kuka nyt oli Verneri Viillos ja mitä oikeastaan tekeillä?

Verneri Viillos oli — ja on, sillä hänen ylösnousemuksensakin on jo tapahtunut — helsinkiläinen varastomies, jonka ansiolistalla on koko joukko erilaisia »kokeita» ja voimainkoitoksia, joita hän on parin viime vuoden aikana suorittanut. Eräät niistä ovat olleet leikillisiä ja eräät ovat tavalla tai toisella hiponeet suorastaan inhimillisen kestokyvyn rajoja.

Miksi hän sellaisia suorittaa? Miksikö? Miksi jotkut kokoavat hyönteisiä tai postimerkkejä? Kaikki ne ovat harrastuksia, oman toimen ohella suoritettuja. Viilloksen hobby vain on hieman vaarallinen. Juuri sen takia hänestä on tulemassa kuuluisuus. Ehkä se tyydyttää hänen pätemisen tarpeensa. Hän haluaa »olla jotakin» niin kuin me kaikki muutkin haluaisimme. Sen »syvällisempiä» sielullisia syitä on tarpeetonta etsiskellä.

Verneri Viillos on melonut kylpyammeessa meren selällä, hän on painiskellut härän kanssa, hän on riippunut säkkiin suljettuna taivaan ja maan välillä nostokurjen koukussa, hän on seisonut vapaaehtoista »kovennettua» täyspakkaus selässään 5,03 tuntia.

Hänen viimeisin saavutuksensa on HYMYlehden lukuun suoritettu elävältä hautauksen epävirallinen maailmanennätys.

Tätä »urheilumuotoa» on harrastettu ehkä hyvinkin kauan mutta Suomessa sitä kokeiltiin ensi kerran vuonna 1956. Tällöin toimittaja Matti Jämsä, huikaiseva komeetta aikakauslehtijournalistiikan taivaalla, makasi haudassa 50 tuntia. Seuraa hänelle teki omassa arkussaan muuan sirkustaiteilija, suomalainen ammattifakiiri. Jälkimmäinen kesti vain 20 tuntia. Sen jälkeen hän sai klaustrofobiakohtauksen ja oli kiireimmiten kaivettava takaisin maan pinnalle. Kun arkun kansi avattiin, syöksähti hän esiin kuin raketti päästäen epäinhimillisen, verta hyytävän huudon. Hänen toipumisensa ennalleen vaati 4 kuukauden sairaalahoidon.

Tämän jälkeen hautausrintamalla oli hiljaista viime vuoteen asti, jolloin näyttämölle ilmaantui siihen asti tuntematon Verneri Viillos maaten maahan kuopattuna 100 tuntia vain »asianharrastuksesta».

Se oli uusi maailmanrekordi. Mutta pian tämän jälkeen se lyötiin Irlannissa. Mitä muuta Viilloksen hermot sitten kestävätkin, tätä eivät. Hän halusi ennätyksen takaisin Suomeen ja niissä merkeissä hän kääntyi HYMYlehden puoleen. Hän esitti kirjeessään, että lehtemme vastaisi uuden ennätyskokeen kuluista ja käytännöllisistä järjestelyistä. Kaikki muu jäisi hänen omalle kontolleen.

Ehdotus oli ensi lukemalta arveluttava, sillä vaikka aloite olikin Viilloksen itsensä, lehdelle joka tapauksessa jäisi ellei juriidista niin ainakin moraalinen vastuu siinä tapauksessa, ettei koe sujuisikaan nuottien mukaan. Siihen sisältyi vaara, josta jo ylempänä mainittiin.

Kirjeensä jälkeen saapui Verneri Viillos esittäytymään henkilökohtaisesti. Pian havaittiin, että tämä 25-vuotias keskimittaa lyhyempi, tuimakatseinen mies, jonka kädenpuristuskin kieli tavattomista ruumiinvoimista, kaiken todennäköisyyden mukaan vastaisi huutonsa. Vaikkakaan hengenvoimat eivät aina liene suoraan verrannollisia ruumiinvoimiin, Viilloksesta joka tapauksessa henki sellaista itseluottamusta ja määrätietoisuutta, että sopimus allekirjoitettiin ja lehti otti riskin. Ajateltiin näet, että Viilloksen kokeella ehkä saattaisi olla jonkinmoista puolitieteellistä merkitystä psykologien ja psykiatrien tuonnempana mahdollisesti pyrkiessä määrittelemään ihmisen psyykkistä toleranssirajaa ja selvittämään erilaisten fobioitten luonnetta ja kehitystä.

Ne »käytännön järjestelyt», jotka lehtemme huoleksi jäivät, eivät olleetkaan aivan yksinkertaisia. Koruton arkku, kooltaan niin pieni, että se salli »ruumiille» vain makuuasennon, oli tietysti tilattavissa lähimmältä puusepältä. Ilmanvaihto oli järjestettävissä maan pinnalle ulottuvien putkien kautta ja yhteydenpito radiopuhelimien avulla. Mutta eikö Viillosta olisi odottamassa paleltumiskuolema, jos hänet kaivettaisiin arkkuineen tammikuisen maan jäätyneeseen kamaraan. Ja missä oleilisivat hautaa vartioivat henkilöt välttyäkseen samalta koh-

Käännä!

Se on suljetun paikan kammo, kauhu, joka saattaa vallata kenen tahansa ihmisen kun hän havaitsee joutuneensa ahtaaseen, suljettuun tilaan. Tämä kohtaus alkaa äkisti ja on kaikista affekteista vaikein. Mikäli tällaisen sielullisen järkytyksen valtaan joutunutta henkilöä ei saada nopeasti vapaan taivaan alle, on mahdollista, että hänen hengenvoimansa murtuvat kokonaan ja lopullisesti.

Klaustrofobiakohtauksen tullessa asianomainen ei kykene hallitsemaan itseään, johdonmukaiseen ja viileään päättelyyn hänestä ei ole. Aivoissa takoo vain yksi hullaannuttava ajatus: nopeasti pois, nyt heti, pois pois POIS. Hän raivoaa, nauraa, huutaa, itkee, rukoilee ja hakkaa nyrkkinsä ruumiillista tuskaa tuntematta verille.

Fobioita on montaakin eri lajia, kuten aukean paikan kammo (agorafobia), jota poteva ei itselleen selittämättömistä syistä kykene kulkemaan minkään avoimen paikan kuten esim. torin poikki; hän kiertää sen. Jopa punastumisesta voi tulla fobia: ihminen pelkää seurassa omaa punastumistaan niin paljon, että punastuu pelkästään sen vuoksi kunnes hän viimein punastuu omaa punastumistaan (erytrofobia). Tällainen ketjureaktio on tietysti vaaraton mutta sen kiusallisempi.

Klaustrofobiaan taipuvainen ihminen taasen kokee kauhua hississäkin, se ahdistaa häntä ja niinpä hän mieluiten käyttääkin portaita.

Tällöin klaustrofobia on ilmeinen sairaus, sielullinen häiriötila, joka perustuu joihinkin varhaislapsuuden jo unohtuneisiin kokemuksiin.

Mutta kuten sanottu, suljetun paikan kauhu voi kohdata suhteellisen tasapainoistakin ihmistä, jos eristäminen vain on riittävän pitkä ja ennen kaikkea, jos asianomainen tietää, että hän ei voi vapautua suljetusta tilastaan omin avuin.

Ja juuri sen Verneri Viillos tiesi.

Suljetun paikan kauhua kokeva on siis saatava vapautetuksi heti. Mitä nopeammin sen parempi. Kysymys saattaa olla muutamista mi-

talolta, sillä päivystyksen oli jatkuttava vuorokauden kaikkina hetkinä.

Toimituspäällikön ehdotus haudan kaivamisesta sulaan kasvilavaan jossakussa ansarissa tuntui parhaalta ratkaisulta. Tällainen paikka löytyikin lopulta osuusliike Voiman kauppapuutarhasta, Tampereen Pispalasta, kun ensin oli soiteltu kymmeniin muihin paikkoihin ja kärsivällisesti selostettu ällistyneille puutarhureille, miksi halusimme haudata elävän miehen maahan ja nimen omaan heidän kasvilavaansa.

Hauta kaivettiin 2 metrin syvyiseksi ja arkku laskettiin sen pohjalle. Viilloksen varusteina oli 15 litraa mehua, hieman makkaraa, patja ja huopa sekä radiopuhelin. Lääkärin kehotuksesta hän ei ottanut mukaansa kelloa. Oli näet pelättävissä, että täydelliseen hiljaisuuteen eristetyn korvissa kellon tikutus muuttuisi vähin erin taonnaksi ja viimein moukariniskuiksi, joita hän ei ehkä voisi kestää. Näin ollen Viilloksella ei kokeensa aikana ollut tarkkaa tietoa ajan kulusta. Kaikki 170 tuntia olivat hänelle yhtä pitkää säkkipimeää yötä.

Kun Viillos sitten oli asettunut kirstuunsa »mukavasti», painettiin kansi paikoilleen ja hauta luotiin umpeen.

Ainoa yhteys Viilloksen ja maan päälle jääneiden kesken oli nyt siis radiopuhelin, jonka heikon kohinan takaa kuultiin elävältä haudatun toteavan »kaiken menevän mukavasti». Tuossa ilmoituksessa oli jotakin puistattavaa, se oli kuin ääni Manalasta.

Onko tällainen koe nyt sitten lopultakaan niin ihmeellinen ja mikä siihen liittyvä vaaramomentti voisi olla, kysyttäneen.

nuuteista, jotta kohtaus ei johtaisi täydelliseen hermoromahdukseen. Vaikean kohtauksen valtaan joutunutta on turha yrittää rauhoittaa puheella tai lupauksin, että vapautus tulee esimerkiksi huomenna tai vaikkapa tunnin kuluttua. Kaiken on tapahduttava heti HETI.

Verneri Viilloksen kirstua peitti enemmän kuin metrin paksuinen multakerros. Niin ollen häntä ei hädän tullen mitenkään olisi voitu saada päivänvaloon alle 20 minuutin.

Siinä lehtemme riski.

Hesperian sairaalan ylilääkäri, tri Toivo A. Pihkanen mainitsi aikoinaan keskustellessamme elävältä hautauksesta kokeilutarkoituksessa, että klaustrofobiaa tämmöisissä tapauksissa jouduttaa ja pahentaa kuoleman symboliikka. Koehenkilö on arkussa, hänet lasketaan hautaan ja hautaa umpeen luotaessa syntyy kumpu. Kun arkku on peitetty, on eristyminen maailmasta täydellinen. Seurana ovat vain omat ajatukset ja rikkumaton hiljaisuus. Ja mitä tahansa tapahtuisikin, ilman haudankaivajan apua koehenkilö ei enää koskaan voisi palata elävien joukkoon.

Edelleen koehenkilö voi helposti ryhtyä kuvittelemaan jotakin sellaista, missä tosiasiassa ei ole mitään perää. Ensin hänen aivoissaan vain välähtää ajatus, että entäpä jos vartiomiehet ylhäällä ovatkin poistuneet ja hänet on unohdettu. Pian hän saattaa olla varma, että niin onkin tapahtunut. Ajatukset luikertelevat ja rönsyilevät ja saavat uusia vääristyneitä muotoja. Koehenkilö uskoo viimein, että hänet on tahallisesti houkuteltu ansaan koska tarkoituksena onkin ollut hänen saattamisensa päiviltä. Ja vaikka hänen koputuksiinsa tai muulla tavoin antamiinsa viesteihin ylhäältä vastattaisiinkin, on koehenkilö huomaavinaan niissä ivallisen ja voitonriemuisen sävyn. Hänestä on tullut harhaluulojensa uhri.

Näiden välttämättömien esitietojen jälkeen jatkaa kuvausta elävältä hautauksesta Jorma K. Virtanen, joka kantoi varsinaisen helteen kokeen järjestelyissä.

JORMA VIRTANEN: Yksinäinen kasvilava

Niinpä; väki kasvihuoneesta oli kaikonnut. Multakummun alla virui Verneri Viillos. 30-asteinen pakkanen huokui uhkaavana lasilaattojen ulkopuolella. Pikkulintu pyrähti kasvihuoneen katonrajassa.

Puutarhan emännän »hautajaisvieraille» tarjoamat pullakahvit oli juotu; hirtehishuumori oli vielä äs-

Käännä!

ken kiirinyt kasvihuoneessa.

Nyt istuin yksinäni kurkkupurkin kannella, pidin mietteliäänä radiopuhelinta kourassani.

Lähes viikkoinen järjestelytyö oli ohi. Oli alkanut odottaminen.

Odotinko todella Verneri Viilloksen nousevan terveenä, entisellään ylös arkustaan joskus viikon kuluttua. En tiedä. Näin mielikuvan: Verneri Viillos sopertaa radiopuhelimeen olemattomia näkyjä arkussaan, pyytää ylös; kaivamme kuumeisesti multaa arkun päältä. Kaivamme, kaivamme — miksi lapio ei koskaan kolahda arkun puukanteen. Radiopuhelimen puheensoperrus muuttuu käheäksi huudoksi, voimistuu, voimistuu. Kaamea huuto kajahtaa paukahduksena radiopuhelimesta...

Kasvihuoneen lämpöputket paukahtavat!

Sävähdän kurkkupurkin kannella. On vierähtänyt vasta kolmisen tuntia siitä, kun Verneri Viillos kupattiin. Minäkö olisin kestänyt vertailun vuoksi toisessa arkussa Vernerin vierellä!

Olimme puolileikillisesti jutelleet toimituksessa, että Virtanen vanhana kylpyamme-purjehduksen maailmanennätysmiehenä olisi sopiva koekaniini. Ja olin ollut vähällä höynähtää yritykseen mukaan.

Mitä siitä olisi tullut. Kolme tuntia kuusiasteisessa kasvihuoneessa Vernerin »haudan» äärellä todistivat, että jo ensimmäiset lapiolliset multaa arkun kannen päälle olisivat varmastikin olleet liikaa minulle.

Toisaalta mielessäni kaikuivat Veikko Ennalan karmea nauru ja mieletön huuto, joilla hän kuvaili erään aikaisemman kokeen haudassamakaajan ylösnousua...

Alkaa uneton yö

Kiersin kasvihuoneessa. Voiman kauppapuutarhan toimesta olimme saaneet vuorossa olevalle vartijalle asuinsijan kauppapuutarhalla työskentelevien harjoittelijoiden asuntolasta. Olin ollut hetkeä aikaisemmin Vernerin kanssa radiopuhelinyhteydessä. Mutta malttamattomuus tuntui olevan tunnusmerkkini noina ensimmäisinä tunteina.

— Haloo, haloo Verneri, kuuluuko. Virtanen täällä taas...

— Haloo. Terve terve. Oletko voinut paremmin kuin muut, naurahtaa Verneri Viillos vastaukseksi.

— Riittääkö lämpö. Löydätkö pimeässä juotavaa. Ne äänet, jotka ehkä kuulet, ovat kasvihuoneen lämpöputkien paukahteluja... kuuntelen.

— Lämpöä on, juotavat löytyvät, ääniä ei kuulu, olen asettunut taloksi!... kuuntelen.

— »Haudankaivaja» tulee kohta vartioon, jäänkö tänne hänen kanssaan kaiken varalta...

— Älä hyvä mies. Mene kotiisi ja kerro vaimollesi terveisiä ja sano pikkupojallesi, että Verneri-sedällä on karamelliä mukanaan kun hän nousee ylös...

Jätin Voiman puutarhan. Istuin kotosalla; oikeammin kävelin huoneesta toiseen. Kävin mielessäni kaikki varotoimenpiteet vielä kerran läpi:

... lääkäri on tiedossa, hälytyspuhelinnumerot ovat vartijalla, päätoimittajan ja minun kotinumeroni ovat samalla paperilla, vartijat ovat tietoisia kiiretapauksen toimenpiteistä, on sovittu, että vartijat ilmoittavat minulle säännöllisin väliajoin ainakin tänä ensimmäisenä vuorokautena.

Luin, En saanut unta. Makasin sohvalla puhelin korvan vieressä. Heräisinkö soittoon...

Välillä uskoin olevani rauhallisempi sittenkin arkussa Vernerin vierellä. Ei olisi murheita, sen kun vain on!

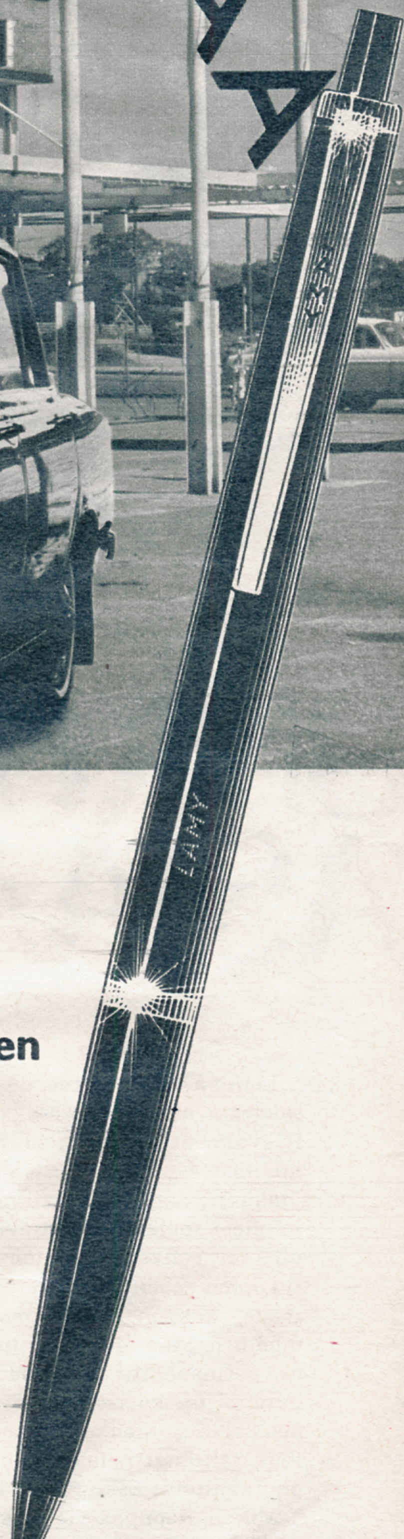
Vartija soitti säännöllisesti. Ehä-

Jatkuu sivulla 43

YLIVOIMAA

KANSALLISPANKKI

CORONA

Uutuus

Ylivoimainen Lamy Corona kuulakärkikynä!

Lamy Corona ja Toyota Corona tuovat käyttäjälleen omaperäistä, uusinta uutta.

Kumpikin on omassa lajissaan ylivoimainen.

LAMY Coronassa on:
ylivoimaa teknisissä hienouksissa
ylivoimaa työn tarkkuudessa
ylivoimaa muotoilussa
ylivoimaa jäljen puhtaudessa
ylivoimaa säiliön riittävyydessä
ylivoimaa arvokkuudessa

Toyota Coronassa on:
ylivoimaa suorituskyvyssä
ylivoimaa käytön helppoudessa
ylivoimaa mukavuudessa
ylivoimaa varustelussa
ylivoimaa tyylikkyydessä
ylivoimaa suosiossa

CORONA

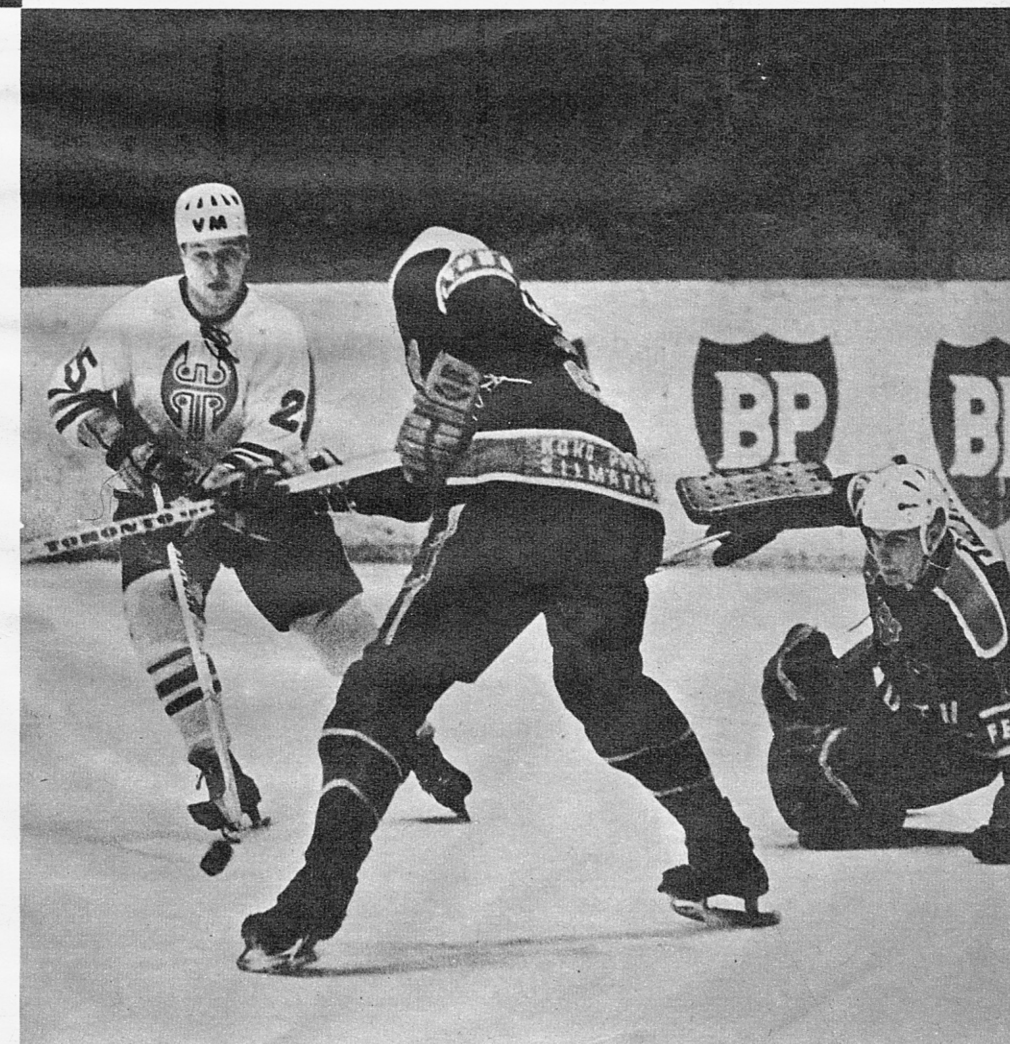
Esko Kaonpää: Kahdeksan kilon pudotus painostani kertoo harjoittelun tehokkuudesta. Yritän kiinnittää entistä enemmän huomiota joukkuepeliin.

Teksti: Ilkka Ala-Kivimäki Kuvat: Veikko Lintinen

Esko Kaonpää, 24, Tapparan vaarallinen läpimurtautuja, ei talven erinomaisista otteluistaan huolimatta ole löytänyt tietään maajoukkuevalmennukseen. Missä on syy, onko Esko kenties kaukaloittemme "paha poika"? Vaikuttavatko valintoihin seuraintressit, ehkä peräti henkilökohtaisuudet vai onko Kaonpää "ulkona" edustustehtävistä jostain muusta syystä. Tätä on kysytty monesti kauden aikana.

Kysymykseen on aiheellista etsiä vastausta, sillä Wienin MM-kisoihin on vielä aikaa kuukauden päivät ja MM-kisajoukkueen lopullista kokoonpanoa ei lyödä lukkoon ennen sarjan päättymistä helmikuun lopussa. Jääkiekon MM-kisat ovat tänä vuonna poikkeuksellisen mielenkiintoiset Suomen kannalta, sillä seuraaviin MM-taistoihin pääsee A-sarjaan mukaan vain Wienin kisojen kuusi parasta.

ONKO ESKO KAONPÄÄLLÄ ASIAA LEIJONAPAITAAN?

Leijona-maajoukkue on kulkenut syksystä alkaen uusissa ohjaksissa. Päävalmentajana on toiminut tshekkiläinen Gustav »Kustaa» Bubnik, jonka myönteiset vaikutukset ovat jo olleet selvästi havaittavissa. Bubnik on rohkeasti lähtenyt uusien tyyppien etsimiseen tarkoituksella saada kokoon paras mahdollinen miehistö, jolla olisi ehkä tulevaisuus ns. permanenttinakin. Maajoukkueleireillä on katsastettu lähes jokainen sarjassa hiemankin lupaavia otteita esittänyt pelaaja, mutta mihin on unohtunut Esko Kaonpää?

Mikäli Kaonpää vielä astuu leijonapaitaan, hän tekee sen ankaran urakan jälkeen. Kuuluihan Esko suurimpiin lahjakkuuksiin, voisipa sanoa luistimet jalassa syntyneisiin, jo koulupoikana. Yhdessä kaudessa nousi Kaonpää Ilveksessä pelatessaan huipulle, edusti Suomea kuudessa nuorten maaottelussa, 14 miesten maaottelussa, mutta sitten seurasi kohtalokas Innsbruckin olympiaturnaus ja lupaavan tähdenlennon katkeaminen. Monien seuraintressien, suoranaisten väärinkäsitysten ja Eskon eittämättä boheemimaisen luonteen vuoksi eräät suorastaan vannoivat tuolloin, että nimi Kaonpää ei tule koskaan esiintymään maajoukkueen kokoonpanossa.

Aika parantaa haavat, vai parantaako?

Kun Kaonpää lähti kasvattajaseurastaan Helsinkiin, menetys katkeroitti monien mielet, siihen mennessä ei värväystoiminta ollut vielä nykyistä suuruusluokkaa. Kasvattajien mielenlaadun kyllä ymmärtää, jos Eskon muuttoa katsotaan esimerkkiä antavaksi. Ilveshän joutui luovuttamaan noihin aikoihin runsaasti pelaajiaan, jopa junioreita myöten. Kaonpää hankki joka tapauksessa Helsingistä ammatin, joka vielä tänäkin päivänä antaa hänelle leivän. Automyyjänä Eskon luonteen särmätkin ovat pyöristyneet ja tällä hetkellä hän on varmasti toinen henkilö kuin kolme vuotta sitten.

HIFK ei ollut harjoittelun kannalta hyvää seuraa Kaonpään tapaiselle pelaajalle, joka menestyäkseen vaatii piiskuria. Vaikka Innsbruckin »Waterloon» jälkeen Kaonpään nimi esiintyi yhdessä HIFK:n kanadalaispelaajan Sullivanin kanssa seuraavan talven mestaruussarjassa tehotilaston kärjessä, näytti taivas synkältä. Vv. 1965—66 Kaonpää asui jo Tampereella mutta edusti silti vielä helsinkiläisseuraa. Tämä vaikutti luonnollisestikin kunnon putoamiseen ja vastaavasti painon kohoamiseen. Monet olivat jo valmiita lyömään naulan Esko

Käännä!

ESKO KAONPÄÄ

Bubnik: Puolustuspeliä olisi tiivistettävä, yritystäkin saisi olla enemmän, jääkiekko on joukkuepeliä.

Kaonpään pelaajauralle, 23-vuotiaana.

Mutta paluu »isäin maalle» sai Eskon sisun nousemaan, hän ymmärsi, että huipulle ei ole asiaa ilman harjoitusta. Vuoden tauon jälkeen takaisin mestaruussarjaan palannut Tappara sai Kaonpään riveihinsä ja tulokkaitten innokas harjoittelu teki terää liioille kiloille. Toukokuusta aloitettu harjoittelu johti sarjan alkuun mennessä peräti kahdeksan kilon painon pudotukseen ja samalla kun paino laski, Eskon luistinten vauhti kasvoi. 177-senttisenä ja 81-kiloisena on Kaonpää mitä erinomaisin tyyppi hyökkääjäksi, sen ovat monet SM-sarjan puolustukset tällä kaudella jo todenneet.

Tappara on ollut sarjan yksi positiivisimpia yllätyksiä ja kirvesrintaisten hyökkäyksissä on Esko Kaonpäällä ollut ratkaiseva panoksensa. Hänen läpiajonsa vievät kerta toisensa jälkeen määränpäähän ja voiman lisääntyminen on poistanut suurelta osin Kaonpään aikaisemman aran kohdan, alttiuden lujille taklauksille. Loistava luistelutaito ja mailankäsittely tekevät Eskosta yhden pelätyimmistä miehistä maalin edessä ja mikä yllättävintä, yksipuolisen sooloilun ohella on syöttöpeli kehittynyt huomattavasti. Puolustuksen arvostaminen ei vielä ole täysin tyydyttävää luokkaa ja juuri siksi on maajoukkuepaikka saanut odottaa. Niin ainakin kertoi uusi päävalmentaja Bubnik:

— Kaonpää on tyyppiesimerkki inspiroivasta pelaajasta, jolle maalinteko on pääasia. Sarjassa hän on erittäin vaarallinen, omaa hyvän tekniikan ja käyttää mielikuvitusta hyväkseen. Mutta me kaipaamme maajoukkueeseen ennen kaikkea joukkuepelaajaa, joka uhrautuu joukkueen puolesta ja taistelee »henkeen ja vereen». Puolustuspeli ja oman laitamiehen vartiointi on hyökkääjille nykyisessä jääkiekkoilussa melkein yhtä tärkeää kuin varsinainen hyökkäyspeli.

— Olen katsellut ihastellen Kaonpään liikkumista kentällä, ja toivon hartaasti, että hän tekisi itse voitavansa kehittyäkseen maajoukkuetason pelaajaksi juuri niissä heikoissa kohdissaan, joista valinta tällä hetkellä on kiinni. Uskon, että Kaonpäällä on vielä leireillä mahdollisuus osoittaa kuuluvansa myös joukkueen etua ajatellen taidoiltaan maajoukkuetasolle.

— Sikäli kuin olen kuullut, on Kaonpäätä kokeiltu jokunen vuosi sitten Innsbruckissa ja kokemukset sieltä olivat valitettavan ikävät. Suhtautuminen edustustehtäviin oli tietämäni mukaan hieman väärä, mutta siitähän on jo vuosia. Se ei missään tapauksessa ole esteenä uudelle tulemiselle. Mutta jos Kaonpää todella tähtää maajoukkueeseen, hänen olisi oman kuntonsa vuoksi kieltäydyttävä »leveän tien» houkutuksista. Silmänisku säesti Bubnikin viimeistä lausetta.

Epäilemättä Kaonpäällä on vaikeuksia selviytyä vastoinkäymisistä, hän ei ota kiekkoilua vakavana asiana, ei taistele aina veren maku suussa, mutta esitykset sarjaotteluissa osoittivat parannusta tässäkin suhteessa. Tyyppiesimerkkinä Eskon hermovoimasta oli Ilveksen ja Tapparan toinen yhteenotto. Ollessaan matkalla Jäähalliin hän ajoi kolarin, jossa vauriot olivat melkoiset, useita tuhansia markkoja. Tästä huolimatta Kaonpää oli ylivoimaisesti Tapparan ja kentänkin tehokkain hyökkääjä, joka suurelta osin järjesti entiselle seuralleen tappion.

Suuri kysymysmerkki on Kaonpään fysiikka, kestäisikö se kovia turnajaisia. Mutta siitähän saisi jo ainakin osittain selvyyden leireillä. Koska Esko tuntuu kasvaneen huomattavasti Innsbruckin ajoista, olisi oikeus ja kohtuus unohtaa menneet. Jos uudet kokeilut johtaisivat yhtä negatiiviseen tulokseen, olisi silloin katsottava menetetyksi eräs lahjakkaimmista jääkiekkoilijoistamme, jos taas tulokset olisivat positiivisia, voisi Kaonpäästä olla hyötyä paljonkin maajoukkuepaidassa. □

VERNERI VIILLOS

Jatkoa sivulta 43

— Sinä et saa olla noin säikky, se ottaa sydämeen, kuulin Vernerin vielä virnuilevan.

Hyvässä kunnossa tuntui olevan. No, jatkakoon.

Lauantai:

Ylösnousemuksen aatto valkeni, alkoi pakastaa.

Ehdotin Vernerille »saunaa» siellä alhaalla:

— Pannaan lämmityslaite kuumaksi ja heitetään putkesta vettä päälle.

— Kuule Virtanen, ei saunaa, mutta muuten voitte tukkia putken suut. Yritän tässä samalla kuinka kauan voin tulla toimeen ilmalla, joka jää arkkuun!

Tuo oli viimeinen pommi. Kiitin heti tarjouksesta ja eväsin mahdollisuuden. Mutta Verneri intti:

— Olen täällä yksin ollessani kokeillut. Olen alta käsin tukkinut putket ja olen arvioinut kuluneen ajan puoleksi tunniksi—tunniksi. Uskoisin pystyväni ainakin puoleentoista.

— Ei. Jos jotakin sattuu, on vastuu meidän.

— No, voinhan tukkia putket jälleen alhaaltakäsin!

Verneri tuntui olevan varma asiastaan. Putket tukittiin. Lääkärin lausuman mukaan arkussa oleva ilma riittää normaalisti 5-10 minuutiksi!

Toimitusjohtaja seisoi vierellä. Kysyimme vuoron perään radiopuhelimesta:

— Jos jaksat, koputa putkeen kolmasti...

Ja Verneri koputti. Kului kymmenen minuuttia, kaksikymmentä, puoli tuntia, neljäkymmentäviisi minuuttia. Kysymyksemme taajenivat.

Nyt koputukset heikkenivät!

— Oletko hengissä, koputa uudelleen herran tähden!

Verneri koputti. Mutta puhui samalla radiopuhelimeen ja suostui tasan tunnin kuluttua putkien sulkemisesta hengittämään jälleen ilmaa normaalisti.

Keino, millä saimme hänet lopettamaan tuon uhkarohkean ja meitä maan pinnalla olleita piinanneen kokeen oli, kun väitimme ei-paikallaolijoiden kuitenkaan uskovan moista ennätystä.

"ylösnousemus", sunnuntai 22. I

— Lähetänkö kihlatullesi Helsinkiin pyynnön saapua paikan päälle seuraamaan ylösnousemustasi, kysyin Verneriltä ennätyskokeen päättymisaamuna.

— Ei hänellä ole oikein mahdollisuutta saapua, kiitos kuitenkin.

— Mitä toivomuksia sinulla on ylösnousemuksesi yhteyteen?

— No, ellei sotilassoittokuntaa ja punaista mattoa, niin musiikkia kuitenkin...

*

Kello on 14.30:

Kalevi Aallon yhtye on asettunut paikoilleen kukkapenkkiin. BBC ja UPI ovat valmiit filmaamaan yhdessä Suomen Television kanssa miehen, joka on viihtynyt ahtaassa arkussaan 170 tuntia.

Radio, lehdistö, pakollinen avustajakunta seisoo vakavina. Tunnen helpotusta. Valvottu viikko alkaa kohta olla mennyttä aikaa!

»Ankkurit ylös» kajahtaa, kun multa arkun päältä on onnistuttu lapioimaan syrjään. Voimamies syöksähtää omin voimin yhdessä arkun kannen kanssa jälleen valoon. Mustat lasit, parransänki ja aavistuksenomainen suljetusta epähygieenisestä tilasta johtuva ummehtunut haju tuntomerkkeinään...

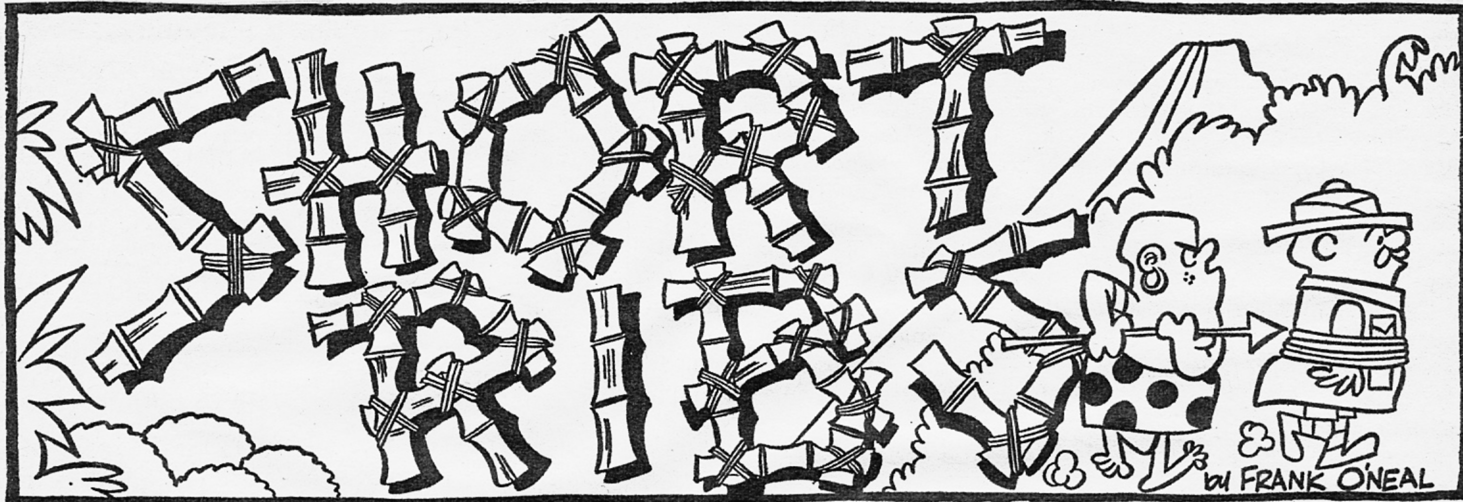
— Kiitos Teille kaikille. Tuo musiikki antoi valtaisat voimat. Lapioinnin ääni heikensi ne alkuunsa hetkeksi. Odotin malttamattomana viimeiset sekunnit. Olisin voinut nostaa arkun kannen mukana vaikka yhden lapioitsijankin, huoahtaa Verneri Viillos.

Maailmanennätysmies on kokeen jälkeen onnellisin ehkä silloin kun Kaupunginhotellin portieri kiikuttaa hänelle irlantilaisen entisen maailmanennätysmiehen onnittelusähkeen myöhään illalla!

*

Eikä tämä ole Verneri Viilloksen viimeinen hermoja koetteleva teko. Ehkäpä hänestä kuullaan Hymy-lehden palstoilla seuraavan kerran silloin kun hän jo on hiihtämässä poikki Grönlannin — yksikseen.

*

SHORT RIBS
by FRANK O'NEAL

ME EMME OLE SUINKAAN BARBAAREITA.

TE SAATTE LAILLISEN OIKEUDENKÄYNNIN!

OIKEUDENKÄYNNIN ?
KYLLÄ, TULEN OIKEUDEN!

TEIDÄN EI TARVITSE MUUTA KUIN JUOSTA PALAVIEN HIILIEN YLI HUUTAMATTA!

VAIN SITEN TODISTATTE VIATTOMUUTENNE.

HYVÄ ON, TUNNUSTAN. OLEN SYYLLINEN!
© 1965 by NEA, Inc. T.M. Reg. U.S. Pat. Off.

MAKSAN SUOSILLA SEN PYSÄKÖINTISAKON
PYSÄKÖINTI KIELLETTY
6-20
O'NEAL

tin kuitenkin välillä jo kysellä Vernerin vointia.

— Sanoi haluavansa nukkua, vastasi haudankaivaja joksi olimme montun kaivaneen henkilön ristineet.

Maanantai:

Olen kyllin selvitellyt meidän maan päällä olijoiden tunteita ja ajatuksia kokeen alkamishetken jälkeen. Ehkä nyt kun asiasta on ollut uutisia, kun Verneri Viillos on jo noussut normaalina haudastaan, on vaikea kuvitella tuota tilannetta, joka meillä toimitusväen keskuudessa vallitsi.

Mitä sitten on miettinyt Verneri kokeensa toisena päivänä:

— Haloo... niin minä nukuin oikein hyvin. Heräsin tähän radiopuhelimen meteliin.

— Oletko jo suorittanut aamutoimet siellä arkussa, yritän leikillisesti hermostuneena kuitenkin)?

— No, katsos teillä siellä maan päällä on nekin huolet. Täällä ei tarvitse ajaa partaa, ei käydä aamupesulla.

— Entäpä tarpeilla WC:ssä!

— Niin, tuo asia varmaankin kiinnostaa kansalaisia siellä maan päällä. Kerro heille, että Vernerille on arkun toiseen päähän tehty pieni ulosaukeava luukku, josta tarpeet voi pudotella arkun päähän jätettyyn tyhjään tilaan muovipusseissa...

Mikä on hygienia maan alla? Mitä hän miettii, millä tavalla viettää aikaansa? Kysymyksiä riitti kasvihuoneessa kävijöillä. Verneri vastaili rauhalliseen tapaansa; huumori pilkisti esiin todellisuuden vaaramomenttien joukosta.

Tulimme maanantain kuluessa tulokseen, että arkussa makasi hermoton, kylmäverinen, fyysisesti huippukuntoinen mies. Joku puisti päätään ja pyöritti etusormeaan ohimolla merkiksi Vernerin mahdollisesta vähäjärkisyydestä...

— Ehkä te luulette minua hieman hulluksi, totesi Verneri itse meille jo ennen koetta. »Mutta totuus ei kuitenkaan omasta mielestäni ole niin yksinkertainen. Olen pienestä pitäen harrastanut joogaa, pystyn olemaan rentoutunut, olemaan ajattelematta menneitä syntejä. Ja lähden ennätyskokeeseen, koska kaikenlaiset fyysisen ja henkisen voimani äärimmäiset koetukset kiinnostavat minua tavattomasti. Ehkä lääkäreillekin on jotakin hyötyä kokeestani. Ja toisaalta, haluan maailmanennätyksen jälleen takaisin Suomeen. Edes tämän maailmanennätyksen!

Tiistai:

— Kaikki sujuu oikein hyvin. Älkää hermoilko siellä ylhäällä, toteaa Verneri tiistaiaamuna.

Koirankuri on jälleen pulpahtanut esiin. Puutarhan henkilökunta on kattanut »haudan» kauniilla kukkasilla. Mainospäällikkömme on kiikuttanut kukkien joukkoon ison pahvitaulun »ken tästä käy, sen HYMY hyytyy». Allekirjoituksena on Verneri Viillos.

Toisaalta kukat ja pahvitaulu puistattavat. Jos koe kaikista ennakkolaskelmista huolimatta kuitenkin epäonnistuisi! Hetkeä aikaisemmin ennätystä yrittänyt muuan ulkomaalainen oli 94 tunnin kohdalla saanut pahan klaustrofobia-kohtauksen ja joutunut mielisairaalahoitoon.

— Ennätyksestä olen nyt jo varma, kuuluu radiopuhelimesta. »Vielä en tarkalleen osaa sanoa, mikä on lopullinen tuntimäärä. Sen verran kuitenkin, etten jatkuvasti joudu täällä maan alla asumaan!»

Keskiviikko:

Vernerille luetaan jokunen häntä koskeva uutinen päivälehdistä. Toistaiseksi hänen ruokavalioonsa ovat kuuluneet vain alhaalla olevat 12 litraa mustaviinimarjamehua, 3 litraa lihalientä sekä puoli litraa suolaliuosta.

Vartiovuorot vaihtuvat. Puutarhan väki on erittäin avuliasta, Verneri Viillos kuuluu olennaisesti näinä päivinä heidän elämäänsä: häiritsee kenties hieman puutarhan työskentelyä asiaankuulumattomien ihmisten ja kymmenien uutisnälkäisten toimittajien sekä uteliaiden muodossa.

Puutarhan seutuvilla puhutaan: »Mitä kuuluu Vernerille», »Mitäpäs sille, hyvin jakselee», »Että voi olla kovasisuinen mies», jne. Kasvihuoneiden ympärillä leijuu aavistuksenomainen jännitys.

Totuuden nimessä emme olisi osanneet aavistaa tuota jännitystä koko karmeudessaan ennen kuin puhelin puolen yön aikaan soi kotiini.

Päätoimittaja oli saanut kasvihuoneilta hetkeä aikaisemmin puhelinsoiton, jossa kerrottiin helsinkiläisessä rekisterissä olleen ison amerikkalaisen auton miehistön häirinneen Vernerin yörauhaa. Ensin miehet olivat yrittäneet kasvihuoneeseen vähin äänin sisälle, sen jälkeen yrittäneet lahjoa paikalle rientänyttä emäntää!

Toimittajina esiintyneiden miesten tarkoitusperistä ei vielä tätäkään kirjoitettaessa olla perillä.

Arvoitukseksi jääneekin seikka, oliko kysymyksessä puhdas ilkivaltaisuus vaiko humalaisten sabotointiyritys.

Torstai:

Tänään klo 20.00 rikkuu irlantilaisen telakkatyöläisen, Tim Hayes' in 103 tunnin maailmanennätys... jos!

Verneri itse piti jossittelua loukkauksena. Hän tuntui olevan erittäin hyvässä kunnossa torstai-aamupäivällä.

Kaikki kokeessa oli sujunut laskelmien mukaan, paitsi, että vesi oli tunkeutunut Vernerin hautaan edellisenä yönä ja noussut jopa 15 cm:n korkeuteen toisella laidalla. Patja, tyyny ja peite olivat kuuleman mukaan kostuneet yön aikana.

Klo 20.00 hurrasimme haudan partaalla, pudotimme Vernerille juhlan kunniaksi parisenkymmentä nakkimakkaraa hänen oman pyyntönsä mukaisesti...

Perjantai:

... ja perjantaiaamuna kuulin huolestuttavan uutisen: Verneri oli kertonut vartijalle oksentaneensa! Päätimme kaivauttaa miehen ylös. Olihan ennätys lyöty; ei miestä voinut jättää enää hetkeksikään arkkuunsa. Oireet saattoivat olla merkkinä ties mistä taudista tai tautikohtauksesta.

Hälytin toimituksesta neljä miestä liikkeelle. Moottori ulvoen säntäsimme puutarhalle, ja...

— Että se juttu muuttuu matkan varrella. Minä sanoin vain, että tunsin pahoinvointia. Mutta ihmekös tuo, söinhän yhteen mittaan ne kaikki 20 nakkimakkaraa, jotka putkesta minulle eilen illalla pudotettiin, naurahteli Verneri hätäiseen radiopuhelinkyselyyni!

— Olen päättänyt olla tasa-aikamäärän täällä alhaalla. Sanotaan vaikkapa kaksi tuntia yli yhden viikon eli 170 tuntia, jatkoi hyväkuntoinen ääni haudasta.

Jatkoa sivulla 41

KUVAT PUHUVAT PUOLESTAAN

JYVÄ RIKE

TOHTORI MARTTI PALOHEIMO

JA TOIMITTAJA VEIKKO ENNALA KESKUSTELEVAT AIHEESTA:

KUN AVIOLIITTO MAISTUU PUULTA

Voivatko mies ja vaimo kyllästyä ja tympeytyä avioliiton sukupuolielämään siinä määrin, että se lopulta ''maistuu puulta''? Näin siitä huolimatta, että he henkisessä katsannossa ovat kasvaneet kiinteästi yhteen toisin sanoen että he rakastavat toinen toisiaan. Jos näin on, kenessä tai missä on vika ja mitä asianlaidan korjaamiseksi on tehtävissä? Voidaanko uskottomuutta minkäänlaatuisissa olosuhteissa suositella, puoltaa tai edes ymmärtää?

Veikko Ennala on kysynyt ja ylilääkäri Martti Paloheimo vastaa. Vastauksia seuraavat kysyjän ''ajatukset'' edustavat ns. yleisiä käsityksiä ja puolustavat paikkaansa tekstissämme ainoastaan kontrastin synnyttäjinä. Päin vastoin kuin tri Paloheimon vastauksilla, mitään todistusarvoa niillä ei ole.

KUVAT: VÄINÖ ANDERSSON

KYSYMYS: Oletteko sitä mieltä, että avioliiton sukupuolielämään voi ajan oloon kyllästyä? Puolisot kyllä saattavat rakastaa toisiaan, mutta intiimi kanssakäyminen on kuin jonkinlaisen velvollisuuden suorittamista. Siinä ei ole enää nuoruudenaikaisten tai tilapäisten suhteiden »hehkua», intohimoa sanalla sanoen.

VASTAUS: Ensinnäkään avioliitossa ei voida noin vain erottaa toisistaan rakkautta ja itse sukupuoliaktia ikään kuin ne olisivat kaksi erillistä asiaa. Kyllä ne niveltyvät toisiinsa jos kerran avioliitosta on kysymys. Tuollaista kyllästymistä saattaa miehillä jonkin verran esiintyä, jos he ovat henkisesti kehittymättömiä. Mutta yleistä se ei ole.

KIRJOITTAJAN AJATUS (jota ei lausuttu ääneen): Niin monta aviomiestä kuin tunnenkin, lähes kaikki ovat valittaneet kyllästymistään ja ovat valmiita sivuhyppyihin jos vain tilaisuus tarjoutuu. Olisiko, asia nyt niin, että tuttavapiirini kuuluu yksinomaan henkisesti vajaamittaisia? Tai sitten lähtökohtamme on erilainen: te puhutte siitä miten asioiden pitäisi olla ja minä siitä, miten ne ovat. Mutta ymmärrän sen hyvin, teillä on lääkärinä ankara vastuu. Niin tietysti pitäisi minullakin yleisen mielipiteen muokkaajana olla, mutta en pääse käsityksestä, että ensin täytyisi tunnustaa tosiasiat ja vasta sitten etsiä parannusta. Syöpää ei ryhdytä leikkaamaan henkilöstä, jossa sitä ei tiedetä olevan.

KYSYMYS: Jos nyt kuitenkin lähdemme siitä, että aviollisesta yhdynnästä alkaa puuttua intohimo, voitaisiinko sitä yrittää herätellä henkiin erilaisilla »asennoilla», jotka poikkeavat tavanomaisista. Tiedän, että jotkut miehet ovat rakentaneet makuuhuoneeseensa jopa erilaisia peiliasetelmia. Muuan tuttavani, ehdottomasti yläluokkaan kuuluva sivistynyt henkilö, kertoi toisinaan leikkivänsä alkuasukasmiestä. Hänen alaston vaimonsa lymyilee fiikuksen takana ja mies kiipeää liaanin puutteessa kattokruunuun. Tämä kuulostaa tietysti mauttomalta, jopa tökeröltä, mutta sitä ei pidäkään erottaa asiayhteydestä. Tämänkin leikin tarkoituksena on herättää jo sammunut intohimo uudelleen. Kysyisin nyt, missä ylitetään normaalin kanssakäymisen ja hurjastelun raja? Mikä avioliitossa on »luvallista» vai pyhittääkö tarkoitus kaikki keinot?

VASTAUS: Ei ole olemassa mitään rajaa. Aviovuoteessa on kaikki luvallista mutta vain sillä nimenomaisella ehdolla, että se ei loukkaa toista osapuolta tai herätä hänessä inhoa tai ettei hän joudu siihen alistumaan. Kuitenkin on niin, että jos esimerkiksi mies taukoamatta vaatii coitukseen sisältyvän jonkinlaisia eriskummaisuuksia, hänellä kyllä on seksuaalineuroosi . . . Hän ehkä itse luulee tekevänsä sen vaihtelunhalusta, mutta tosiasiassa tämäntapaiset temput eivät ole muuta kuin yritystä kiertää sukupuolielämään liittyvän syyllisyydentunteiden ja pelkojen aiheuttama vastustus tekemällä se jollakin tavoin »alkeellisemmaksi». Mutta — mikäpäs siinä, jos se tuottaa iloa *molemmille* ja jos sillä on leikin luonne — ei sen suhteen ole mitään sanomista.

KYSYMYS: Monet miehet toivovat, että vaimo tekisi joskus alotteen, joka johtaa yhdyntään. Heitä kiusaa ja loukkaa vaimonsa passiivisuus ja siksi he joskus saattavat solmia suhteita avioliiton ulkopuolella aktiivisemman naisen kanssa. Kenelle alotteen teko oikeastaan kuuluu?

VASTAUS: Ei ole olemassa yleispätevää sääntöä, ei kaavaa. Tietenkin vaimo voi tehdä alotteen jos hän itse tuntee tarvetta sen tekoon. Jos hän pidättyy siitä vain siksi, että ei pidä sitä sopivana tai »normaalina», on se väärää häveliäisyyttä tai merkki vanhoista ajatustottumuksista. Mutta luonnon järjestyksen mukaan lienee mies yleensä enemmän valloittava osapuoli, nainen antautuva. Miehen vain on Balzacia siteeratakseni toimittava siten, että saa vaimonsakin haluamaan sukupuolielämää. Vain sellaisella yhdynnällä tulisi olla arvoa miehelle, jota hän on saanut vaimonsa haluamaan.

AJATUS: Mutta mitä sitten, jos vaimo ei miehensä pontevista yrityksistä huolimatta innostu asiaan? Sehän on ajallinen kadotus. Ja miten esimerkiksi frigidi on valloitettavissa?

KYSYMYS: Sain äskettäin kirjeen oululaiselta mieshenkilöltä, joka mainitsi haluavansa yhdyntää viisi tai kuusi kertaa viikossa. Muuan lääkäri oli miehen kertoman mukaan pitänyt sitä täysin kohtuullisena. Kumminkin vaimo on halukas asiaan vain klassillisen »kerran kuussa». Miehen kirjeestä, joka sinänsä oli jokseenkin vulgääri, henki mitä syvin epätoivo. Hän kysyi, kuka on oikeassa. Mikä on kohtuus tai keskiarvo, tohtori?

VASTAUS: Tuskin kukaan lääkäri on tällaista nyrkkisääntöä antanut. Rakkauselämässä jos missä kaikki on niin yksilöllistä ja mikä sopii Juppiterille ei sovi härälle. Ei ole mikään ihme, jos vaimo kyllästyy mieheen, joka on alituiseen vaatimassa yhdyntää häntä siihen mitenkään valmistelematta niin kuin se olisi jokin rutiininomainen tehtävä ja miehen kiistaton oikeus halusi vaimo sitä sillä hetkellä tai ei. On järjetöntä ajatella, että oltuaan koko pitkän päivän jalkeilla pesten ja paikaten, siivoten ja lapsia hoitaen nainen jaksaisi olla mukana miehen vaatimissa riennoissa joka ainoa ilta. Se on jo fysiologinenkin mahdottomuus. Lisäksi naisen sukuelämään liittyy oleellisena tunnepuoli. Hän haluaa hellyyttä. Coitus ei ole hänelle mikään pelkkä ruumiillinen prosessi, ainakin harvemmin kuin miehillä. Tämän unohtaessaan miehet niin kovin usein johdonmukaisesti tärvelevät avioliittonsa — nähden kumminkin syyn vain vaimossaan. Biologisista syistä nainen sitä paitsi voi tuntea tilapäistä vastenmielisyyttä sukupuolielämää kohtaan ensimmäisen raskautensa lopulla tai ensimmäisen lapsen synnyttyä. Mutta ne ovat välivaiheita, jotka miehen olisi tajuttava ja suhtauduttava asiaan herrasmiehelle tunnusomaisella hienotunteisuudella. Moukat ovat luku erikseen.

AJATUS: Epäilemättä miehen pitäisi ymmärtää ja ehkä hän ymmärtääkin, mutta hänen phalloksensa ei ymmärrä. Onko miehen siis pidättäydyttävä haluamastaan yhdyselämästä siksi että vaimo ei sitä halua. Mikä merkitys koko avioliitolla silloin on?

KYSYMYS: Jos oikein tajusin, nainen voi kyllästyä avioliiton sukupuolisuuteen esimerkiksi miehen liian vitaalisuuden takia tai tiettyinä kausina. Eikö siis voitaisi ajatella, että mies, jolle sukupuolisuus on kiistaton ruumiillinen tarve kuten nälkä, tyydyttäisi itsensä avioliiton ulkopuolisilla suhteilla. Silloinhan hän ei kiusaisi vaimoaan ja olisi niin muodoin hienotunteinen.

Käännä!

...KUN AVIOLIITTO MAISTUU PUULTA

Ja emme kai voi sulkea silmiämme siltäkään tosiasialta, ettei mies näin tehdessään suinkaan menettele myös vastoin rakastajattarensa tahtoa. Sillä jos on olemassa sukupuolielämään kyllästyneitä aviovaimoja, saman verran on naimattomia naisia, jotka eivät ole siihen kyllästyneet — pikemminkin kärsivät sen puutteesta.

VASTAUS: Tuo on sofismia. Normaali avioliitto kyllä suo miehelle riittävän tyydytyksen. Toistan: normaali avioliitto ihmisten elämään aina liittyvine vajavaisuuksineen. Ei kukaan mies ole kuollut sukupuoliseen tyydyttämättömyyteen. Konkubinaattia en voi suositella tilanteen hoitokeinona. Miehet turvautuvat siihen muutenkin liian helposti. Avioliitto on rakennettu keskinäisen kunnioituksen ja luottamuksen pohjalle. Se on kuin hauras kiinalainen posliinimaljakko. Jos siihen kerran särö lyödään, se ei niinkään helposti ole ennalleen paikattavissa. Avioliitto on aina kahden henkilön rikkumaton piiri, sitä ei pitäisi turhaan särkeä, pelissä on liian paljon arvokasta. On tärkeämpää että mies tutkistelee tarkoin omaa taitoaan käsitellä vaimoaan. Hänen on yritettävä hellyydellä ja rakkaudella saada vaimonsa haluamaan sukupuolielämää. Tavallisesti on ollut liian paljon kovia sanoja, jotka ovat jääneet erottamaan aviopuolisot toisistaan.

KYSYMYS: Sikäli kuin tiedän, esimerkiksi Ranskassa ovat avioliiton ulkonaiset suhteet hyvin tavallisia. Miehillä on rakastajattarensa, vaimoilla rakastajansa. Silti tämä kansa on kuulu korkeasta kulttuuristaan eivätkä mitkään merkit viittaa siihen, että sen yhteiskuntarakenne rakoilisi liitoksistaan. Päin vastoin se kuuluu maapallomme mahtajiin.

VASTAUS: Tuo on legenda, joka on peräisin etupäässä kirjallisuudesta. Sillä ei ole katetta todellisuudessa. Tietenkin sielläkin on epäonnistuneita avioliittoja, mutta totuus on sellainen, että jos missä niin Ranskassa, kuten muissakin latinalaisissa maissa, uskollista avioliittoa pidetään aivan erityisessä kunniassa. Perhepiiri on kajoamaton.

AJATUS: Ainakin Suomessa vierailevat latinalaismaiden musikantit, avioituneetkin, näyttävät olevan todellisia Casanovia. Mutta ehkä he sitten kuuluvatkin kukin oman kansansa hylkyaineksiin. Epäilen kuitenkin, että teitä ovat informoineet toiset lähteet kuin minua.

KYSYMYS: Miksi mies sitten yleensä on uskoton jos on?

VASTAUS: Jos uskottomuus on jatkuvaa ja tavanomaista, on se merkki siitä, että miehen persoonallisuus ei ole kehittynyt täyteen miehuuteen. Hän on eräällä tavalla infantiili. Hän ei kykene yhdistämään sukupuolisuutta ja persoonallista rakkautta toisiinsa. Siihen voi olla monta syytä. Hän on voinut jäädä riippuvaiseksi äidistään jolloin puhumme oidipuskompleksista. Neuroottiseen häiriöön viittaa sekin, jos hän hakeutuu prostituoitujen luo tai kykenee sukupuoliyhteyteen yleensä vain itseään henkisesti alemmalla tasolla olevien naisten kanssa.

AJATUS: Te murskaatte säälittä sen käsityksen, että mies, jolla on ollut ja on runsaasti sukupuolisuhteita, olisi aivan erityisen vitaalinen, oikea maskuliinin prototyyppi. Totuus onkin päinvastainen. Monista varmastikin masentavaa ajatella. Kaksi nuorta naista on kertonut minulle yhtäpitävästi, että muuan »sielutieteilijä», jonka hoitoon he olivat hakeutuneet, vietteli heidät. Se oli ollut hänen sanojensa mukaan tervehdyttävää terapiaa, koska kummallakin potilaalla oli »vietinpatoutuma» tai jotakin sellaista. Ehkä näin olikin ja hoito oikeata. Hämmästelen vain, että tämä patoutumien tuntija on itse avioliitossa. Onko hänkin jäänyt henkisessä kehityksessään jälkeen?

KYSYMYS: Jos mies on hairahtunut kerran ja tämä asia painaa hänen mieltään, aiheuttaa syyllisyystuntoja, olisiko hänen, ollakseen rehellinen ja saadakseen mielenrauhan, tunnustettava erehdyksensä vaimolleen.

VASTAUS: Jos on tosiaankin kyse satunnaisesta, vaikkapa liiallisen alkoholinkäytön yhteydessä tapahtuneesta erehdyksestä, en suositte-

le tällaista helppoa ripittäytymistä, jolla asia kokonaan kaadetaan vaimon kannettavaksi. Juttu saattaa olla vaimolle niin ankara isku, että se myrkyttää hänen koko elämänsä ja avioliiton siinä ohessa. On kysymys hänenkin tunteistaan. Lisäksi on ajateltava myös tämän triangelin kolmatta osapuolta, »toista naista». Hänelläkin pitää olla oikeus yksityiselämäänsä, salaisuus on myös hänen salaisuutensa. Jos mies kuitenkin tuntee pakonomaista tarvetta tunnustaa, hän uskoutukoon ensin lääkärille tai papille. Ja vain siinä tapauksessa, että tämä episodi alkaa häiritä koko aviollista suhdetta, nousee erottajaksi miehen ja vaimon välille, silloin on ehkä parempi, että se otetaan avoimesti puheeksi. Kaikissa tapauksissa mies päättäköön: tämä ei ole enää uusiutuva, sillä miksi maksaisin hetken nautinnosta kauan kestävän sieluntuskan.

AJATUS: Minkä jälkeen se sitten uusiutuu. Minusta muuten tuntuu tosiaankin siltä, että kaikkein ankarimpia moralisteja ovat sellaiset, joilla ei itsellään ole mitään mahdollisuutta langeta. Mitä itseltä olosuhteiden pakosta puuttuu, se kielletään toisiltakin moraalin nimessä.

KYSYMYS: Voiko miehen uskottomuus aiheuttaa sen, että myös vaimo ryhtyy uskottomaksi halutessaan jollakin tapaa kostaa?

VASTAUS: Sitä en pidä todennäköisenä paitsi jos nainen on kovin kehittymätön. Tuommoinen koston ajatus kyllä saattaa käväistä hänen päässään, mutta mikäli hän siihenkin asti on omasta puolestaan ollut uskollinen, ei hän ryhdy ajatuksista tekoihin. Ja mikä kosto tällainen sitä paitsi olisi. Seinää ei paikata lyömällä siihen lisää reikiä. Mutta juuri ajatuksena se tosiaan on tavallaan ymmärrettävä etenkin silloin, kun mies on pettänyt vaimoaan tämän ollessa lapsivuoteessa.

KYSYMYS: Lähtekäämme vielä kerran siitä, että mies on solminut ulkopuolisia suhteita koska on kyllästynyt avioliittonsa sukupuolielämään. Jos hän ei itse tunne sen vuoksi syyllisyyttä ja pitää huolen, että nämä seikkailut eivät tule vaimon tietoon, eikö niitä silloinkaan voida hyväksyä?

VASTAUS: Kyllä ne tulevat vaimon tietoon ennemmin tai myöhemmin. Katsokaahan, uskoton mies ei juuri kykene elämään sovussa vaimonsa kanssa. Hän muuttuu riidanhaluiseksi, se on hänelle helpompaa. Lisäksi ihmisen kummallisuuksiin kuuluu, että hän näkee vian toisessa mutta ei itsessään. Niin kuin alkoholisti provokoi perheriidan saadakseen siitä »syyn» juoda, niin myös uskoton mies muuttuu itse hankalaksi voidakseen sitten syyttää vaimoa »torailusta», joka muka antaa hänelle moraalisen oikeutuksen sivuhyppyihin. Joskus hän rakentelee kokonaisia nurinkurisia hypoteeseja siten itselleen todistaakseen, miten oikeassa hän on. Aina hän ei edes tiedosta omaa menettelyään. Joka tapauksessa miehen aiheeton ärtyisyys on vaimolle ensimmäinen merkki siitä, että jokin on vinossa. »Naisen vaistosta», joka ei erehdy, ei puhuta niinkään turhaan.

AJATUS: Kummallista, miten erilaisia havaintoja tietämätön maallikko ja asian tunteva lääkäri voivatkin tehdä. Minun huomioitteni mukaan rakastajattarensa luota tuleva mies on omaa vaimoaan kohtaan ylitsevuotavan hellä. Hän tuo kukkia ja muita lahjoja. Ehkä niitä pitäisi nimittää lahjuksiksi. Ja muuan tuntemani aviomies kertoi harharetkiltään tultuaan ryhtyvänsä aina rakastelemaan myös vaimoaan voimakasta intohimoa teeskennellen niin vaikeata kuin se puhtaasti ruumiillisista syistä onkin. Tämän kaiken siksi, että vaimossa ei heräisi epäluuloja. Eräät miehet sanovat, että he eivät vaihtaisi vaimoaan kymmeneenkään rakastajattareen jos heidät tällaisen valinnan eteen laitettaisiin. Että heillä rakastajattaria silti on, johtuu vaihtelun tarpeesta. Eikö ihmeessä tämä kaikki osoita, että avioliitossa esiintyvät sukupuolisuus ja rakkaus aivan erillisinä ilmiöinä ainakin miehistä puheen ollen?

KYSYMYS: Miten vaimo kokee miehensä uskottomuuden?

VASTAUS: Ensinnäkin henkilökohtaisena loukkauksena ja hänen osoittamansa luottamuksen pettämisenä. Sitä paitsi hän alkaa tuntea hätää. Se turvallisuusjärjestelmä, jota avioliitto naiselle merkitsee, on alkanut horjua. Nainen pelkää, että uskottomuus on lopullisen jättämisen enne, eron oire, että hän on pian jäävä yksin. Kaikki tämä on vaimolle piinaa, jota omahyväinen mies ei laisinkaan tajua. Jos aviovaimo ryhtyy uskottomaksi, on hän uskoton juuri tällaisessa tilanteessa. Ei kuitenkaan kostaakseen, kuten arvelitte, vaan hätäännyksissään. Se on epätoivoinen yritys saada toisaalta sitä ymmärtämystä, turvallisuutta ja hellyyttä, jota vaille hän omassa avioliitossaan nyt tuntee jääneensä.

AJATUS: Hätätila aiheuttaa kieltämättä omituisen psyykkisfyysisen effektin, joka lähentelee sukupuolista kiihtymystä. Epäilen, ettei uskottoman miehen vaimo yllä kuvatussa tilanteessa itsekin uskottomaksi ryhtyessään niinkään hae »hellyyttä» kuin silkkaa sukupuolista tyydytystä, josta ei koston ajatuskaan ole perin kaukana.

KYSYMYS: Onko sellainenkin aviomies, joka vilkuilee vieraita naisia silti ryhtymättä lähentelyn yrityksiin, henkisessä kehityksessään jälkeen jäänyt?

VASTAUS: Ei toki. Sen on täysin normaalia. Kauniit naisenkasvot ja kaunis naisenvartalo herättävät mielenkiintoa, vieläpä intohimoa kenessä tahansa terveessä miehessä. Ei siinä ole mitään luonnotonta. Jos tällainen tapa on kovin korostunut, voidaan sitä ehkä pitää keskenkasvuisuutena. Sellaiseksi naisetkin sen yleensä tulkitsevat.

AJATUS: Miksi hän sitten vilkuilee, kun avioliitto teidän mukaanne tyydyttää miehen sukupuoliset tarpeet ellei hän ole kehittymätön älykääpiö? Eikö se juuri osoita, että mies on luotu moniavioiseksi — seikka, jolle hän ei itse mitään mahda.

*

KYSYMYS: Jos mies vaimonsa kanssa aviovuoteessa ollessaan kuvittelee, että hänen partnerinaan onkin joku toinen nainen, onko se uskottomuutta? Tällainen mielikuvitusleikki on tietääkseni hyvin yleistä vaikka harvat sen rohjennevat tunnustaa. Myös naisilla on kuvitelmansa.

VASTAUS: Lienee makuasia, pitääkö sitä uskottomuutena.

AJATUS: Mutta raamatun mukaan voidaan tehdä huorin myös ajatuksissa. Tuntuu siltä, kuin tämän keskustelumme edetessä ja pyrkiessämme selvittämään erästä ihmiselämän keskeisimmistä risti-

riidoista, me ajaudumme uusiin, vielä monimutkaisimpiin paradokseihin. Mikä on se auktoriteetti, johon lopultakin uskoa?

*

KYSYMYS: Jos avioliitossa ilmenee kyllästymisen aiheuttamaa uskottomuutta, eikä yhdyselämä yrityksistä huolimatta ala sujua, pitäisittekö avioeroa hyvänä ratkaisuna?

VASTAUS: En haluaisi ottaa tässä kovin jyrkkää kantaa. On varmasti tapauksia, joissa avioero on väistämätön. Mutta yleensä lienee kuitenkin niin, että se on ratkaisuista halpahintaisin ja myös huonoin jos puolisoilla on yhteisiä lapsia. Mies ja nainen katuvat ennen pitkää eroaan, jos se on otettu harkitsemattomasti, vihan vimmassa ja, jonkin tilapäisen tunnekuohun aikana. Sukupuolinen kyllästyminen on merkki joko vähitellen pahenevasta seksuaalineuroosista tai keskinäisestä vieraantumisesta, kuten jo sanoin. Molempiin tulisi ensin etsiä asianmukaista apua. Oman lukunsa muodostaa sitten pienokaisten kohtalo. Surullinen tilastollinen totuus on, että avioerolapset ovat yliedustettuja kaikkialla missä jotakin negatiivista luetteloidaan. Avioeron ikävät vaikutukset säteilevät siis lapsissa vielä toiseenkin polveen.

*

KYSYMYS: Entäpä jos miehen suhde toiseen naiseen ei olekaan vain tilapäisen intohimon leimahdus vaan todellakin rakastuminen?

VASTAUS: Näin monen kohdalla on käynyt ja käy edelleen. Ei ole harvinaista, että keski-ikäinen mies rakastuu sanokaamme työpaikallaan itseään huomattavasti nuorempaan naiseen. Tämä tunne voi olla niin raju ja voimakas, että se lähentelee sairautta. Tämä aiheuttaa tavallisesti verkalleen mutta varmasti lähenevän vanhuuden aavistelu, mies haluaa vielä kerran »elää», hänen intohimonsa on kuin sammuvan nuotion viimeinen roihahdus. Avioliitto joutuu suureen vaaraan. Tässä tilassaan mies näet saattaa täysin kylmästi erota vaimostaan, jonka kanssa on tätä ennen vuosikymmeniäkin kolunnut elämän myötä- ja vastamäkiä. Kuitenkaan tämä ei ole sääntö. Voi nimittäin käydä niinkin, että vaimo, havaitessaan että on menettämässä miehensä, ryhtyy »vastatoimiin» valloittaakseen hänet takaisin. Puolisot ikään kuin löytävät toisensa uudelleen. Asetelma voi myös olla päin vastainen: vaimo on vaihdevuosinaan löytänyt uuden ihastuksen tai paremminkin sanoen toinen mies on löytänyt hänet. Vaimo saa osakseen arvonantoa, hänestä ollaan kohteliaan kiinnostuneita, ei vain naisena vaan myös ihmisenä, häntä pidetään tavoittelemisen arvoisena. Sanalla sanoen hän saa osakseen kaikkea sitä, mitä avioliitosta sen viime vuosina on puuttunut. Se ei voi olla vaikuttamatta häneen ja saattaa synnyttää vastarakkautta. Tässä vaiheessa avautuvat tavallisesti myös aviomiehen silmät. Hän huomaa, että kaikki vaimon osoittama lämpö, hellyys, myötäeläminen ja huolenpito eivät olekaan aivan luonnostaan lankeavia asioita. Hänen on ryhdyttävä taistelemaan niiden puolesta ne edelleen itsellään säilyttääkseen. Hänen on voitettava vaimonsa rakkaus takaisin. Näin ollen jomman kumman osapuolen pieni tunneperäinen episodi avioliiton ulkopuolella voi vaikuttaa itse avioliittoon elähdyttävästi, innoittavasti ja saattaa koitua loppujen lopuksi siunaukseksi. Mutta ymmärtäkää minut oikein. En siis ehdota, että tällaisia ulkopuolisia rakkauksia ryhdytään suorastaan haeskelemaan. »Onnistuminen» ei ole aina ollenkaan varma, onnistumisella tässä tarkoittaen sitä, että puolisot säännönmukaisesti palaisivat takaisin toistensa luo uudelleen toisiinsa mutkan kautta rakastuneina. Pelissä on suuria arvoja ja riski tavaton. Jostakin »pikku seikkailusta» voi kehittyä suuri tragedia, joka johtaa välien lopulliseen rikkoutumiseen. Myös aiheettoman mustasukkaisuuden herättämisestä varottaisin. Sekään ei ehdottoman varmasti aina »avaa toisen silmiä» vaan saattaa katkeroittaa hänet perin juurin. Siksipä sanonkin, että on paljon tärkeämpää yrittää etukäteen estää tällaisia ristiriitoja, avioliittoa on hoidettava. Jokainen mies ja jokainen vaimo osoittakoon joka ainoana päivänä toistaan kohtaan arvonantoa, kunnioitusta, tahdikkuutta ja hellyyttä niin ettei niihin sitten myöhemmin ole pakko turvautua viimeisenä keinona avioliiton koossa pysyttämiseksi.

AJATUS: Ken tätä teoriaa jaksaa ja kykenee noudattamaan, hän on varmastikin elävä onnellisena elämänsä loppuun asti.

*

KYSYMYS: Loppujen lopuksi, ergo, avioliiton seksuaalielämä ei voi kyllästyttää, kunhan sen hyväksi hieman ponnistellaan ja puolisot ottavat ensi kädessä huomioon toistensa tunteet, mielenliikkeet ja tarpeet? On annettava jotta myös itse saisi?

VASTAUS: Niin juuri. Siinä on elämisen viisaus. ☐

Jatkoa sivulta

14. Berith Liljeberg, 19 v. Helsinki. Mannekiini. Pituus 169 sm, paino 55 kg. Harrastaa urheilua ja tanssia.

Mosse: Aika hyvä vartalo. Kasvot ovat hiukan raskasrakenteiset, kampaus tyylikäs. Hymyilee hiukan liian leveästi. Liikkuu hyvin. Iltapuku eräs parhaimmista.

15. Terttu-Irmeli Maisala, 20 v. Tapiola. Pankkivirkailija. Pituus 173 sm, paino 55 kg. Harrastaa uintia ja retkeilyä, sekä shakkia.

Mosse: Hän on ollut juuri nyt Sanelma Vuorteen mannekiinikoulussa. Sijoittui mannekiinikilpailuissa viidenneksi. Kilpatovereittensa kertoman mukaan täysin varma voitostaan. Hän on muuten Virpi Miettisen näköinen. Vartalo on melko hyvä, ehkä hiukan liian laiha. Kulkee kuin mannekiini, valitettavasti.

Siinä he olivat, missiehdokkaat. Ihannetytöksi lehdistö valitsi Terttu-Irmeli Maisalan, ja siinä vaiheessa oltiin jo melko varmoja siitä, että hänestä tulee myöskin Miss Suomi. Yleensähän lehdistön ihannetyttö on valittu todella missiksi.

Tuomaristo tarjosi tosiaankin oman ratkaisunsa. Terttu-Irmeli sai kolmannen perintöprinsessan tittelin, Satu Imatralta toisen ja onnesta itkevä Hedy ensimmäisen perintöprinsessan arvon. Missiksi tuli Ritva Lehto.

— Mitä mieltä olet ratkaisusta Mosse?

— Kyllä se on oikea. Kun tyttö huolehtii siitä, että reidet muuttuvat kiinteämmiksi, saattaa hän sijoittua kansainvälisissä kilpailuissa hyvinkin. Hän ei juuri edusta tyypillistä suomalaista tyttöä, mutta on sellaista yleismaailmallista tyyppiä. Hänestä saa kyllä muokkaamalla oikein hyvän tyypin. Olen kuitenkin sitä mieltä, että missit lähetetään liian tuoreeltaan kansainvälisiin kilpoihin. Katsokaa esimerkiksi Satu Östringiä. Juuri nyt hän on löytänyt tyylinsä, on entistä kauniimpi ja varmempi. Kun hän oli kilpailuissa, oli hän vasta sillä asteella, että haki tyyliä. Kokemusta kilpailuista hänellä oli ennestään, joten hän oli kyllä esiintymiseltään varma.

— Tämä uusi missimme on herttainen, ujo, eikä hänellä ole esiintymiskokemusta. Kestää aikansa ennenkuin hän sitä saavuttaa. Toivon, ettei hän menetä missivuoden kuluessa tuota herttaisuuttaan, hän on tyypiltään tuollaista pehmeää madonnatyyliä, jota kaivataan kovien mannekiinimissien jälkeen. Luulisin hänen selviävän kansainvälisissä kilvoissa, jos hän pystyy tosiaan tekemään jotakin reisilleen. —

KAURIS (21.12.—20.1.) Kutsumustehtävä vie aikanne tässä kuussa. Kaikki muu kannattaa nyt jättää syrjään, mikäli aiotte todella saada tuloksia. Teillä on perhepiirissä vaikeuksia joiden alkuperä juontaa kaukaa. Älkää antako pikaistuksissa tehdyn päätöksen sekoittaa suunnitelmianne. Parhaita päiviä ovat lauantait, onnenluku 4.

VESIMIES (21.1.—20.2.) Rakkauden suhteen vaikuttaa kuukausi melko synkältä. Teillä on paljon sydämellänne mutta ette ole varma ystävästänne. Älkää kertoko hänelle mitään tunteistanne. Saatte viestin henkilöltä jonka jo ehditte unohtamaan. Vietätte ikäviä hetkiä työpaikallanne jonkun laiminlyönnin takia. Parhaita päiviä torstait, onnenluku 3.

KALA (21.2.—20.3.) Elätte aikaa jolloin taloudelliset asiat sekä rakkaus ovat myötätuulessa. Jokin kauan elättämänne haave toteutuu ehkä ei aivan siinä muodossaan kuin kuvittelitte, mutta kuitenkin. Rauhallisia viikonloppuja sukulaisten parissa. Parhaita päiviä perjantait, onnenluku 1.

OINAS (21.3.—20.4.) Olette epävarma itsestänne. Joku pyytää teiltä selvää vastausta jota ette kuitenkaan pysty antamaan. Kertokaa asiat sellaisina kuin ne ovat. Ikävyyksiä odotettavissa kateelliselta taholta. Viettäkää vapaahetket ulkoillen, terveytenne ei ole niitä kaikkein vahvimpia tässä kuussa. Parhaita päiviä tiistait, onnenluku 10.

HÄRKÄ (21.4.—20.5.) Muuan odottamaton kokemus sekoittaa elämänne joksikin aikaa. Kuukauden lopulla pystytte jälleen ajattelemaan selkeästi. Ystävillänne on uudenlaisia suunnitelmia yhteisen lomanne suhteen. Älkää tuijotelko vanhoja totuttuja ympyröitä vaan tuulettukaa kaiken uuden parissa. Parhaita päiviä ovat maanantait, onnenluku 7.

HOROSKOOPPI

KAKSOSET (21.5.—20.6.) Irroittautukaa hetkeksi kaikesta ja nauttikaa rentoutumisesta. Olette ansainnut sen. Kuulette uutisia sekä sukulaisista että ystävistä. Liikkuminen uusissa piireissä tuo uusia ystäviäkin. Kuukauden lopulla joudutte selvittelemään ikävää väärinkäsitystä. Parhaita päiviä sunnuntait, onnenlukua ei ole.

RAPU (21.6.—20.7.) Olette joutunut hellien tunteiden valtaan ja tähdet lupaavat lisää romantiikkaa. Pidätte välillä itseänne hiukan hassunakin, mutta antakaa asioiden olla. Kenties rakkauskin puuttuu peliin. Joku läheinen sukulainen tuntee itsensä laiminlyödyksi ja saattaa käyttäytyä vaikeasti. Parhaita päiviä ovat keskiviikot, onnenluku 11.

LEIJONA (21.7.—20.8.) Juuri nyt on aika jolloin helposti solmitte uusia tuttavuuksia. Helpommin se onnistuu heiltä jotka viettävät talvilomaa tai viikonloppua uudessa ympäristössä. Älkää unohtako vanhoja ystäviänne — joku odottaa kovasti kirjettänne. Keskustelkaa vaikutusvaltaisen henkilön kanssa. Parhaita päiviä ovat tiistait, onnenluku 9.

NEITSYT (21.8.—20.9.) Kuukauden alkua hallitsevat pienet hakkailut ja seikkailut. Älkää heittäytykö kuitenkaan liian huolettomaksi, tarkat silmät seurailevat puuhianne. Eräs retki osoittautuu aivan toisenlaiseksi kuin olitte kuvitellut. Parhaita päiviä maanantait, onnenluku 2.

VAAKA (21.9.—20.10.) Muuan kirje tai puhelinkeskustelu tuo eteenne vaikean pulman, joka varjostaa koko elämäänne tässä kuussa. Kukaan ei pysty teitä auttamaan eikä kiukuttelu auta. Olette hiukan laiska ja poissa vedosta. Riitoja tuntuu syntyvän turhasta. Olkaa varovainen puheissanne. Parhaita päiviä ovat perjantait, onnenluku 1.

SKORPIONI (21.10.—20.11.) Henkilökohtaiset suhteenne vakiintuvat entisestään. Ette kuitenkaan haluaisi olla kahlehdittu ja kapinoitte. Irtautuminen kävisi helpommin jos harkitsisitte asioita. Taloudellisia vaikeuksia ei ole tiedossa. Kutsumattomat vieraat aiheuttavat hauskan välikohtauksen. Parhaita päiviä ovat lauantait, onnenluku 3.

JOUSIMIES (21.11.—20.12.) Kuukausi on myönteinen. Pystytte helposti selvittelemään ne pikkuvaikeudet, joita eteenne tulee. Ojentakaa auttava kätenne jollekin, joka ei uskalla pyytää apuanne, mutta sitä kuitenkin tarvitsee. Harrastakaa enemmän ulkoilua. Olkaa varovainen liikenteessä. Parhaita päiviä ovat sunnuntait, onnenluku 9.

Elokuun 20 päivänä v. 1965 kuoli Kivelän sairaalassa Helsingissä 21-vuotias Martti Juhani Sopanen sydänrytmihäiriöihin. Edesmenneen äiti arvelee, että ne puolestaan aiheutuivat mormonien temppelirakennuksella Turussa, Lahdessa ja Tampereella, jonne poika oli kyseisen yhdyskunnan jäsenenä komennettu. Äidin käsitystä tukee pojan jälkeensä jättämä liikuttava päiväkirja, jossa kerrotaan mm. 15 tunnin mittaisista työpäivistä ja säälimättömästä kohtelusta.

Juttu on muuttunut uudelleen ajankohtaiseksi, sillä asiasta tehtiin rikosilmoitus noin kuukausi sitten.

◄ Rouva Salonen poikansa haudalla äitienpäivänä vuonna 1966.

Artikkelimme "Uskonto vaati uhrin" johdosta on kehkeytynyt seuraava "kirjeenvaihto".

62:-					1:15		60:85

Myöhempien Aikojen Pyhien Jeesuksen Kristuksen Kirkko

1.2.63. KUITTI N:o 982721

Helsinki Helsinki Finland

Martti Juhani Sopanen

»Uskonto vaati uhrin»

Hymylehden päätoimittaja.

Lehdessänne 12/66 oli kertomus nimeltä »Uskonto vaati uhrin» ja sen yhteydessä valokuvajäljennös Martti Juhani Sopaselle antamastani lahjoituskuitista. Tällä teollanne olette asettanut nimeni kaiken kansan luettavaksi itselleni epäedullisen, väärin kerrotun ja tulkitun jutun yhteydessä. Tunnen itseni sen johdosta loukatuksi ja vääryyttä kärsineeksi.

1) Mielestäni olette laittanut tarinan lehteenne liian hätäisesti, vain yhtä tahoa — rouva Salosta—kuullen, välittämättä tarkistaa tietojen todenperäisyyttä asiatarkasti.

2) Hymylehti kertoi että Juhani Sopasen äiti, rva Salonen on jättänyt rikosilmoituksen Helsingin rikospoliisille mormonikirkon aiheuttamasta poikansa kuolemasta. Rikosilmoituksen tekeminen ei tietenkään todista yhtään mitään. Olenkin vahvasti sitä mieltä, etteivät syyttäjäviranomaiset saa tällaisen rikosilmoituksen perusteella mitään syyteaineistoa kokoon.

3) Hymylehti on sotkenut monet asiatiedot sekaisin, ehkä rva Salosen opastuksella. Hymy kertoo sivulla 23: »Vuoden 1964 elokuussa Juhani Sopanen tunsi heikentyneensä siinä määrin, että katsoi viisaimmaksi lähteä kotiin, vaikka lähetyssaarnaajatyö oli kesken». Vuoden 1964 elokuussa Juhani kuitenkin lopetti vapaaehtoisen rakennustyönsä siitä syystä, että hän meni opiskelemaan ja hän ehti lukea ennen kuolemaansa 2 lukukautta. Miksi Hymylehti on tämän jättänyt mainitsematta ja hyppää suoraan elokuusta 1964 elokuuhun 1965?

4) Hymylehti sivulla 21: »Rouva Salonen on sitä mieltä, että hänen poikansa kuoleman välillisiä aiheuttajia olivat mormonit». Minä puolestani olen sitä mieltä, että hänen poikansa kuoleman välillisiä aiheuttajia olivat heikko sydän ja keveä ruumiinrakenne, ahkeran opiskelun aiheuttamat rasitukset sekä äitinsä kanssa yhdessä elämisen aiheuttamat rasitukset, jotka aiheutuivat Juhanin kertoman mukaan äidin epäsopuisasta luonteesta ja elämäntavoista.

5) Aivan uusi ja ennenkuulumaton asia oli minulle Juhanin kävely Tampereelta Helsinkiin pitkin rautatietä 2 mkn puhelinrahan puutteessa. Todellakin, jos hänen olisikin ollut pakko kävellä tuo matka, niin ei hän ehdottomasti lainkuuliaisena olisi lähtenyt tallaamaan kiellettyä rautatietä pitkin vaan olisi käyttänyt maantietä ja liftannut. Ja jos pojalla ei ollut edes kahta markkaa, niin hänen piti tehdä tuo matka tyhjällä vatsalla. Vai olivatko kitsaat mormonit kenties varustaneet hänet eväillä moiselle marssille?

6) Samoin sellainenkin puhelimessa saatu vastaus, että »jos söisimme tarpeeksi, emme saisi kirkkoa valmiiksi», pitäisi älytä ottaa leikin kannalta. Todellisuudessa mormonit syövät yhtä hyvin kuin muutkin ja lihovat kuka enemmän kuka vähemmän.

7) Myös Juhanin järkytys »tirkistelevän pappisveljen» nähdessään kaipasi selventävää olosuhteiden kuvausta.

8) Monet ihmiset ovat kuulleet Juhanin itsensä todistavan useaan kertaan, kuinka hän löysi uuden elämän ja nimen omaan uuden kodin löydettyään MAP -kirkon (Myöhempien Aikojen Pyhien Jeesuksen Kristuksen kirkko). Hän sanoi myös, ettei hänellä sitä ennen kotia ollutkaan, vaan oli mennyt aina raskaalla mielellä äitinsä hallitsemaan asuntoon.

9) Juhanilta sanotaan jääneen englanninkielen opiskelu kesannolle heti kohta MAP -kirkkoon liityttyään, vaikka kielen opiskelu oli hänen houkuttimenaan kirkkoon päin. Te koetatte ikään kuin paljastaa, että nämä ilmaiset englanninkielen kurssit ovat vain eräs houkutus ihmisten saamiseksi kirkkoon. Mutta sitähän se onkin ilman peittelemistä.

10) Temppeleissä ei harrasteta tanssia, kuten Hymylehti kirjoitti, ei myöskään koskaan kappeleidemme siinä osassa, joka vastaa yleisen käsityksen mukaan kirkkosalia. Tanssiaiset, joita nuorisomme järjestää, ovat ihan tavalliset, mutta paremmassa ilmapiirissä kuin yleiset tanssit, koska ne pidetään meillä paremman valvonnan alla omissa tiloissa.

11) Hymylehden tekstissä esiintyy parissa kohdassa »marmoritemppeli». Tämä on minulle tuntematon käsite ja väärä nimi ainakin niille tiilirakennuksille, joista on puhe. Ehkä tämä sana onkin vain joko Ennalan epäselvästä käsialasta tai oikolukijoiden huonosta sisälukutaidosta johtuva väännös mormonitemppelistä, joka myös olisi väärä nimitys kappelistamme.

12) Joseph Smithin löytämät kuparilevyt, joista hän käänsi Mormonin kirjan, ovat myös eräänä Hymylehden epäuskon kohteena, koska ne otettiin Smithiltä pois eivätkä ole nyt löydettävissä. Mutta voin sanoa niiden olevan yhtä hyvin tiedetyssä paikassa kuin esimerkiksi Mooseksen kirjoittamat laintaulut tai raamatun alkuperäiset käsikirjoitukset.

13) Hymylehden loppuhuokauksen tyylillä saanen minäkin lopettaa tämän sitä jäljittelevällä voivotuksellani: Voi, aikakauslehtien jumala, miksi sinun pitääkään vaatia menestyäksesi yksityisten ihmisten rauhaa ja elämää, jotka niin raa'asti asetetaan sensaationikkareiden otsikkoalttarille itsekkäässä omanvoiton pyynnissäsi ja taloudellisen etusi tavoittelussa, haaliessasi rahoja, jotka ovat palstoillesi joutuneiden ihmisuhrien tuottamia!

14) Pyrin osallistumaan valintaanne »hyvällä syyllä» ulkomaille», koska olette vetänyt minut Suomessa niin epäedulliseen valoon, että yhdellä ja toisella taholla alan olla kummeksittu »ihmisuhraajien» johtajiin kuuluva. Yrittäisin mennä perheineni USA:nUtahin osavaltioon, jossa yrittäisin myöskin haastatella kuvernööri George Romney'ta, mormoniapostolia, josta saattaa tulla seuraavissa vaaleissa USA:n presidenttiehdokas.

Aulis Airto
piirtäjä
Helsinki

Edellisen johdosta

Lehtemme päätoimittaja on jättänyt yllä olevan, MAP -kirkon Helsingin seurakunnan presidentin, piirtäjä Aulis Airton hänelle lähettämän kirjeen minun vastattavakseni, koska artikkeli »Uskonto vaati uhrin» oli minun tekemäni. Valitettavasti nimeni vain oli jossakin vaiheessa tipahtanut pois. Mormonien levittämän tiedon mukaan jo nimettömyyskin osoittaa, että juttu oli valhetta ja vääristelyä. Voin vakuuttaa, että en ole laatinut elämässäni yhtäkään kirjoitusta — en edes lehtien yleisönosastoon — nimettömänä tai pseudonyyminä esiintyen, koska vastaan kaikesta laatimastani tekstistä.

Ikävää, että minun oli pakko lyhentää presidentti Airton runsaan 8 tiheään kirjoitetun liuskan mittaista kirjettä noin kahdella kolmasosalla tilanpuutteen vuoksi. Tämä on tosiasia. Juuri armottomasta tilanpuutteesta johtuu, että esim. minun jo kauan sitten laatimiani artikkeleita ei ole voitu käyttää vaan makaavat ne varastossa. Pres. Airton kirjeestä on poistettu rva Salosta häpäisevät kohdat sekä mormoniuskon opinkappaleiden selityksiä.

Yritän alla vastata pres. Airton kirjeeseen kappaleittain, jotka olen numeroinut.

1) Ennen kirjoituksen julkaisemista soitin kolmasti MAP -kirkkoon pyytäen toisen osapuolen selvitystä. Mitään selvitystä ei tullut. Sitä vastoin muuan kirkon toimihenkilö, toimittaja Välimaa yksinkertaisesti kielsi kirjoittamasta Juhani Sopasen kohtalosta ikään kuin se olisi hänen päätettävissään. Eikö pres. Airto ollut tästä tietoinen?

2) Tietenkään rikosilmoitus ei vielä todista mitään. Joka tapauksessa sen on rva Salonen kertonut tehneensä. Nostetaanko syyte, siitä päättävät viranomaiset, ei pres. Airto eikä HYMYlehti.

3) On totta, että Juhani Sopanen ei kuollut heti kotiin palattuaan vaan yritti käydä koulua. Sen kuitenkin keskeyttivät tavan takaa sydänkohtaukset ja sairaalakäynnit kunnes kuolema sitten elokuussa 1965 saapui.

4) Mikä oli Juhani Sopasen kuoleman syy, siitä ei HYMYlehti ole mitään mieltä. Olen esittänyt vain rva Salosen käsityksen ja nyt sai esittää oman käsityksensä pres. Airto.

5) Tarkistettuani asian myönnän tahattoman erehdyksen tapahtuneen. Juhani Sopanen ei kävellytkään rataa pitkin Tampereelta Helsinkiin asti vaan »vain» joko Keravalle tai Järvenpäähän (äiti ei muista tarkoin kumpaan). Siellä hänet otti junailijavaunuun muuan hyväsydäminen paikallisjunan konduktööri, tietenkin ilmaiseksi, koska pojalla ei rahaa ollut. Kirjoituksessani ei mainittu mitään 2 markan puhelinrahan puutteesta vaan siitä, että mormonit eivät antaneet Juhani Sopaselle e d e s puhelinrahaa, jotta tämä olisi voinut soittaa äidilleen ja pyytää matkarahoja, koska hän oli mormoneille e n t u u d e s t a a n v e l k a a 2 markkaa. Saiko poika jalkamatkalleen eväitä, sitä en tiedä sen paremmin kuin pres. Airtokaan näyttää tietävän.

6) Kun äiti saa kuulla omalta pojaltaan (ja sivullisiltakin), miten tämä näkee nälkää ja nukkuukin sementtisäkkien välissä, vaikeata silloin on ottaa huumorin kannalta kyseistä selvitystä. Muiden mormonien lihominen ei tähän kuulu.

7) Mitä selvennystä tässä olisi tarvittu? Sitä paitsi pojan päiväkirjasta eivät käy lähemmät yksityiskohdat ilmi.

8) Jos Juhani Sopanen aina meni raskaalla mielellä äitinsä luo, miksi hän sitten viime sanoinaan kuitenkin kiitti tätä suuresta rakkaudesta? Presidentti Airton muut rva Saloseen kohdistamat solvaukset olen jättänyt pois koska en pidä surevan, epätoivoisen äidin häpäisemistä korrektina.

9) En ole väittänyt Juhani Sopasen englanninkielen opintojen jääneen kesannolle. Pres. Airto puhuu ensin »paljastamisesta» mutta myöntää sitten ilmaisten englanninkielen kurssien olevan »houkutin».

10) Valitettavasti minulta ovat seonneet temppelin ja kappelin erot.

11) Kuvateksteissä esiintyvä sana marmoritemppeli pro mormonitemppeli on painovirhe, jota emme voineet kyllin harmitella jo ennen pres. Airton kirjettä koska tiesimme että ainakin siihen tullaan takertumaan. Käsialani on kurjaa, kuten pres. Airto epäileekin, mutta työnantajani on uskonut käyttööni kirjoituskoneen niin että syy tosiaan on oikolukijan.

12) Ei HYMYlehti ole epäillyt Joseph Smithin löytämien levyjen aitoutta. Näemmä ne nyttemmin ovat muuttuneet kupariksi vaikka kaikissa koti- ja ulkomaisissa mormonioppia käsittelevissä kirjoissa ja hakuteoksissa mainitaan niiden olleen kultaisia. HYMYlehti siis ei suhtaudu epäuskoisesti po. levyihin, mutta tiede kylläkin. Levyjen alkuperäinen teksti ilmoitetaan olleen »reformeerattua egyptinkieltä», jonka täysin kielitaidoton Smith sitten englansi eräänlaisen tirkistyskiven (peepstone) läpi sitä katsoen. Kun esim. tri Uuras Saarnivaara muutama vuosi sitten lähetti näytteen alkuperäisistä levyistä kopioiduiksi väitettyjä merkkejä British Museumiin kuuluisan egyptologin I. E. S. Edwardsin tutkittavaksi, vastasi tämä: »Voin vain sanoa, että noin 25 -vuotisen kokemukseni aikana Egyptin kielessä en ole koskaan nähnyt yhtään ainoaa näistä kirjoitusmerkeistä. Jos kirjoitus on, kuten Joseph Smith väitti, 'reformoitua egyptinkieltä, on se reformoitu niin, ettei ole mitään mahdollisuutta tuntea sitä (egyptinkieleksi).» Kuitenkin mormonit väittävät, että »jokainen henki, joka tunnustaa, että Mormonin Kirja (ko. levyjen teksti) on tosi, on Jumalasta, ja jokainen henki, joka ei sitä tee, on antikristuksesta». Ne jotka eivät usko Mormonin Kirjaan jumalallisena ilmoituksena, »hävitetään maasta ja lähetetään helvettiin» (Brigham Young).

13) Tämä kirjeen kohta on osoituksena Jumalan mies Airton kirjoitustyylistä. Tähän tahdon sanoa vain sen, että HYMYlehti ei ole hyökännyt nyt käsiteltävänä olevassa kirjoituksessa kenenkään »yksityisen ihmisen rauhaa» vastaan.

14) Presidentti Airto vihjaa epäselvästi, että HYMYlehti on nyt hankkinut itselleen perin arvovaltaisia vihamiehiä, ehkä suorastaan USA:n tulevan presidentin. Mormonien vihaa oli aikoinaan syytä pelätäkin, olihan heidän käytössään daniittijärjestö, joka häikäilemättä raivasi tieltä mormoniopin viholliset ja uskosta luopuneet. Tämän salaisen poliisin (»Danin pojat») olemassaolon mormonit kieltävät niin kuin he aluksi kielsivät moniavioisuutensakin (esim. Joseph Smithin seuraajalla Brigham Youngilla oli 19 vaimoa).

Sen seikan suhteen, että Juhani Sopasella teetettiin jopa 17:n tunnin työpäiviä, ei pres. Airtolla ollut huomauttamista. Niin hän myös on kokonaan unohtanut kirjoituksestani sen osan, jossa tasapuolisuuden nimissä kuvaillaan mormonien suuria aikaansaannoksia ja heidän korkeata moraaliaan yleisesti ottaen.

Tasapuolisuudesta puheen ollen, objektiivista, absoluuttista totuutta tuskin on olemassakaan. Kun monia vuosia sitten kirjoitin eräässä aikakauslehdessä mormoneista otsikolla »Mormonien tanssiva seurakunta», sain vastaanottaa mormoneilta kiitos- mutta muihin uskonsuuntiin kuuluvilta häväistyskirjeitä. Nyt tapahtui päin vastoin.

Aivan äskettäin soitti minulle muuan helsinkiläinen johtaja, jonka poika, lääketieteellisessä tiedekunnassa opiskeleva medisiinari, oli vastoin isänsä tahtoa liittynyt mormoneihin. Ko. johtaja mainitsi poikansa kertoneen, että MAP -kirkon piirissä on artikkeli »Uskonto vaati uhrin» aiheuttanut suurta hämminkiä. Muuan kirkon toimihenkilöistä on yrittänyt valaa öljyä laineille väittäen minun tunnustaneen hänelle, että kirjoitukseni oli valhetta mutta että kirjoitan maksua vastaan mitä tahansa. Kuinka on, hyvä neiti Vainio MAP -kirkon kansliassa, milloin ennen kirjoitukseni julkaisemista käymiemme pitkien puhelinkeskustelujemme aikana näin sanoin?

Näin matalamielinen valhe panee pakostakin arvelemaan, että kenties vilppiä löytyy muistakin puuhista. On surullista, että hiljainen uskoni mormonien jalouteen, rehellisyyteen ja oikeamielisyyteen näin vähin erin murennettiin.

Veikko Ennala

Toimittaja
Veikko Ennala,

Artikkelin »Mustalainen» johdannoksi ilmoitatte, että: »... s u u r i n o s a kuudestatuhannesta mustalaisestamme on varkaita ja valehtelijoita, viinan salakauppiaita, povareita, kerjäläisiä ja työtä vierovia huijareita.»

Tarkoitatteko, että jokai-

nen mustalaisyksilö on samalla kertaa kaikkea tätä? Vai ovatko suppeammatkin yhdistelmät mahdollisia, esim. varas — povari — työtä vierova huijari? Millaisia ominaisuuksia arvelisitte olevan mustalaisella, joka jää luonnehtimanne »suuren osan» ulkopuolelle?

Ja loppuhuipennus: »mustalaiset saavat sellaisen kohtelun kuin ansaitsevatkin.» Tarkentakaa, millaisen kohtelun mustalaiset ansaitsevat! Kaiketi jotakin lievempää kuin lynkkaus tai pahoinpitely — meillähän ei ole mitään rotuongelmia — mitä sitten? Ehkäpä te nokkelana luettelonlaatijana laaditte vielä yhden!
Onnettomia tapauksia kuitenkin ovat Ennalan puheenvuoron kaltaiset. Hymylehti leveilee suurella lukijakunnalla. Ilmeisesti on ihmisiä, joilla ei ole edellytyksiä suhtautua kriittisesti Ennalan hölynpölyyn. Nämä ihmiset hotkaisevat artikkelin ja niin on taas ruokittu ennakkoluuloja. Näin lehtenne artikkeli on osaltaan lykkäämässä järkevää ratkaisua tuonnemmaksi.

Oma kehitystä jarruttava merkityksensä on myös sillä, että lehdistö niin mielellään ihmettelee työteliäitä mustalaisia. Lukijakunnan annetaan kokea sulautumaan pyrkivä mustalainen tavattomaksi ilmiöksi ja niin on taas herätelty henkiin onnettomia ajatuspinttymiä.

Lehdistön tulisi välittää asiallisia tietoja mustalaisista, heidän oloistaan ja alkuperästä, kulttuuriperinteistä jne. Tieto tekee tarpeettomiksi tunteenomaiset asennoitumiset. — Ei mitään tunnekuohuisia yleistyksiä. — Ei mitään tyypillisiä tapauksia. Tyypillinen tapaus on helpoin tapa hämätä ja tulla hämätyksi.

Helsingissä, joulukuun 8 päivänä 1966.

Kari Huttunen
Gun Hemming
Juhani Kortelainen
Raija Kortelainen
Juhani Harri
Allan Isberg (Markus Allan)
Jacob Söderman

Edellisen johdosta

Vastaan ensin itselleni osoitettuun huomautukseen, jossa puhutaan lehdistön normeista ja pohjoismaisesta lehtimieskäytännöstä.
Haluan tiedustaa, millä tavalla mustalaiskysymystä voidaan käsitellä mainitsematta mustalaisia siinä yhteydessä.
Toisaalta, normeista puheenollen, haluaisin antaa hiukan asian ulkopuolellekin ulottuvan neuvon. Normit ovat mukavia ja käytännöllisiä sääntöjä, kunhan ne eivät muodosta sellaista kaavaa tai järjestelmää, joka ehkäisee ajatuksen vapaan muodostumisen.
Toimittaja Veikko Ennalalle osoittamassanne kirjoituksen osassa olen jättänyt osan vastineestanne pois tilanpuutteen johdosta ja siksi, ettei se sisältänyt oleellisia huomautuksia vaan oli yksityiskohtiin puuttuvaa sanasaivartelua.
En voi oikein vakavissani ottaa koko vastinettanne, koska olitte tutkinut suurennuslasilla toimittaja Ennalan osuuden asiasta, mutta ette ollut kääntänyt sen verran sivua, että olisitte havainnut huomattavasti laajemmin esiin tuodun reportaasin, jossa mustalaisia kohtaan tunnettua asiatonta ennakkoluuloa seikkaperäisesti ruodittiin. Siinä asia tuli esille mustalaisille myötämielisellä tavalla. Toimittaja Ennalan artikkeli oli vain pieni osa kokonaisuudesta, sanokaamme sitä vaikka opposition demokraattiseksi puheoikeudeksi. Seuraavalla kerralla lukekaa koko juttu.

Urpo Lahtinen

Hymylehden toimitus

»Totuus on kumman usein mielenkiintoisempi kuin tarina, puolitotuus tai virallinen totuus. Meidän mielestämme lukijakunnallamme on oikeus saada tietää kuinka asiat todella ovat.»

Nämä kauniit lauseet esittää päätoimittaja Lahtinen Hymylehden ensimmäisessä numerossa tänä vuonna. Näin hän hahmottelee lehden ohjelmaa. Mutta ohjelman toteuttaminen on alkanut omituisella tavalla. On mm. julkaistu Markku Erosen keräämä kokoelma pankinjohtaja Vainionpäähän liittyviä huhuja.

Koska toimittaja Eronen (ja päätoimittaja Lahtinen) näyttävät sekoittavan sanojen merkityksen, on syytä tehdä pari selventävää kysymystä. Onko totuus sama kuin huhu? Jos ei ole, miksi toimittaja Eronen ei ole yrittänyt tarkistaa huhujen todenperäisyyttä? Edelleen: onko huhujen levittäminen 800 000 lukijan tietoisuuteen hyvän journalistisen menettelyn mukaista? Jos näin toimittaja Erosen mielestä on, niin mistä hän on saanut tällaista oppia? Ei ainakaan Tampereen yliopistosta, jonka sanomalehtiopin opetusta hän on (liian vähän aikaa) seurannut.

Toimittaja Eronen kenties vastaa, että hän on esittänyt totuudenmukaisen kertomuksen eräällä paikkakunnalla kiertävistä huhuista. Hyvä on, mutta voiko hän esittää ainoatakaan asiallista perustetta oikeitten nimien julkaisemiselle? Ihmisten mahdollisilla heikkouksilla herkuttelemiselle? Inhottavalle hurskastelulle? Hurskastelulla tarkoitan tässä jutun loppua, jos kauhistellaan huhun kavaluutta ja tuhoisia seurauksia.

Päätoimittaja Lahtinen lupaa uhrata lehden ja lukijakunnan hyväksi yhä enemmän. Toivon, ettei aikomuksena ole uhrata yhä useamman ihmisen mainetta ja persoonallisuuden koskemattomuutta, välittämättä edes siitä voiko parjattu puolustaa itseään vai ei. Parempi olisi aloittaa uhraamalla paperikorille huhuihin perustuvat jutut. Muuten ei Hymylehden mainetta enää mikään pese puhtaaksi.

Tampereella 1.2.1967.
Vesa Kautto
Kirjastonhoitaja
Vt. kirjasto-opin lehtori

Edellisen johdosta

Vilpitön tarkoitukseni oli tehdä sairaskertomus siitä, mitä huhut ja perättömät puheet saattavat matkaan. Yritin osoittaa, kuinka huhut ja pahat puheet ovat käytännössä todempia kuin itse totuus. Mikä on totuus pankinjohtaja Matti Vainionpään tapauksessa, se tuskin selvinnee koskaan. Osatotuus on se, että julkisuudessa on ilmoitettu tapahtuneen vähän vaille 70 vanhan miljoonan vötöksiä.

Koska poliisi ei kertonut mitään oleellista, haastattelin yli sataa äänekoskelaista — joukossa monia paikkakunnan merkkimiehiä — jotka tuntevat pankinjohtaja Vainionpään ja tietävät hänen toimistaan niin paljon kuin pienessä kauppalassa yleensä tiedetään pankinjohtajan edesottamuksista. Sain tietoja katkeroituneista kauppiaista ja muista henkilöistä, jotka ovat joutuneet kärsimään pankinjohtaja Vainionpään takia. Kuulin monia asioita, joita en kertonut lukijoille, koska koko kirjoitukseni tarkoitus oli yksinomaan puolustaa onnetonta huhujen uhria. Siitäkin huolimatta, että hän on tehnyt hyvän ohessa paljon pahaakin. Puolustin pankinjohtaja Matti Vainionpäätä siksi, ettei hän enää voi itse puhua puolestaan ja siksi, että hänen tekojaan on paisuteltu aivan mahdottomiin. En puolustanut rikosta, vaan ihmistä.

Olen hämmästynyt siitä, ettei arvoisa kirjastonhoitaja huomannut jutustani sitä, mikä oli huhua, mikä totta, vaikka erotin ne toisistaan silmiinpistävän selvästi.

On järkyttävä tosiasia, että tässä maassa kerrotaan julkisen sanan palstoilla tosina mitä mielikuvituksellisimpia valheita. Toimittajille ujutetaan — aina arvovaltaisimpia tahoja myöten — mitä pimeimpiä valheita, jotka palvelevat näiden tahojen etuja. Jokainen kertoo sen, minkä katsoo oman etunsa kannalta mielekkääksi. Myös poliisit tekevät usein niin, sillä meillä ei ole moniakaan »lahjomattomia.»

Miksi äänekoskelainen Sisä-Suomen Lehti sekä jyväskyläläiset Keskisuomalainen ja Keski-Suomen Iltalehti muiden ohella eivät kertoneet tapauksesta mitään oleellista, vaan tamperelaisen aikakauslehden oli avattava jutun »pää?» Mikä totuus sisältyy tähän vaikenemiseen, vaikka paikalliset lehdet yleensä »juhlivat» moisilla tapauksilla.

Mitä tulee minua koskevaan mainintaan, tunnustan, että olen opiskellut Tampereen Yliopistossa (YKK) sanomalehtioppia vain kolme vuotta, mutta olen ollut renkinä viiden puolueen päivälehdissä ja oppinut siinä ohessa suhtautumaan jotenkin kriittisesti yhtähyvin poliittisiin kuin muihinkin päivänkohtaisiin »totuuksiin.»

Totuus on vastenmielinen. Siksi tässä maassa uhrataankin niin paljon palstametrejä sen pimittämiseksi. Hymylehti ei tee sitä.

Markku Eronen

Hääkellot ovat soineet

Hannes Häyrisen ja Liisa Nevalaisen tytär Marjukka lupasi tammikuun 21 päivänä rakastaa rakennusmestari Pertti Larssonia niin myötä kuin vastoinkäymisissäkin. Äiti-Liisa hymyili hyvin onnellisen näköisenä koko vihkitoimituksen ajan, mutta Isä-Hannes oli hiukan haikean näköinen. Hänelle oli luvattu vapaapäivä Marjukan hääpäiväksi, mutta niin sitä vain kävi, että työ kutsui Hanneksen melkein suoraan häistä. Häyrinen esittää näet yhtä pääosaa Torvissa ja rummuissa, joka juuri sinä iltana pyöri täydelle salille. Marjukka meni siis miehelään, mutta vielä jäi perheeseen poika.

Lomasuuntana Suomi

Suomea on kovasti mainostettu lomamaana kaikkialla. Olisikohan maamme maine kantautunut maailman kauneimman naisen, Elizabeth Taylorinkin korviin, koskapa huhut kertovat Lizin ehkä pistäytyvän maassamme kevään aikana? Tieto ei kerro, onko Lizin aviomies Richard Burton myöskin tulossa tänne, mutta eiköhän. Pariskunta kun ei mielellään eroa toisistaan ellei ole pakko.

Eijakin teatteriin

Hiljattain kihlautunut Eija Merilä, vaalea iskelmäkaunotar, on seurannut Pirkko Mannolan ja Marion Rungin esimerkkiä. Eijakin näet sai kiinnityksen teatteriin esiintyen samassa osassakin kuin Pirkko ja Marion aikoinaan. Eija sai sopimuksen Lappeenrannan teatteriin, jossa hän laulaa ja tanssii virkasiskojensa tapaan Kahdeksikon pirteänä Anjana.

Eija Häkkinen Raimo Kossila kihlautuneet

Eija Häkkinen ja Raimo Kossila kihlautuivat 23.1.1967 ja aikovat mennä naimisiin helmikuussa. Kihlautuminen tapahtui välittömästi sen jälkeen kuin Kossila palasi kotiin Kouvolaan Monte Carlon rallista.

Hymylehti vihjaisi romanssista jo viime vuoden tammikuussa, mutta nyt on alkanut todella tapahtua. Vaikeudet ovat edessä, sillä Kouvolasta on paha saada asuntoa.

Eija Häkkinen on Suomen toiseksi kaunein vuonna 1965 Virpi Miettisen jälkeen. Hän oli myös toinen Miss Skandinavia kilpailussa. Raimo Kossila on Kossilan Liikenteen poikia ja Suomen tunnetuimpia ralliautoilijoita. Viime vuonna Kossila kuskasi Bernerin Valiantia, mutta nyt hän on siirtynyt Isontalon Antin (eli Antti Aarnio-Wihurin) Volkswagentalliin vuoden sopimuksella.

* * *

Välit kireällä?

Panu Ignatius on useasti nähty istumassa aivan yksinään Kalastajatorpalla. Hän seuraa siellä mielenkiinnolla, kuinka vanhat kunnon sadut saavat uusia muotoja tunnettujen suomalaisiskelmätähtien avulla. Ja mikäpäs on ollessa kiinnostunut — Panu kuuluu idean taustahenkilöihin. Ja idea on ollut hyvä. Kansaa on ollut show'ta katsomassa vallan julmetusti. Seija Tyni — Ignatiusten erohuhun kaunis noita — on ollut Panun mukana Torpalla vain kerran. Kerrotaan, että välit alkavat olla melko kireät.

Kustannusosakeyhtiö Otavan syväpaino, Helsinki 1967

valtakunnallinen piippukilpailu

Kenellä pesällinen kauimmin palaa?

Clan - mestaruus 1967 voi syttyä juuri Teidän piipussanne.

Pääpalkintoina 2 matkaa Saksaan M/S FINNPARTNERILLA

Lähtölaukaus toiseen valtakunnalliseen Clan-mestaruuskilpailuun on ammuttu. Tulkaa Tekin mukaan kilpailemaan piipunpolton taidossa, kenties juuri Teidän piipussanne palavat lähtösauhut Saksanmatkalle. Kilpailun säännöt ovat ohessa. Niitä noudatellen kokeilkaa pesällistenne palamisaikoja, merkitkää paras oheiseen kuponkiin ja palauttakaa se.

Kaksikymmentä parasta piippumiestä tai -naista kutsutaan Amer-Tupakka Oy:n kustannuksella karsintakilpailuun Helsinkiin maaliskuun lopulla. Näistä puolet osallistuu sen jälkeen kovaan loppukilpailuun Clan-mestaruudesta.

Clan-kilpailun säännöt

1. **Kilpailuun voivat osallistua kaikki 18 vuotta täyttäneet piippumiehet ja -naiset. Alkukilpailu tapahtuu kotonanne.**
2. **Pesällisen suuruus saa olla 3 grammaa Clania tai muuta piipputupakkaa (vastaa normaalia täyttä pesällistä).**
3. **Kiivan aikana saa piipun sytyttää vain kerran.**
4. **Loppukilpailu suoritetaan Helsingissä maaliskuussa -67. Tällöin jokainen loppukilpailuun valittu saa poltettavaksi 3 grammaa Clania. Loppukilpailua edeltää karsinta. Tarvittaessa kilpailun järjestäjä varaa oikeuden myös muiden karsintakilpailujen järjestämiseen.**
5. **Kilpailuvastaukset on postitettava viimeistään 10. 3. 1967.**

Kun olette saavuttanut mielestänne hyvän tuloksen, täyttäkää alla oleva kuponki (voitte käyttää myös postikorttia tai kirjettä) ja postittakaa se viimeistään 10. 3. 1967 osoitteella Amer-Tupakka Oy, Kaisaniemenkatu 2 b, Helsinki 10 (kuoreen merkintä "Piippukilpailu").

Palkinnot:

1. Clan-mestari -67 mitali, matka Saksaan Finnpartnerilla sekä 1 vuoden ilmaiset piipputupakat.
2. Matka Saksaan Finnpartnerilla sekä vuoden ilmaiset piipputupakat.
3. Vuoden ilmaiset piipputupakat.

4–10. Puolen vuoden ilmaiset piipputupakat.

Kilpailun tuomaristo:

Kilpailun ylituomarina toimii meteorologi Paavo Salmensuu.

AMER-TUPAKKA OY, Kaisaniemenkatu 2 b, Helsinki 10

Saavuttamani tulos .... minuuttia .... sekuntia. Tulos saavutettu ....

Nimi .... Puh. ....

Osoite ....

Olen täyttänyt 18 vuotta

H no2

Theodorus [illegible] L[illegible]n pääjohtaja Th. E. [illegible] esittää Teille kutsun [illegible]pailuun

TILATKAA NYT HYMYLEHTI

Maaliskuun alusta vuoden loppuun.
Tilaamalla Hymylehden varmistatte sen, että saatte lehden varmasti ja mikä parasta lehti tulee Teille postin mukana kotiin.
Tilaushinnan 13 mk perimme Teiltä postitse vaikkapa vasta huhtikuussa.
Täyttäkää oheinen tilausshekki ja pudottakaa se postilaatikkoon jo tänään tai jättäkää se asiamiehellenne.

TILAUSSHEKKI

Tilaan tilini Hymylehden maaliskuun alusta vuoden loppuun.

nimi

osoite

Tilausmaksun 13 mk suoritan laskunne saavuttua ☐ maaliskuussa ☐ huhtikuussa. (Rasti ruutuun)

Tämän tilausshekin voitte jättää postiin ilman postimerkkiä.

hymy LEHTI
HÄMEENKATU 20
TAMPERE

Voidaan jättää postiin kuljetettavaksi ilman postimerkkiä.

TAMPEREEN POSTIKONTTORIN LUPA N:O 33.

TILAUSSHEKKI

KEVÄÄN KAUNISTA MUOTIA ANTTILALLA

Untuvankevyt, kesänheleä **tanssiaispuku** helppohoitoista Tetoron-kangasta. Alaosa kestoplisseerattu. Väri vaaleanvihreä. Koot: 36-42.
Til. n:o A95-0501.
Hinta 39:90.

Tyylikäs ladylike **juhlapuku** kohokuviosta Crimpleneä. Muodikas kaksirivinapitus ja lantiolle pudotettu vyö. Koot: 36-42.
A95-0502 valkoinen.
A05-0503 vaalea lila.
Hinta 49:85.

Nuorekas **jakkupuku** hienointa puhdasta villaa. Jakussa punainen silkkivuori, hame vuorattu valkoisella silkillä. Värit kuten kuvassa. Koot: 36-42.
Til. n:o A95-6562.
Hinta 64:50.

ANTTILA

Uusi, loistelias kevätluettelomme on ilmestynyt!

Saatte sen ILMAISEKSI

allaolevalla kupongilla. Tilatkaa jo tänään ja saatte kotiinne kokonaisen suurtavaratalon valikoiman kevään ja kesän uusinta muotia ja kaikkea mitä tarvitsette itsellenne ja kotiinne. Upean, monivärisen tavaraluettelomme avulla on helppo tehdä ostoksia ja mikä miellyttävintä — todella huokealla!

Tilatkaa jo nyt uuden kevätluettelomme muotivalikoimasta!

TILAUSKUPONKI

Olkaa hyvä lähettäkää postiennakolla palautusoikeuksin

Malli n:o .... Väri ....
Koko .... Hinta ....
ILMAISEKSI tavaraluettelo 2/67

Nimi ....

HL 10.2.67.

Osoite ....

KALLE ANTTILA OY Fredrikinkatu 65, Helsinki 10.

TUNNETKO KUULUISUUDEN KIROUKSEN, RAGNI?

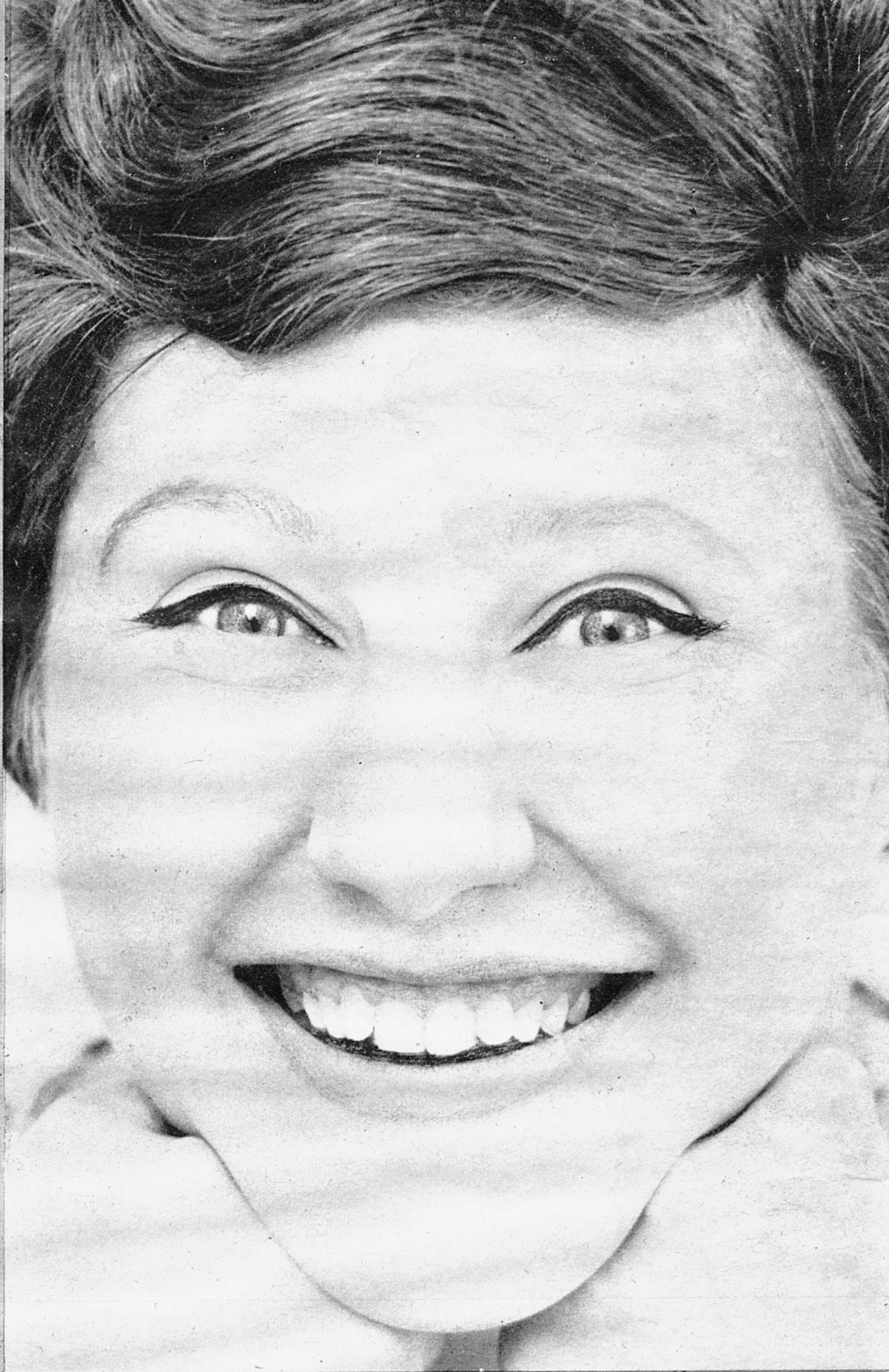
KUVA: FOTO-JATTA TEKSTI: IRIS TUUNAINEN

Ragni Malmstenin isä on kuuluisa Molli-Jori,

setä Eugen on myöskin tunnettu laulaja,

täti Greta lauloi itsensä Mikki-Hiiri-Levyillä kansan tietoisuuteen,

Ragnin mies on muusikko Erkki Karjalainen ja Ragni itse on saavuttanut vakiintuneen aseman suomalaisten laulajattarien joukossa.

— Ammattipuoli meistä on ollut jatkuvasti esillä, mutta perhe on saanut olla hiljaa taka-alalla. Varsinaista kuuluisuuden kirousta en ole siis kokenut. Mitään ikäviä puhelinsoittoja ei tule, pikkutytöt joskus pyytelevät valokuvia, mutta siinä onkin kaikki. Mieheni kanssa olemme päättäneet pitää perheasiamme mahdollisimman paljon poissa yleisön tietoisuudesta, koti on meille piilopirtti tai pakopaikka. Tämä nyt ei ollut oikea sanonta, enhän minä pakopaikkaa tarvitse. Koti on oma, se on lepopaikka, yksityisalue. Lapset saavat kasvaa kaikessa rauhassa ilman, että he joutuvat ihmettelemään onko heidän kotinsa jollakin lailla erilaisempi kuin muiden. Henkilökohtaisesti en pitäisi siitä, että yleisö tietäisi minkälaiset tapetit on makuuhuoneessamme jne. Ymmärrän kyllä, että yleisöä kiinnostavat perheasiat, tottakai.

— Luin tässä hiljakkoin jonkun lehden yleisönosastossa kirjoituksen johon teki mieleni vastata. Joku kirjoitti, ettei muusikkojen eikä etenkään laulajattarien pitäisi valittaa, heillähän on niin helppo työ, senkun ajelee paikasta toiseen ja laulaa vähän. Toista on se, että joutuu jossakin nostelemaan painavia taakkoja ja saa vain muutaman markan tunnilta.

— Kummallisen monella ihmisellä on tosiaankin se käsitys tästä työstä — ruusuilla tanssimista! Pitäisi joskus tosiaankin vaihtaa tuollaisen purnaajan kanssa vaikka viikoksi työtä. Hän saisi ajaa kovalla kiireellä jonnekin toiselle puolelle Suomea esiintymään, koettaa tehdä itsestään esiintymiskelpoisen jossakin salin takahuoneessa, seisoa yleisön edessä 45 minuuttia — vaikka ei nyt sitten laulaisikaan tässä tapauksessa — pitää 15 minuutin tauon ja seisoa taas. Kyllä se käy voimille. Nukkua jossakin yötä tai ajaa yöllä takaisin väsyneenä.

— Sitten saattaa olla ohjelmassa TV-harjoitukset, filmausta jne. Kuvitellaan, että kaikki käy hetkessä. Kuitenkin saattaa käydä kuten Kestikievaria tehdessä, että harjoitukset aloitetaan jo aamulla klo 6, ja päätetään iltamyöhällä. Se kysyy voimia.

— TV-esiintyminen on mukava juttu, mutta sitä ei sopisi tehdä liian usein. TV kuluttaa esiintyjän hyvin pian. Hänestä tulee liian tuttu, liian totuttu kasvo. Hiukan harvempi esiintyminen on parempi. Suomessa muuten vertaillaan nykyään esiintyjän tasoa hiukan väärin ruotsalaisten ja amerikkalaisten tason mukaan. Se on aivan epäoikeudenmukaista, sillä meillä suomalaisilla ei ole sellaisia mahdollisuuksia kuin esim. Ruotsissa. Heillä pyörivät jatkuvasti revyyt täysille katsomoille — laulajan on osattava näytellä, tanssia ja laulaa samalla kertaa. Meillä tällaista ei juuri vaadita, tai ei ole aikaisemmin vaadittu. Meillä ei ole mitään tanssillista koulutusta, vaikka mielestäni se kuuluisi asiaan.

— Me olemme tottuneet laulamaan keikoilla. Menemme lavalle, asetumme mikrofonin viereen ja laulamme. Yleisö tanssii, ei se katso esiintyjään. On sama, onko esiintyjällä minkäänlaista koreografiaa vaiko ei. Tällainen tylsistyttää. Monasti saatan laulaessani ajatella, tuliko silitysrauta varmasti vedettyä irti seinästä, onko lapsien saatava uusia mekkoja, pitäisikö seuraavaan TV-ohjelmaan tekaista uusi esiintymispuku. Teen itse paljon vaatteita — TV syö ne pian vanhoiksi. Jos esiinnyt pari kertaa samassa puvussa, alkaa yleisö ihmetellä, eikö tuolla todellakaan ole muuta.

— Olemme järjestäneet mieheni kanssa esiintymiset niin, että olemme mahdollisimman paljon yht'aikaa kotosalla. Se käykin mukavasti päinsä, koska meillä on oma yhtye. Toisia ammattitovereita näemme loppujen lopuksi hyvin harvoin, joskus satumme törmäämään toisiimme studioilla. Nykyään kun TV-ohjelmatkin filmataan pätkissä, eivät kaikki esiintyjät suinkaan ole kerrallaan paikalla. Saatamme naureskellen todeta, että kuulema esiinnytään samassa ohjelmassa!

— Näinollen on vaikeata sanoa mitään keskinäisestä kateudesta. Ehkä sellaista on, ehkä ei. Kilpailua tietysti on, mutta sehän on luonnollista. Diivailua ei juuri tapaa, sellaiset eleet karsitaan melko aikaisessa vaiheessa pois. Ymmärrän kyllä, että joku ensilevyn tähti saattaa olla hiukan leveä — aluksi — mutta se on vain alkua.

— Olen Fazerilla työskennellessäni nähnyt paljon uusia innokkaita yrittäjiä. Mielestäni koelaulutilaisuus ei aina vastaa tarkoitustaan. Sen taso ei ole sitä mitä pitäisi. Laulutilaisuuteen tulee paljon sellaisia, jotka juuri ja juuri osaavat yhden iskelmän, siinä kaikki. Joku heistä saattaa onnistuakin. Kaikkein fiksuimmat eivät yleensä tule omasta aloitteestaan, heillä on liikaa itsekritiikkiä. He tulevat jonkun toisen kehoituksesta, jonkun täytyy heidät ensin keksiä.

— Tehän tiedätte, että tällaisista uusista ensilevyn tähdistä tehdään heti mainosta. Lähetetään papereita kaikille lehdille, kuvia levitetään samoin jne. Joku uusi saattaa erehtyä kuvittelemaan, että hän on nyt kuuluisa. Muistan eräänkin, joka tuli lehden kanssa luokseni, näytti juttua sanoen, että katso, katso kuule. Näin minusta kirjoitetaan. Osoitin silloin lasiseinän läpi meidän prtoimittajaamme ja sanoin, että katsohan. Tuolla on se henkilö, joka on sinusta tuon tekstin maailmalle lähettänyt.

— Itsekritiikki on tässä ammatissa tärkeää. Pitää tietää virheensä. On myös opittava nauramaan itselleen. Olen kuullut joskus joidenkin sanovan, että he pelkäävät mennä yleisön eteen, joskushan nuoret puhuvat epämiellyttäviä totuuksia. Minua ei esiintyminen ole koskaan peloittanut. Olen isältäni oppinut itselle nauramisen taidon.

— Monasti olen aloittanut tähän tapaan: Kuten isäni on sanonut, virkistää laulu mieliä, vahvistaa keuhkoja ja antaa myöskin hyvät ruokahalut, kuten minusta huomaatte! Yleisö vetää henkeään ja ihmettelee, kuinka teen itsestäni pilaa. He eivät edes uskalla heti nauraa, vaan katsovat, olenko varmasti ihan tosissani.

— Tietysti sattuu joskus joku nuori mies, joka pilsneripullon juotuaan ryhtyy voimassaan soittamaan suutaan. Tavallisesti kuitenkin pystyy tuollaisen asian hoitamaan sanomalla, että kuulehan nuori mies, juo toinenkin pullo pilsneriä, että sammut kokonaan.

— Nämä ovat vain poikkeustapauksia. Yleensä yleisö on ollut minulle oikein mukavaa — johtuneekohan se siitä, että olen jo näinkin vanha. Tämä ammatti on mielestäni mukava — en vaihtaisi sitä muuhun. Tässä saa aivan oman itsensä mukaan säädellä sen, miten paljon tekee työtä, kuinka monena iltana viikossa ottaa keikan. Tämä on vapaata mutta rasittavaa. Valitettavasti monet nuoret aloittavat liian kiivaalla tahdilla kuluttaen itsensä loppuun ennätysajassa. □

HELMIKUUN

hymy tyttö

PIRJO MARKE

Toisen levynsä piakkoin markkinoille saava 17-vuotias iskelmälaulaja Pirjo Marke alkaa tämänvuotisen Hymytyttösarjamme. Tummatukkainen Pirjo on jo parin vuoden ajan laulanut orkesterien mukana ja asiantuntijoiden mukaan hänestä laulajattarena saatetaan kuulla vielä paljonkin. Mekin puolestamme toivomme nuorelle levylaulajattarelle menestystä jatkossa.

Pirjo Marken aloittama sarja tulee jatkumaan. Tulemme esittelemään teille, hyvät lukijat, jälleen koko joukon kauniita neitosia eri puolilta maatamme. Ja jälleen joulukuussa yritetään joukolla katsoa ja äänestää vuoden 1967 Hymytyttöä. Palkinnot tulevat olemaan runsaat niin äänestäjille kuin Hymytytöillekin, mutta niistä myöhemmin.

OLIN MUSTAN...

Jatkoa sivulta 29

pelottavilta ja työnsin ne pois mielestäni.

Kotiini saapuu vieras nainen

Kävelin joka päivä merenrannalla ulkoiluttamassa poikaani.

Oli aurinkoinen loppukesän päivä, kun työnsin lastenvaunuja kotiportaita kohti. Ovella seisoskeli odottavan näköinen, minulle täysin vieras naishenkilö.

»Oletteko rouva Franks», kysyi hän ranskalaisittain korostaen.

»Haluaisin keskustella kanssanne», hän jatkoi.

Pyysin häntä sisälle ja tarjosin kupin kahvia. Hän oli vaivautunut. Yritin keskustella hänen kanssaan kaikenlaisista asioista, että hänen saapumisensa tarkoitus olisi selvinnyt minulle. Hän oli maininnut minulle nimensä, mutta se ei sanonut vielä mitään. Vähitellen hän alkoi kertoa minulle tarinaansa ja ihmetteli, ettenkö tosiaan ollut kuullut hänestä aikaisemmin.

Hän väitti seurustelleensa miehení kanssa jo usean viikon ajan ja että mieheni oli kertonut olevansa naimaton; muutekin James oli tuolle naiselle antanut kaikki samat tiedot itsestään kuin minullekin aikaisemmin. James oli luvannut naida hänet. Olipa tyttö, Janet nimeltään, tiedottanut tulevasta avioliitostaan jo vanhemmilleen Ranskaan.

Nyt oli kuitenkin käynyt ilmi, ettei James ollutkaan naimaton. Janet oli saanut jostain tietää Jameksen kotiosoitteen ja tullut henkilökohtaisesti varmistamaan asian. Keskustelimme usean tunnin ajan; koko ajan Janet poltti yhä uuden savukkeen ja käveli hermostuneesti edes takaisin. Pälyili välillä hermostuneesti ulos ikkunasta.

Nuori nainen, joka oli onnettomasti rakastunut, mutta vielä onnettomammin pettynyt . . .

Kerroin hänelle vaikeuksistamme mentyämme naimisiin. Kysyin häneltä mitä hän oletti minun tekevän. En itkenyt, en raivonnut, en uhannut repiä silmiä hänen päästään. Tunsin olevani täysin voimaton. Ihmeekseni huomasin jollain tapaa pitäväni tuosta naisesta. Hän oli tumma ja hoikka ja aistikkaasti pukeutunut. Hänessä oli paljon tuota mainostettua ranskalaista charmia. Hän oli miellyttävä poikkeus englantilaisista ystävättäristäni.

Hän ehdotti, että jättäisin mieheni. Että muuttaisin yhdessä hänen kanssaan Lontooseen, vauvoineni, tavaroineni. Olimme molemmat niin kiihtyneessä mielentilassa, ettei hänen esityksensä tuntunut lainkaan mahdottomalta toteuttaa . . .

Olimme jo pakkaamassa tavaroitani, kun ovelta kuului kolahdus. James oli tullut kotiin!

Ranskatar yritti kiihdyksissään hypätä ikkunasta kadulle, mutta yhdessä Jameksen kanssa saimme hänet estettyä.

James huusi naiselle: »Olet tullut tahallasi pilaamaan yksityiselämäni . . .»

Molemmat poistuivat hetken kuluttua puutarhaan, jossa käytiin ehkä tunnin keskustelu.

Kävin hyvästelemässä Janet'in. Janet kysyi, aioinko elää koko elämäni tuon miehen kanssa. En saanut aikaa vastata, sillä James nauroi pilkallisesti ja yritti lyödä asian leikiksi sanoen »sinun täytyy vielä jokunen vuosi elää tätä elämää, että opit suhtautumaan leikkimielellä moisiin tyttöraukkoihin!»

Mitä hän tarkoitti tyttöraukalla, ei selvinnyt minulle koskaan.

James lähtee edellä Kanadaan

Konkurssi tuli. Myimme kaiken myytävissä olevan irtaimen ja muutimme vielä kerran takaisin Lontooseen.

Syksy oli tullut.

Eräänä päivänä palattuaan kaupungilta James sanoi saaneensa tiedon, jonka mukaan hänen isänsä olisi halukas neuvottelemaan poikansa kanssa Pariisissa.

James lähti matkaan, viipyi matkallaan muutaman päivän, mutta ei palattuaan ollut erityisen halukas keskustelemaan tapaamisen tuloksista. Sitä vastoin hän oli saanut päähänsä lähteä juuri nyt Kanadaan.

Minua ja lasta hän ei pystyisi nyt ottamaan mukaansa, mutta lupasi lähettää meille vaadittavat matkaliput tuotapikaa Lontooseen Kanadasta.

Kun tarvittavat paperit oli saatu ja lentoliput hankittu, olivat rahavaramme huvenneet muutamaan puntaan. James lohdutti minua sanomalla, että eräs hänen liiketuttavistaan oli hänelle velkaa ja lupautunut suorittamaan velkansa seuraavana sunnuntaina. Siihen asti kyllä pärjäisin!

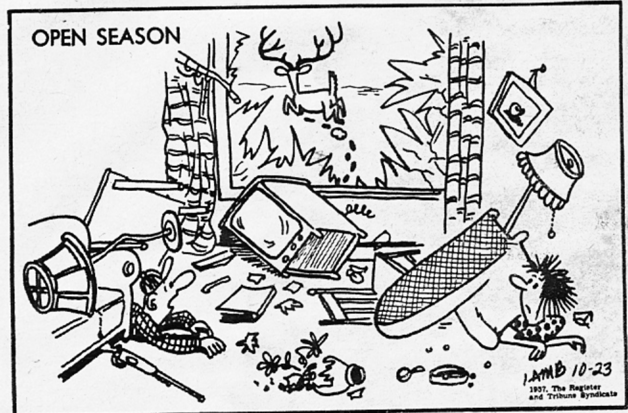
James lähti. Tuli sunnuntai, mutta ei velanmaksajaa. Myin jäljellä olevaa irtainta omaisuuttamme päivisin Lontoon käytetyn tavarain liikkeissä. Etsin parhaita ostajia ja opin tuntemaan Lontoon muutamassa päivässä paremmin kuin kaikkina sitä edeltäneinä aikoina yhteensä. Sain päivittäin juuri sen verran kokoon, että pystyin ostamaan pojalleni riittävästi maitoa, että sain kolikoita kaasumittariin, jotta sain lämmintä vettä pestäkseni lapseni joka päivä. Lapsi joutui olemaan yksin kotosalla sillä aikaa kun kiertelin kaupittelemassa loppuja omaisuudestamme.

Ps.

Maaliskuun numerossa Karin Franks jatkaa kertomustaan. Tarina muuttuu hetki hetkeltä värikkäämmäksi, mielenkiintoisemmaksi. Ensi kerralla on selvillä sekin, toumitaanko James Ayodele Franks Ruotsissa, jonne hänet Suomesta karkotettiin 31. I. 1967. Selviää, saako Karin Franks lisää materiaalia huijarimiehestään suoraan Svasimaasta lehtemme palstoilla julkaistavaksi.

–SEN SILMÄT OVAT TOSIN HIEMAN HEIKOT, MUTTA HAJUAISTI ON AIVAN VERRATON.

–TAISIN VAIN HAAVOITTAA SITÄ!

THE BORN LOSER

ROAR ROAR RUMBLE
CRASH
SPLASH BUBBLE

PATO ON MURTUNUT
PATO ON MURTUNUT!

PATO ON MUR-TUNUT!
JUOSKAA HENKENNE EDESTÄ

PATO ON MURTUNUT!
TIETENKIN SE ON, VANHA KETTU!
HA-HA!
HASSUA!

VIIME VIIKOLLA SE OLI HEINÄSIRKKAPARVI! – MITÄ TULEE SEURAAVAKSI? HYÖKKÄÄVÄTKÖ MARSILAISET HUOMENNA? HA-HA-HA-HA!
HA-HA!
HASSUA!

SPLOOSH!
Art SANSOM

PATO ON MURTUNUT.
© 1965 by NEA, Inc.
9-19

8009. 25 kiv. miehisten miesten autom. vetoinen kalenterikello n. s. sukeltajankello, vedenpit. 200 m syv. asti. Jaloteräskuori halk. 38 mm. «Tropic» ranneke. Hinta **180,—** tai 5 × **36,—.**

8000. 41 kiv. hieno tyylikäs automaatti-kalenterikello oikea kellojen helmi. Varmasti vesitiivis (kok 5 · ilmak. pain. Compressor). Doubl. kuori, halk. 34 mm. Hinta **161,—** tai 5 × **32,20.**

325. 21 kiv miest. hieno aut. kalenterikello, vesitiivis, doubl. tai teräskuori. Halk. 34 mm. Hinta **150,—** tai 5 × **30,—.**

KELLOT JA KORUT

V

CHOISI JA NATIONAL WATCH
LUOTETTAVAT SVEITSILÄISET

Iskusuojatut — jousi murtumaton — 1 v. takuu. Myös kultakoruja erittäin edullisesti

OSAMAKSULLA

8300. 17 kiv., vesitiivis jaloteräskuori, kello kovaan käyttöön, halk. 34 mm. Hinta 92,— tai 1 × **12,—** ja 8 × **10,—.**

6062. 17 kivinen miesten kello, vesit. cromi-teräskuori, halk. 33 mm. Hinta 80,— tai 8 × **10,—.**

6060. 17 kivinen miesten rannekello, vesit., halkaisija 31 mm, cromi-teräskuori. Hinta 50,— tai 5 × **10,—.**

332. 17 kiv. miest. autom. kello, vesit. doubl. tai jaloteräskuori, halk. 34 mm. Hinta **120,—** tai 1 × **20,—** ja 10 × **10:—.**

322. 21 kiv. hieno miest. autom. kello, jaloteräskuori. Halk. 34 mm. Hinta **140,—** tai 5 × **28,—.**

344. 17 kiv. siro ja tyylikäs naisten kello. Kaunis saf. lasike. Doubl. kuori halk. 17 mm. Hinta **100,—** 5 × **20,—.**

6055. 17 kiv. naisten kello, vesit. doubl. kuori halk. 20 mm. Hinta **70.—**, tai 7 × **10.—.**

326. 17 kiv. siro naist. kello, vesit. doubl. kuori. Halk. 17 mm. Hinta 85,— tai 5 × **17,—.**

6054. 17 kiv. kaunis naist. kello, saf. lasikkeella, doubl. kuori, halk. 18 mm. Hinta 80,— tai 5 × **16,—.**

49. Upea miesten kult. savukv. kantasormus (16 × 12 mm). Hinta 125,— tai 5 × **25,—.**

51. Miesten kultasormus onyx kivellä. Hinta 60,— tai 5 × **12,—.**

45. Kaunis miesten kult. sormus tumman sinisellä spinellillä. Hinta **125,—** tai 5 × **25,—.**

46. Miest. kult. kantasorm. must. onyx-kivellä. Hinta **85,—** tai 5 × **17,—.**

KULT. BISM. RANNEKETJUT

150.	Lev. 3	mm.	Hinta	46,25	nmk,	tai	5	×	9,25
151.	Lev. 3,2	mm.	Hinta	55,—	nmk,	tai	5	×	11,—
152.	Lev. 3,7	mm.	Hinta	60,—	nmk,	tai	5	×	12,—
153.	Lev. 4,2	mm.	Hinta	72,50	nmk,	tai	5	×	14,50
154.	Lev. 5	mm.	Hinta	88,50	nmk,	tai	5	×	17,70
155.	Lev. 6	mm.	Hinta	106,—	nmk,	tai	5	×	21,20
156.	Lev. 7	mm.	Hinta	142,—	nmk,	tai	5	×	28,40

TILATKAA JO TÄNÄÄN

58. Naist. kultainen sorm. pitkä (9 × 24 mm) a) savukv. C) tiik. silmällä. Hinta 79,— tai 5 × **15,80.**

52. Naisten kult. sormus isolla savukvartsilla (20 × 10 mm.) Hinta **79,—** tai 5 × **15,80.**

59. Naisten kaunis kult. sorm. a) kunziitti, b) akvam. vär. spin, c) savukv. Hinta **95,—** tai 5 × **19,—.**

66. Naisten upea kult. sorm. (isolla 14 mm kivellä) a) kunziitti, b) akvam. vär. spin. Hinta **90,—** tai 5 × **18,—.**

204. Kult. korvakoruja a] savukv. b] sinin. spin. c] valk. spin. ja d] kelt. n.s. sitriini. Hinnat **42,—**, tai 3 × **14,—.**

201. Kult. korvakoruja a) savukv. b) sinin. spinelli, c) valk. spinelli, d) kuukivi, e) punainen korundi ja f) tiikerinsilmä. Hinnat **48,—** tai 3 × **16,—.**

101, Upea naisten kult. sormus 8:lla valkospinell. Hinta **65,—** tai 5 × **13,—,**

102, Tyylikäs naist. kult. sormus 4:llä valkospinell. Hinta **55,—** tai 5 × **11,—,**

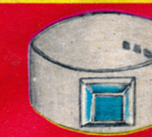
103, Naist. kult. sorm. 3:lla a) valk. spin, b) rub. pun. spin. Hinta **68,** —tai 5 × **13.60,**

104, Naist. kult. sorm. a) valk. spin. b) akvam. vär. spin. Kaunis tähti-istut. Hinta **70,—** tai 5 × **14,—**

202. Kult. korvak. a) savukv., b) valk. spin., c) akvam. vär., d) rub. pun., e) tumm. sinin., f) viol. vär., g) verik., h) vihr. turmal. vär. spin. Hinta **60,—** tai 4 × **15,—.**

61. Kult. naisten sormus lev. 9 mm. a) sin. b) valk. c) rub. pun. spinelli. Hinta **60,—** tai 5 × **12,—.**

105. Naist. kult. sorm. lev. 8 mm. a) sininen, b) savuk., c) tiik. silmä. Hinta **60,—** tai 5 × **12,—.**

67. Naisten siro kultasormus 6 mm. kivellä a) rubiininpun. b) valkoinen spinell. Hinta **50,—** tai 5 × **10,—.**

100. Naisten kult. helmisormus (7,5 mm.). Hinta **99,—** tai 5 × **19,80,**

203, Korvakorut helmellä. Hinta **60,—** tai 5 × **12,—.**

KELLO- JA KULTALIIKE

O. VILANTO

Fredrikinkatu 18. HELSINKI 12

Tilaan postiennakolla osamaksulla/käteismaksulla esineen

N:o .... Mk ....

Nimi ....

Ammatti ....

Synt.aika ....

Osoite ....

Työpaikka ....

Sormustilauksissa ilmoittakaa sormuksen halkaisija tai ympärysmitta tarkasti

KIRJOITTAKAA SELVÄSTI